

ЪРСКИН
КОЛДУЕЛ

ПЪТУВАЩИЯТ
ПРОПОВЕДНИК

ЪРСКИН КОЛДУЕЛ ПЪТУВАЩИЯТ ПРОПОВЕДНИК

Превод: Цв. Стоянов, Ал. Стефанов

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА

Оплесканият с кал, раздрънкан автомобил изскочи от пътя и се закова до магнолиевото дърво. Високият, мършав човек, който сякаш бе живял с половин дажби, откак майка му го бе отбила, седеше мрачен и неподвижен, с ръце, обгърнали волана. Очите му се втренчиха в наведените колове на оградата пред него.

Клей Хори се наведе от стола си на верандата, присви очи, за да смекчи отблясъците на слънцето от белия пясък, и се опита да види кой беше дошъл. Известно време не можа да убеди сам себе си, че наистина е видял някого. След като бе седял на верандата и се бе вглеждал в безцветната, суха околност седмица след седмица, година след година, той стигна до положението понякога да не вярва на очите си.

— Проклетата цикория лятно време замъглява очите — каза той. — Ще трябва тия дни да си купя малко царевична ракия. Май че нищо друго не може да разбуди човека.

Със затворени очи Клей се опита да чуе как през жуженето на жегата идването на непознатия ще наруши тишината. Успя да различи чуруликането на една сойка, скърцането от затягане на палешник и всички други познати звукове, които долитаха до него през песъчливите ниви от няколко мили наоколо, но му беше трудно да различи непознатите звукове в собствения си двор.

— Май няма да е много важна птица — каза той на края, като отвори широко очи. — Пък и да е, трябва много да се е отбил от пътя си, за да дойде тук!

Клей продължи да гледа втренчено мършавия човек в отворената кола и да поклаща озадачено глава. Не можеше да се сети за никого на света, който би дошъл от тази посока и по това време на деня, за да го види. Нямаше пари да купи каквото и да било, нямаше пари и да плати борчовете си; чиста загуба на време беше за всеки да си прави труд и да се отклонява толкова далеч от пътя, за да го види.

За втори път напрегна очи, но, докъдето стигаше погледът му, нямаше никакво движение, което да го увери, че ако му се привижда нещо, то не е поради каната с цикория, изпита сутринта на закуска. По бледосиньото небе нямаше облаци, никакъв вятър не поклащаше листата на магнолиевото дърво, безкрайно въртящите се лешояди над главата му сякаш не се движеха, а разнебитеният автомобил и изпратеният странник в този миг бяха неподвижни като редицата наведени колове на оградата край пътя.

Клей още веднъж се опита да се убеди, че гледката беше само мираж, породен от жегата и пясъка. Искаше му се да нахлупи шапка над очите си и да дремне още малко, преди да стане време за вечеря, но когато се опита, нахлупването на шапката не успя да отстрани миража. Той се изправи ядосан и нервиран и се вгледа през двора.

— Май не ще да е много важна птица — каза той, — иначе нямаше да загаси мотора, преди да изскочи от пътя. Никога не съм срещал важна птица да се стиска за бензин.

Бяха минали близо пет минути, когато изведнъж моторът започна от само себе си да се върти обратно. Изпратеният мъж подскочи и застана вдървен, сякаш бе чакал да се случи нещо подобно и въпреки това то го учудваше.

Моторът започна да се върти обратно все по-бързо и по-бързо. Когато някоя кола, карана сред жегата без пода и радиатора и без масло в картера, започне от само себе си да върви обратно, след като е била загасена, човек мг трябва да чака дълго, за да види какво ще се случи. Когато на Клей вече му се струваше, че цялата машина ще се разпадне от тресенето и скърцането, моторът спря внезапно и издаде шум, като че се бе скъсала пружината на будилника. Цялата работа завърши със страхотен взрив в разнебитения ауспук.

Когато всичко премина, непознатият се отпусна. Гъст облак отвратителен черен дим се вдигна за миг над колата и плъпна към къщата.

Едва бе затихнало ехото от взрива, когато от гората излетя ято подплашени сойки, които цвърчаха, сякаш бяха открили змия на някое дърво.

— Май трябва да ида да го питам какво иска — каза Клей. — Изглежда, не му стига акълът да избяга от горещината.

Вълната черен дим започна да се разпада във въздуха, но неприятната миризма остана да витае над верандата и взе да се промъква през отворените врати и прозорци на къщата.

Клей скочи на крака и събори стола си.

— Майната му на такъв човек, дето идва с колата си право пред вратата ти и пуска такава смрад! — каза той, вече съвсем събуден. Започна да го приболява под лъжичката. — Никога не са ме ядосвали толкова!

Не можеше да понася повече миризмата. Наведе се над оградата на верандата, натисна носа си с палец и показалец и се изсекна с все сила. Продължи да я усеща и след това, и то още по-отвратителна.

— Майната му на такъв човек, дето ще направи такова нещо право в предния ти двор! — викна той ядосан на високия непознат с груба кожа на лицето.

Клей започна да удря по дирека, който крепеше покрива. Вдигна толкова шум, така разтресе къщата с юмруците си, че жена му през хола изтича до вратата зад него.

— Кой усмърдя така ужасно тука, Клей? — попита задъхано Дийн. — Гадна работа.

Клей посочи човека, който излизаше от автомобила под магнолиевото дърво.

Дийн промърмори нещо, което той не можа да разбере, притисна полата към коленете си и изплашена, избяга от верандата.

Клей слезе по стъпалата в двора. Мъжът беше излязъл от автомобила, разхождаше се нагоре-надолу, протягаше крака и на всеки няколко крачки спираше, за да разтърси едното си стъпало. Дрехите му бяха смачкани и напрашени. Грубата кожа на лицето му сякаш беше напръскана с кафява боя.

— Името ми е Саймън Дай — каза той, като оглеждаше Клей от глава до пети, но без да му обръща внимание, все едно, че имаше пред себе си не човек, а пръчка. — Как е твоето име?

Протегна ръка на Клей и му я натика, сякаш беше прът, увит в стара дреха. Клей сведе поглед към ръката и взе да отстъпва всеки път, когато тя се протягаше по-близо до него. Ръката го последва до оградата.

— Казах ти името си — каза Саймън. — Та сега какво е твоето?

Клей опря гръб в оградата и погледна към голямата ръка, чийто палец стърчеше като кочан от царевица.

— Аз ли? — каза Клей. — Какво пък, аз съм Клей Хори.

Саймън хвана ръката му и я друса, докато се схвана.

— Страшно се радвам, че се запознахме — каза Саймън, като все още разтърсваше ръката му. — Радвам се, наистина.

Саймън пусна ръката и тя падна до бедрото на Клей като торба, пълна със сачми.

Саймън погледна над рамото на Клей към къщата и хамбара и изви врат, за да види всичко, което се виждаше.

— Приятно място си имаш — каза той на края. — На времето и аз имах хубава ферма!

Обърна се и се загледа надолу по пътя към негърските колиби, отдалечени на няколкостотин ярда^[1]. Пред колибите се простираха нивите с памук; зад тях, край потока, започваше гората. Саймън продължи да гледа към колибите.

— Работниците ли живеят там? — попита той, отвори широко очи и бавно кимна с глава, като гледаше Клей в устата.

Клей кимна, повтаряйки с глава движенията на Саймън, но навреме се усети да не разтвори очи като него.

— Тая година Харди и Джордж ми отглеждат малко царевица — каза Клей. — Сега са някъде навън по полето.

Саймън отново се извърна и се загледа към колибите. Клен проследи погледа му, но не можа да види там нищо, което да привлече вниманието му. Докато чакаха и гледаха, от колибите излезе една негърка и тръгна надолу по пътя.

Клей все още чакаше Саймън. Дай да обясни с какво се занимава и какво търси по тия места. Не беше привикнал непознати хора да идват и спират пред къщата му, защото централното шосе беше на осем мили, а селският път, който минаваше пред къщата, не водеше никъде. Свършваше на три мили нагоре по рекичката сред пуцинак от захарна тръстика.

Саймън все още не обясняваше каква работа има из тия места.

— Доста си се отдалечил от дома си? — попита най-после Клей, като не можеше да чака повече.

— И да, и не — каза Саймън. — И съм се отдалечил, и не съм се отдалечил!

Саймън тикна вдървения си палец отляво в ребрата на Клей и в същото време издаде с устни някакъв всмукващ звук, също като че викаше куче.

— Боже мой, човече! — извика Клей и подскочи на цял фут^[2] във въздуха. — Я не ми прави такива номера!

— Гъдел ли те е? — попита Саймън.

Клей внимателно го изгледа с крайчеца на очите си.

— Не! — каза той. — Но не обичам такива номера!

— Да, има и по-особени хора — каза Саймън. — Май че ти си от тях.

— Така ми се чини и на мене — каза Клей, като се мръщеше и разтриваше ребрата си. — Само че няма защо друг да ми го казва.

Саймън се засмя за първи път и тръгна към къщата. Не изчака Клей.

— След такова пътуване човек се чувства добре тука — каза Саймън. — Най-хубавото е, че пристигам тъкмо за вечеря.

Бяха преполовили пътя към къщата. Клей изтича след Саймън и го хвана за пешовете на дрехата.

— Слушай, я почакай малко! — каза Клей заплашително и задърпа възбудено дрехата на Саймън. — Я почакай за минутка!

Саймън се освободи с едно дърпане на дрехата си.

— Да не си посмял да докоснеш божия човек, Хори — каза той строго.

Клей зяпна нагоре към тъмното, загрубяло лице.

— Ама ти проповедник ли си? — попита той разтреперан, като за първи път забеляза черния напрашен костюм, черната шапка и тясната, черна папийонка.

— Проповедник съм, да, проповедник съм — заяви Саймън, а веждите му се изравниха в права линия, която пресичаше на две лицето му. — Не вдигай ръка върху божия човек, Хори. Аз съм Саймън Дай.

Той посегна да ръгне Клей с вдървения си палец, но Клей отскочи извън обсега му.

— Е, тогава това е съвсем друга работа — каза Клей, като тръгна напред и го поведе към верандата. — Щом си Саймън Дай, това е съвсем друга работа, майка му стара. Чух името ти още там, под дървото, но не обърнах внимание. Много се радвам наистина, че ми го

припомни. Аз си помислих, че е някой негодник, който се е довлякъл за беля. Но сега работата е съвсем друга. Тук си „добре дошъл“, като у дома си. Горд съм, че си при мене. Точно така е, въпреки че сам го казвам.

Саймън сведе поглед към него отвисоко, усмихна се и кимна с глава, за да покаже, че не е злопамятен.

— Страшно горд съм да те видя — каза Клей. — Смяташ ли да държиш проповеди тъдява?

— Точно това смятам — каза Саймън. Спря и отново се загледа надолу по пътя към негърските колиби. Негърката се беше скрила зад един завой на пътя. — Ще можеш ли да ме настаниш за известно време, братовчеде?

— Ще направя всичко възможно, майка му стара — каза Клей. — Вярно е, че нямам удобства. Само това, което виждаш.

— Няма значение — каза Саймън и сложи ръка върху рамената на Клей. — Не съм разглезен, освен когато става въпрос да се позабавлявам с момичета и жени. Когато човек иска малко почивка, за да се съвземе, той няма какво да придирия много. Стига му и това, с което се задоволяват обикновените хора.

— Само че — каза Клей — не знам дали би трябвало да го споменавам изобщо, но...

— Да не си помислил, че вече придириям, братовчеде — каза Саймън, като го потупа по рамото. — Досега не съм имал време и да се огледам.

— Само че, както бях почнал да ти разprávям — вмъкна Клей, — може би тук не е точно мястото, към което си се запътил, защото да ти кажа истината...

— Хич да не те е грижа за това, Хори. Ако до утре сутрин не съм наясно за всичко наоколо, просто ще си взема багажа и ще продължа. Почти целия си живот съм пътувал и проповядвал и мога да намеря подслон там, където друг би видял само камениста земя.

Клей поклати глава, но примъкна стол за Саймън.

— Трудничко ще ти бъде тука — каза Клей, след като помисли малко. — По тия места не е имало свестен проповедник от не знам колко години, може би от десетина. Последният, за когото си спомням, казваше, че бил направил всичко възможно, но нямало полза. Когато

ни напусна, той каза, че хората били потънали твърде дълбоко, за да им се помогне изобщо на този свят.

— Колкото по-грешни са, толкова ми е по-приятно — каза Саймън, вдигна крака на оградата и се облегна на стола. — Дошъл съм да ви освободя от греховете с проповед, а щем почна нещо, винаги го завършвам.

— С голяма работа си се нагърбил в такъв случай. Не познаваш хората в Роки Комфърт, както аз ги познавам. Родил съм се сред тях и все още съм един от тях. Щом става дума за грехове, няма друг в цяла Джорджия, който да се мери с нас. Това е божата истина, макар и аз да го казвам.

— Така е, защото никога гласът на Саймън Дай не е подплашвал греховната им природа — каза Саймън и поклати глава. — През целия ми живот на проповедник нито веднъж не са се оплакали от мене. Хората навсякъде разправят, че знам как да му вземам мярката на дявола и ако не умра преди това, ще го изгоня и оттука!

Клей погледна големите ръце и крака на Саймън, погледна и тялото му, дълго шест фута и осем инча. То се бе сгънало по средата, понеже беше стъпил на оградата.

— Аз самият не се нуждая чак толкоз от проповед, както някои други — му каза Клей. — Горд съм да го кажа. През последните седем или осем месеца, пък и повече, водя праведен живот. Никога преди, през целия си живот, не съм бил толкова добър, майка му стара. Не знам какво ме прихваща от време на време. Просто не ми се ще да бъда лош. Предпочитам да седя тука, на верандата, през пролетта и лятото, отколкото да ходя навън и да бъда лош.

— Всички са нечестиви — мрачно заяви Саймън.

— Всички ли? — попита Клей, като се поколеба за миг. — И ти ли?

Саймън се засмя и се обърна към Клей, сякаш се готвеше отново да го ръгне в ребрата. Клей отдалечи стола? си на още няколко инча.

— Аз съм Саймън Дай — каза той и изведнъж стана строг. — Господ няма нужда да се безпокои за мене. Той ме оставя с развързани ръце.

— Такова нещо май че е доста удобно понякога — каза Клей.

— Братовчеде — каза Саймън и намигна с една от цепките в задебелялата, изпъната кожа на лицето си, — голяма дума каза.

Нещо изшумоля зад прозорците. Щом го чуха, Саймън и Клей се обърнаха.

— Ти май не живееш съвсем сам, Хори? — каза Саймън.

— Не, както виждаш. Вътре в къщи имам жена. Тя вдигна тоя шум, дето го чухме. Много е любопитна към непознатите, но да я накараш да бъде любезна с някого, когото не е виждала преди, е все едно да дърпаш вол за опашката. Женени сме едва от миналата есен. Татко й, на Дийн, се разболя през ноември и умря; не минаха и три дена, откак умря, и ние се оженихме.

Саймън кимна одобрително.

— А някъде наоколо е и малкият Върл. Върл е момче от предишната ми жена. Не се заседява много в къщи. Изглежда, че повече му се седи край колибите със Сюзан и нейните негърчета.

Саймън кимна още няколко пъти. Намокри устни с език и ги обърса с опакото на ръката.

— Това е чудесно, Хори. В днешно време човек трябва да си има жена. Винаги съм обичал да гостувам на човек, който си има жена. Никога не оставам повече от един ден в къща, където мъжът няма жена.

— Наистина е приятно да седя така и да те слушам — каза Клей. — Говориш като умен човек. Чувал съм хората да казват, че Саймън Дай е най-умният човек в цялата страна, но никога не съм мислил, че ще доживея да го видя как пристига и спира пред къщата ми. А като си помисля, май не съм и срещал хора, които дори да са зървали отдалече Саймън Дай. Слушал съм най-различни истории за теб. Сега и аз ще имам за какво да разправам. Когато заговорят за Саймън Дай, ще се намесвам и ще им казвам неща, които никога не са чували.

Настана продължителна пауза. Клей си поемаше дъх, а Саймън се заслушваше за някакъв шум в къщата.

— Колко годишна каза, че е жена ти, Хори?

— Смешна работа! — каза Клей. — Изобщо не съм ти казвал колко е годишна!

— Както и да е — каза Саймън, — щом отсядам за известно време тука, бих искал да знам, каквото трябва да знам.

— Дийн наскоро навърши петнадесет — каза Клей. — Всъщност не е още съвсем възрастна, но за мене няма разлика, защото много обичам да имам край себе си някое младо момиче, което едва сега

започва да разбира как да се отнася с мъжа. Ти ще кажеш, че те всички рано или късно се научават, ама ще сбъркаш. Не е същото, казвам аз, защото за човек като мене е приятно сам да си го уча. Пък и ми се чини, че много от тях изобщо си остават не научени. Дийн винаги знае как да предвардва желанията ми. Знае какво искам да направи, преди дори и аз сам да го знам. Ето, това е истински добра жена.

— Твоята жена?

— Такава е Дийн — гордо каза Клей и отметна глава.

— Хващам се на бас, братовчеде, че не я оставяш за минутка на спокойствие!

Саймън се наведе към Клей и го ръгна в ребрата с вдървения си пръст. Клей подскочи от стола и изрева, сякаш са го застреляли.

— Боже мой, човече! — извика той. — Недей повтаря това нещо! Никак не обичам такива номера!

Саймън се извърна, като че нищо не се беше случило.

— Знам какво искаш да кажеш, Хори — каза той тържествено. — Знам точно какво искаш да кажеш. Това е именно предугаждане. Точно тази е думата! Когато някое момиче знае да предугажда какво ще поиска мъжът в следващата минута, независимо дали ще е прегръдки, или целувки, или ядене, или да се затопли, или пък просто да си почине ей така по старому, то за такова момиче всеки мъж веднага ще скочи и ще задраска като котарак!

— Това за моята жена ли го казваш? — попита Клей и се наведе напред. — Такава ли е Дийн?

— Точно такава е — каза Саймън, кимна и се почеса По крака. — Да, братовчеде, точно такава е тя, такава, да!

Клей стана, отиде до стъпалата и се върна. Той застана загледан с изцъклени очи в Саймън Дай.

— Дявал да ме вземе — каза той, като гледаше удивен Саймън. — Дяволите да ме вземат!

— Какво ти става, Хори?

— Много хубаво говориш бе, Саймън — каза Клей. — Дяволите да ме вземат, ако не говориш тъкмо, както аз го чувствам!

[1] 1 ярд — около 93 см. ↑

[2] 1 Фут — около 31 см. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Саймън се наведе напред и тикна към Клей голямата си червена ръка, която приличаше на пушен бут от прасе сукалче. Клей я погледна и като не знаеше какво друго да стори, хвана вдървения палец и го раздруса. Щом свърши, той се опита да го пусне, но Саймън бе хванал ръката му с пръстите си.

— Чини ми се, че ние двамата сме на един акъл! — каза той. — Ние двамата отгук нататък добре ще се разберем. Хайде да се здрависаме по този повод, Хори!

Саймън се хвана да раздруса китката на Клей, докато последният почувствува как се схваща цялата му ръка.

— Май не мога да разбера за какво намекваш — каза Клей замаян, отдръпна ръка и взе да разтърква пръстите си, за да ги съживи.

— Трябва да се намери такова момиче като... как ѝ беше името, за да накара двама мъже като нас да се разберат — каза Саймън. — Това сме ние, братовчеде, Щом ми рече, че жена ти е от предугаждащите, веднага си рекох, че ние двамата ще се разберем като две зърна в шушулка.

— И ти ли имаш жена като нея? — попита Клей.

— Аз ли? — каза Саймън. — Не. Нямам. Загубих и последната, която имах. Преди три години отиде да живее в Атланта.

Клей се загледа за няколко мига във върховете на обувките си. В този миг той не можеше да погледне към Саймън.

— Много ми е жал за тебе, Саймън — каза той на края. — Наистина ми е жал. Но не знам какво да ти кажа. Чини ми се, че искам някак си да ти помогна или нещо подобно. А пък ние с Дийн, майка му стара...

Саймън протегна дългата си ръка и тупна Клей по гърба.

— Аз дойдох тука, за да проповядвам, Хори — каза той. — Господ, нашият върховен повелител, ме изпрати в Джорджия, за да ви спася чрез проповед от греховете ви. Той ми каза, че най-лошите хора в

целия свят живеят в Джорджия, а аз му казах, че ще положа всички усилия, майка му стара, за вас.

— А къде смяташ да държиш проповедите си?

— Във вашата черква — каза Саймън. — Предполагам, че си имате черква.

— Каква черква?

— Черквата, която си имате. Черквата на Роки Комфърт. Имате си черква, нали?

Клей погледна през пътя към боровете.

— Здравата ме обърка — каза той най-после. — Ако е имало такова нещо в Роки Комфърт, хич и не знам къде е!

— А къде слушате проповеди?

— Никой не слуша проповеди, поне аз не знам за такова нещо. По едно време имаше черква там, нагоре по пътя, на около една миля или малко повече оттука, при завоя на реката, но сега служи като навес за тор. Том Роудс там си държи изкуствените торове през пролетта, а през есента слага вътре памучните си семена. Том изкара скамейките и амвона и ги нацепи на дърва за горене. По този въпрос би трябвало да се видиш с Том Роудс, само че няма смисъл, защото Том няма да ти позволи да я използваш.

— Тогава, чини ми се, ще трябва да използваме училището — каза Саймън след няколкоминутна тишина. — Далече ли е училището?

— Около миля и половина. Ей, там горе е, отвъд мястото на Том.

— Да не би и него да го използва, а?

— Не, училището Том не е закачал. През някои години отварят училището за три-четири месеца през годината. Том не ги закача.

— Щом е така, в неделя ще държа проповед в него, Можеш да съобщиш, та хората да знаят, че ще държа проповед.

— Хич не е нужно да съобщавам — каза Клей. — Всички ще го знаят и без това. Нищо не може да се случи в Роки Комфърт, без новината да се разпръсне като светкавица.

Саймън вдигна ръка.

— Пшшшшт! — прошепна той. — Кой е това?

— Къде? — попита Клей. — Не виждам жива душа никъде.

Саймън стана, заобиколи тихо стола на Клей и отиде до вратата. Той сякаш се готвеше да се втурне вътре, когато Клей скочи и го изпревари.

— Чакай малко, Саймън. Какво искаш да правиш?

— Чух, че някой се крие зад един от тези прозорци — каза Саймън. — Исках да видя кой е.

— Майната му, та това тук е моята къща — каза Клей. — Ако трябва да се вижда нещо, аз ще го видя.

— Върви тогава да видиш, Хори, и го доведи навън — му каза Саймън. — Аз ще остана тука да чакам.

Клей погледна в хола и изчака Саймън да седне. Саймън се настани в стола, а Клей влезе на пръсти вътре.

След няколко минути до верандата достигна звук от влачене на крака. Саймън стана и зачака. Той вече беше до вратата, когато Клей мина през хола, дърпайки след себе си Дийн.

— Срамува се от непознати — извини се Клей. — Не се учудвай, ако се уплаши и се опита да избяга. Както казах вече, току-що навърши петнадесет години и още не е привикнала да среща непознати хора.

Саймън хвана другата ѝ ръка и помогна на Клей да я изкара на верандата. Излязоха навън и тогава Саймън се усмихна на Дийн и я потупа по задника. Клей с мъка преглътна.

— Хей, я чакай малко — каза той.

— Не се впрягай, братовчеде — каза Саймън. — Само се опитвам да я укротя, както се укротява див жребец. Нищо не можеш да направиш с тях, докато не ги погалиш малко, та да се успокоят. Ти като фермер би трябвало да го знаеш.

Клей пристъпи напред и бутна Саймън. Саймън не помръдна.

— Майната му — каза Клей. — Тая работа хич не ми харесва.

Саймън се усмихна надолу към Дийн, а тя погледна нагоре към него. Той я погали още малко.

— Виждаш ли, братовчеде? — каза Саймън, като се обърна към Клей: — Какво ти казах? Само това му е цаката, за да укротиш див жребец или неспокойна жена. Да видиш значи да повярваш, нали, братовчеде?

Клей побутна Дийн към един стол. Тя бързо седна и погледна най-напред единия, после другия. Когато седна, Клей почувствува облекчение. Погледна свирепо към Саймън.

— Никога преди Дийн не е свиквала тъй бързо с непознат човек. — каза той, — но ми се чини, че този път причината е другаде.

— Хайде, хайде, седни и се успокой, Хори. Тук ние всички сме си наши хора и няма смисъл да вдигаме пара. Няма защо да се караме толкова скоро. Приятно ми е да бъда тук! Чувствам се горд да гостувам на човек с такава красива жена.

Дийн стана от стола и се опита да напусне верандата, Клей я сграбчи.

— Къде тръгна сега, Дийн? — каза той.

— Ще се погрижа за вечерята — обясни му тя.

— Чини ми се, че приближава време за ядене наистина. Най-добре кажи на Шугър да приготви вечеря за гости. Саймън сигурно е страшно гладен.

Дийн стана отново и изтича през верандата. Саймън продължи да гледа подир нея дълго след като бе изчезнала от погледа му.

— Коя е Шугър? — попита той ненадейно.

— Шугър ли? — каза Клей. — Ами че Шугър е готвачката.

— Да не би да е цветно момиче, братовчедо?

— Точно такава е, само че не е черна, а жълта.

— Яркожълта, а, Хори? Така, така!

Саймън се зае да изучава очертанятията на магнолиевото дърво пред къщата, като вдишваше дълбоко аромата му. Потри доволно ръце.

— Екстра женичка си имаш, Хори — каза най-после той и кимна на Клей. — Добре си се подредил.

— Смятам, че Дийн има всичко, което може да желае един мъж. Досега съм бил женен три или четири, или пет пъти и от всичките най-предпочитам Дийн. Тази, която имах преди нея, не беше лоша. Казваше се Лорен; нейното малко момче Върл е сега там долу. Лорен беше една от най-добрите жени, които съм имал, но стана една такава, сякаш пет пари не даваше дали съм доволен от нея, или не. Понякога съвсем не се стараеше да предугажда желанията ми. А от Дийн не мога да се оплача. Винаги ги предугажда.

— Искаш да кажеш, че предугажда желанията ти — каза Саймън. — Тя притежава рядката дарба на предугаждането. Сега, след като я видях, сам го разбирам. Съвсем прав си. Човек добива впечатлението, че е от предугаждащите.

Клей се изправи.

— Какво пък по дяволите знаеш ти за Дийн? — каза той ядосано.

— Просто ти помогнах с мъчната дума, братовчеде — каза Саймън.

— Виж сега — каза Клей, — пет пари не давам дали си проповедник, но не ща да ми се бъркаш така през цялото време!

— Внимавай, Хори — каза Саймън строго. — Аз съм божи човек!

— Пукнат грош не давам какъв си. А можеш да се заглеждаш по жени, нали?

— Чакай малко бе, Хори, Скачаш през оградата, преди да си я стигнал. Какво искаш да кажеш всъщност?

Клей скочи и вдигна юмруци.

— Не ми харесва, значи, когато някой, бил той проповедник или грешник, идва и тупа Дийн по задника, както ти я потупа.

— Защо говориш така? — каза Саймън. — Аз се постарях да я укротя както заради себе си, тъй и заради тебе, братовчеде.

— Ето това исках да знам — каза Клей, обърна се тежко и влезе в къщата.

ГЛАВА ТРЕТА

Когато свърши вечерята, те излязоха на двора. Слънцето беше залязло, но часът на здрачаването едва бе започнал. Ниско над земята се виеше тънък пласт синкав дим. Огньовете по билото, които през целия ден бяха мъждукали на слънцето, заблестяха в насечена линия срещу фона на небето.

Саймън се разхождаше из двора, оглеждаше се, ослушваше се и дишаше тежко. Клей се опитваше да върви с него, но Саймън не го забелязваше. Движеше се из двора неспокойно, като лисица в клетка.

— Какво те безпокои бе, Саймън? — го попита Клей, като изтича пред него и му препречи пътя. — Да пукна, ако съм видял някога друг да се държи като тебе! Кажи, какво те измъчва?

Саймън протегна врат, за да погледне надолу към Клей. В полумрака лицето му приличаше на лист шагренова кожа.

— Слушай, Хори — каза той и се наведе по-близо към него. — Жена ми я няма вече трета или четвърта година и оттогава изобщо не съм се женил повторно. Жените обичат да стоят на едно място, където може да имат дом, да отглеждат цветя и деца. А аз не мога да се заседявам. И докато съм пътуващ проповедник, смятам, че ще бъда без жена.

— Какъв срам, майка му стара! — каза Клей.

Той не погледна Саймън. Ако би имал малко повече смелост, би посъветвал Саймън да си прибере багажа и да върви другаде, преди да настъпи нощта. Но той не можа сам себе си да убеди и да се ядоса истински, защото Саймън го тупна по гърба и му намигна с една от цепките в грубата кожа по лицето си.

— Тази вечер се чувствам в повишено настроение — каза Саймън, като кимна с глава. — Няма ли да ми помогнеш да се поразвлека, братовчеде?

Той протегна вдървения си палец към Клей, но Клей го изпревари. Отдръпна се и се вгледа в потъмнялото лице, което стърчеше към небето.

— Знаеш какво искам да кажа, братовчеде — поясни Саймън и поклати глава.

Клей усети, че и той кима с глава. Да го убиеха, не би могъл да се спре. Преди сам да разбере, той вече бе прекосил двора след Саймън и тичаше край него по пътя.

— В коя къща живее Шугър? — каза Саймън, крачейки напред, без да се съобразява с усилията, които Клей полагаше, за да върви до него.

— Ехей, да нямаш пред вид Шугър, дявол да го вземе, а? — каза Клей.

Той видя, че не може да спре Саймън да не отива в къщата на Шугър. Надяваше се, че Харди няма да е там, Точно преди да стигнат до колибата, Клей спря.

— Не се влачи отзад, Хори — каза Саймън, хвана го За ризата и го повлече със себе си. — Искам да почукаш на вратата и да я извикаш навън.

След като минаха край първата колиба, където живееше Сюзан и Джордж и където спеше и играеше Върл, те спряха на пътя пред съседното жилище. В предната стая не светеше, но чуха смях откъм кухнята.

— Хайде, Хори — каза Саймън и го побутна.

Клей несъзнателно се препъна през канавката и влезе в двора. Отиде бавно до задната врата.

Шугър седеше на един стол до вратата. Тя беше толкова изненадана, че Клей е дошъл в къщата ѝ, колкото беше изненадан и самият той.

— Е, здрасти, мистър Клей — каза тя и се вдигна.

— Я ела отпред за минутка, Шугър — каза Клей. Тя го последва край къщата до средата на пътя. Саймън стоеше на същото място, където го бе оставил.

— Ето я — каза Клей. — Ето я Шугър.

Саймън я сграбчи в тъмното, преди да е разбрала какво се е случило. Тя се опита да се изплъзне, но Саймън я държеше здраво.

— Слушайте, бели хора — каза Шугър. — Какво искате да правите с мене?

Саймън я обгърна с едната си ръка и започна да я тупа по бутовете. Клей ги гледеше със зяпнала уста. Шугър престана да се

извива и да се бори и сякаш се успокои. Клей пристъпи по-близо, за да гледа как Саймън я укротява.

— Да пукна, ако съм видял такова нещо през живота си! — каза Клей. — Това е най-знаменитият номер, който съм виждал.

Саймън проточи врат и погледна встрани към Клей. Едното му око така се отвори и затвори, че Клей премигна от възхищение. Не можеше да се сърди на човек с подобно държане.

— Важното е да знаеш как, братовчеде — каза Саймън.

Клей ги обиколи, като се мъчеше да види всичко, което става. Когато се върна на старото си място, Саймън все още потупваше Шугър.

— Моят Харди би ме удушил, ако ме хване, че се занасям — каза Шугър.

— Това е по-друга работа, Шугър — каза Саймън. — Не се занасяш с някого от твоята раса. Аз съм бял.

— И какво друго? — попита Шугър.

— Освен това съм и проповедник!

— Аха! Така си и мислех!

Саймън я потупа още няколко пъти.

— Човече, не трябва да се занасяш така. По-добре остави цветните момичета на мира и си гледай работата.

Клей започна да дърпа Саймън за ръкава. Най-послед го накара да тръгнат нагоре по пътя, но преди това Саймън каза нещо на Шугър, което той не можа да чуе.

Когато бяха на половин пътя, Саймън го попита защо го е дръпнал така.

— Чух, че Харди идва отнякъде — каза Клей. — Да пукна, ако се оставя да ме забъркаш в твоите каши!

Остатъка от пътя извървяха, без да проговорят. Стигнаха до къщата и Клей тръгна да се качва по стъпалата на верандата, но Саймън спря и погледна назад към колибите. Клей слезе обратно.

— Ела да поседнем на верандата — каза Клей. — Няма да стоя прав навънка.

— Чакам Шугър. — каза Саймън. — След малко ще дойде.

Клей зяпна нагоре към загорбялото лице.

— Ти си й казал да дойде в къщи? Защо мислиш, че ще дойде?

— Казах й, разбира се — потвърди Саймън. — Ще дойде.

Клей седна на най-долното стъпало, като през цялото време гледаше Саймън. Не знаеше какво да мисли за такъв мъж.

След малко се обърна и видя Дийн да стои зад него и да гледа Саймън. Тя не разбра, че Клей я е видял.

— Какво правиш, Дийн? — каза той, извърна се и я хвана, преди да успее да си отиде.

— Гледам си — каза тя.

— Какво си гледаш?

— Него — каза тя и посочи към Саймън в двора. — Страшно е хубав.

— Ако те хвана да му правиш мили очи, ще ти смъкна кожата от бой, Дийн. Няма да търпя такова нещо!

Той я пусна, но тя не избяга. Погледа още малко Саймън и седна в люлеещия се стол до вратата. Клей я чуваше как се полюлява, но вече не се обърна да я види. Беше зает да мисли дали щеше да има неприятности тази вечер. Знаеше, че не може да се справи със Саймън.

Саймън няколко пъти беше ходил до пътя, но все се връщаше обратно и се разхождаше надолу-нагоре из двора. Не поглеждаше към Клей.

Клей чу, че Дийн спря да се люлее.

— Страшно силен е — каза тя.

— Я гледай какво дрънка тая, дявол да го вземе — каза Клей и изтича по стъпалата.

Стигна до нейния стол и я разтърси.

Тъкмо се готвеше да ѝ се скара, загдето говореше така, и чу Саймън да прекосява тичешком двора. Клей видя, че Шугър идва нагоре по пътя.

Остави Дийн и се смъкна по стъпалата. Когато стигна пътя, Шугър и Саймън влизаха в двора. Той тръгна редом с тях, докато стигнаха къщата.

— Е, хайде да спрем дотука — каза Клей и застана пред Саймън. — Дотука е напълно достатъчно!

Саймън сложи ръка върху рамото на Клей и се вгледа надолу в лицето му.

— Няма да попречиш на приятеля си да се позабавлява, нали, братовчеде?

— Зависи — каза Клей. — Вече става прекалено.

Шугър взе да се отдръпва, но Саймън я сграбчи. Тя не можеше да се пребори с хватка като неговата.

— Ей, бели хора, не искам да се занасям. Съвсем грешно си мислите за мене!

— Чакай, чакай — каза Саймън. — Не говори така, Шугър. Ти мълчи, аз ще оправя всичко.

Шугър не показва, че е готова да му се подчини.

— Нали сте проповедник, мистър Саймън? — попита тя.

— Проповедник съм — каза той.

— Тогава не трябва да закачате цветните момичета. Ще ви благодаря много, ако ме пуснете.

— Не се опитвай да се отървеш от мене, Шугър.

— А пък аз си рекох — каза Клей, намесвайки се, — че ако бихме...

Саймън обгърна Шугър с ръка и започна да я потупва. Тя поглеждаше ту Клей, ту Саймън.

Клей се видя принуден да млъкне и да гледа какво става. През целия си живот не бе виждал подобно нещо. На верандата Дийн стана от стола й дойде до най-горното стъпало, също, за да гледа.

— Мистър Саймън, вие сте най-големият дявол, който съм виждала между белите хора — каза Шугър.

Саймън намигна на Клей в полумрака, като затвори едната цепка на лицето си и отново я отвори. Продължи да тупа Шугър, а Клей го гледаше онемял. Преди Клей да разбере нещо, Саймън вече придърпваше Шугър по-близо до къщата. Бяха чак при стъпалата, когато ги настигна.

— Ей, хайде да се спрем за малко тука — започна Клей. — Ако изобщо знам нещо, то това е, че...

Саймън и Шугър се изкачиха по стъпалата и прекосиха верандата. Клей скочи по стъпалата след тях.

Когато стигна до вратата, не можеше да направи ни-, що. Саймън и Шугър бяха влезли; оставиха го да стои на вратата с Дийн.

Обърна се, погледна Дийн и втренчи поглед в нея, докато тя продължаваше да гледа навътре. Бутна я.

— Страшно особен мъж, — каза тя.

Бутна я отново, изтласка я на верандата и влезе вътре да види къде отива Саймън.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Клей успя да намери една лампа в тъмната къща. Запали я набързо и изтича към стаята на Саймън. Стигна, преди Саймън да успее да затвори вратата.

— А бе аз не съм по-придирчив от другите — започна Клей, — но когато става въпрос да се водят черни момичета...

— Остави лампата на масата, Хори — нареди Саймън. Той почака Клей да изпълни нареждането му.

— Когато пристигна днеска — каза Клей, — бях много радостен да те посрещна, но...

Саймън извади револвера си и го постави на масата до лампата. Клей го виждаше за първи път и беше твърде изненадан, че Саймън носеше оръжие.

Пистолетът беше барабанлия с шест патрона и пружинен спусък. Подобно оръжие в ръцете на човек като Саймън Дай изглеждаше опасно. Клей премигна от блясъка му под светлината на лампата.

— Не е нужно да оставаш, Хори — каза Саймън, като му посочи вратата. — Можеш да излезеш.

— Ето ти на! — каза Клей. — Не искам да помислиш, че съм по-негостоприемел от другите, ама...

— Братовчеде — каза Саймън, — съжалявам, че ще трябва да те разочаровам, но не е в характера ми да свиря втора цигулка. Ще трябва да излезеш навън и да почакаш.

Той отиде при Шугър и започна да я гали.

След това Клей не можеше да стори нищо повече и той отстъпи към хола. Застана там и се загледа в стаята, докато Саймън тръшна вратата. Премина с несигурна стъпка през хола и отиде към верандата.

Дийн стоеше на вратата.

— Страшно смешен мъж — каза тя.

За миг Клей се вгледа в нея и след това я избута от вратата.

— Млъквай, Дийн, по дяволите! — каза той.

Когато Клей седна, Дийн дойде и приседна на крайчеца на съседния стол.

— Да ме вземат мътните, ако някога съм виждал такъв проповедник! — каза той. — Той е наистина Саймън Дай, но се държи като проповедник не повече от мене или Том Роудс.

Спря да говори и се загледа в червения блясък на небето над билото.

— Страшно силен мъж е — каза Дийн, като се поклащаше леко.

— Млъквай, Дийн, по дяволите! — каза той.

В двора се чу шум, сякаш някой търкаше кожа по твърд пясък. Клей подскочи в стола и впи очи в тъмнината. Дийн стисна ръката му, но той не ѝ обърна внимание. Хвана перваза с ръце и се изтегли напред, като приседна на крайчеца на стола.

По едно време му се стори, че вижда някакво тъмно лице по пътеката откъм пътя. Почувствува се неспокоен, защото му дойде на ума, че единственият човек, който можеше да бъде там, е Харди.

— Кой е там? — попита Клей.

— Аз съм, мистър Клей — каза Харди и се приближи до верандата.

— Какво искаш, Харди?

— Дойдох да потърся Шугър, мистър Клей. Ако не беше тая работа, нямаше да ви безпокоя.

— Защо мислиш, те е тука? — попита Клей.

— Мистър Клей — каза Харди, моля ви се, не се опитвайте да ме излъжете. Знаем, че не сте такъв човек.

— Шугър ли търсиш?

— Мистър Клей, знаете много добре, че нея търся. Моля ви се, не се опитвайте да ме излъжете, мистър Клей.

Харди стигна до стъпалата. Оттам можеше да гледа през отворената врата в хола. Не светеше никъде освен в стаята на Саймън.

— Шугър ли ти каза, че е тука, Харди? — го попита Клей.

— Не, сър.

— Тогава какво те кара да мислиш, че е тука?

— Мистър Клей, не се опитвайте да ме излъжете. Оня бял човек ѝ каза да дойде тука.

— Шугър ли ти каза, че той е казал?

— Не, сър.

Клей се заслуша. Стори му се, че чува Саймън, но не беше сигурен. Толкова неща се въртяха в главата му, че беше трудно да се съсредоточи само в едно от тях и да не се занимава с другите.

— Какво мислиш да правиш, Харди? — попита Клей.

— Дойдох да взема Шугър — каза твърдо Харди.

В гласа му Клей долови решителност.

Харди беше жълт негър и Клей знаеше, че не може да се оправи с него, както се оправяше с черните негри.

— А бе, мистър Клей — каза тон, — няма защо да се опитвате да ме излъжете. Нямам лоши чувства към вас и не искам да имам. Но дойдох да си взема Шугър и да си я отведа в къщи. Затова съм тука, мистър Клей.

Клей усети, че зад гърба му Дийн мърда върху крайчеца на стола. Нямахше нужда да я поглежда, за да разбере, че тя наблюдава Харди.

— И аз не знам какво да ти кажа, Харди — започна неловко Клей. — Днес ни дойде на гости Саймън Дай, пътуващият проповедник; сега е в къщи с Шугър. Чини ми се във всеки случай, че ти го знаеше още отначало.

— Да, сър, мистър Клей — каза Харди и се изкачи по стълбите. — Не искам да забърквам разни каши. Не съм такъв човек.

Когато стигна най-горното стъпало, той се спря.

— Белите са виновни — каза Харди. — Не обвинявам Шугър. Хич даже. Оня бял човек я накара да дойде тука и тя нямахше да дойде, ако той не й беше казал. Винаги белите забъркват разни каши с цветните.

— Какво смяташ да правиш сега, Харди? — попита Клей неспокойно.

— Дойдох да си взема Шугър в къщи.

Харди пресече верандата към вратата. Клей скочи и го изпревари до прага.

— Няма да правя кавги във вашия дом — му каза Харди.

— Аз ще отида да съобщя на Шугър, че си дошъл да я вземеш — каза Клей.

Напусна верандата и премина през тъмния хол, без да изчака какво ще отговори Харди. Стигна до вратата на Саймън, натисна леко

дръжката и влезе вътре. Едва когато беше в стаята, разбра, че Харди го е последвал и стои зад него.

Той прекоси стаята и вдигна фитила на лампата.

Саймън видя само Харди. Посегна за револвера си на масичката до кревата. С един скок застана на крака пред тях и зареди пистолета с вдървения си палец.

— Не насочвайте това нещо към мене, мистър Саймън — каза Харди гневно. — Хич не мога да търпя такива работи!

— Я си затваряй устата и се махай от къщата! — извика му Саймън. — Мразя да ми се фукаат негри! Омитай се оттука, черна муцуно!

В този миг Саймън изглеждаше съвсем различен. Когато пристигна следобеда, облечен в черен, изпрашен костюм, с плетена черна папийонка и черна шапка, той напълно приличаше на странстващ проповедник, който излиза от колата си, за да си отпочине след дълго и уморително пътуване. Сега, в светлината на газената лампа, на фона на боровите дъски, изцапани с жълти, смолисти петна, имаше вид на дивак, който дебне някое животно в гората.

— А бе най-добре е да уредим тая работа мирно и тихо — каза Клей плахо, без да сваля поглед от пистолета в ръката на Саймън.

Не му обърнаха внимание. Харди отказа да се дръпне. Пристъпи няколко крачки напред, като гледаше лампата на масата.

— Стой си на мястото или ще те застрелям — заплаши Саймън. — Не ми се фукай! Знам как да се оправям с жълти негри като тебе.

Клей разбра какво ще става. Отскочи към стената.

Харди се хвърли напред и се опита да стигне или лампата на масата, или пистолета в ръката на Саймън. Но не можа да хване нито едното, нито другото. Когато беше на една ръка разстояние, Саймън стреля в него. Експлозията от късия пистолет разтърси паянтовата къща до основи. От дупките по тавана изпопадаха бучки пръст, а от пукнатините на облицованите с борови дъски стени се посипаха тресчици.

Клей се помъчи да реши дали да вземе пистолета от Саймън, или да си стои на мястото. Остана си, където беше.

Харди беше паднал на ръце и крака. Остана в това положение на четири крака в краката на Саймън, а главата му увисна надолу, докато почти допря пода.

Саймън отново зареждаше пистолета с вдървения си палец. Когато ударникът беше издърпай назад, спусъкът щракна и Саймън се прицели още веднъж в Харди. Преди да стреля, Шугър се хвърли върху Харди и го закри с тялото си.

Саймън се поколеба за миг.

— Ставайте и двамата и се махайте оттука! — каза той на края. — Ако трябва пак да стрелям, ще ви продупча и двамата наведнъж.

Шугър се опита да вдигне Харди. Скоро видя, че няма да може да го носи, и успя само да го изтързузи през вратата. Саймън ги гледа, докато се скриха в тъмнината на хола. Напуснаха къщата през задната врата и след това от тях не се чу никакъв звук.

Клей знаеше, че ще види отново Харди едва когато раната му заздравее или пък намерят трупа му. Двамата с Шугър щяха да отидат в гората и да не се върнат преди това.

Всичко беше свършило. Саймън седна на един стол, а ръцете му така трепереха, че не можеше повече да държи револвера. Хвърли го на кревата и се загледа в пода, където бе паднал Харди.

Неприятната миризма на изгорял барут в стаята се примесваше с облака жълт прах, който беше паднал от стените и тавана и още не се бе наслоил по пода и мебелите.

— Нямам нищо против да видя някой черен убит от време на време — каза Клей, — но ще ми е много неприятно, ако точно сега мой работник хвърли топа. Точно сега е време за сеитба, а не нещо друго. Ако Харди умре, ще трябва аз сам да работя вместо него. Наистина ще ми е много неприятно, ако той хвърли топа.

Дийн беше застанала от другата страна на вратата, в тъмното, и погледна в стаята. Нито Клей, нито Саймън я видяха. Тя влезе вътре и застана с гръб към стената.

— Що за отношение е това към един твой гост, Хори? — каза Саймън, обърна глава и погледна свирепо Клей. — Чини ми се, че би трябвало да бъдеш по-внимателен и да се грижиш за хората, които са твои гости!

Дийн не можеше да отмести поглед от Саймън. Той представляваше странна гледка на лампената светлина, седнал и приведен напред на малкия стол. Долните му дрехи сякаш се бяха свили с няколко размера от времето, когато за пръв път ги бе сложил.

— Страшно особен мъж — каза Дийн и се изсмя лекичко.

Клей я погледна; не знаеше, че е влязла в стаята. Саймън не се помръдна.

— Защо мислиш, че е трябвало да се грижа за тебе? — попита Клей. — На мене ми се чини, че човек като тебе няма нужда от съвети.

— Тоя е от проклетите жълти негри — каза Саймън. — Там е цялата бяла. Трябваше да ми кажеш, че е такъв. Мога добре да се оправям с черпните, но е опасно да си имаш работа с тези жълти копелета. Държат се, сякаш са равни с белите.

Клей мина през стаята и сянката му закри Дийн.

— Чини ми се, че човек като тебе би трябвало да знае, че мъжът на Шугър е също жълт — каза Клей. — Жълтите момичета не се смесват с черни. Те почти винаги си избират мъж с най-светъл цвят на кожата!...

ГЛАВА ПЕТА

На следващата сутрин Клей стана късно. Обикновено той се надигаше към пет часа. Нямаше много работа, освен да се погрижи негрите да тръгнат навреме за полето. Някои сутрини отиваше по пътя чак до моста и се връщаше; най-късно в седем часа вече бе готов да седне на верандата и да сложи крака на перваза.

Тази сутрин той отвори очи два часа след изгрева. Полежа настрани, като се чудеше защо се е успал. Скоро си спомни какво се бе случило в съседната стая.

Клей скочи от кревата, навлече бързо панталоните и ризата си и отиде в кухнята. Шугър я нямаше, но Дийн беше приготвила закуската. Той седна на масата и бързо я изяде.

Когато свърши, за пръв път тази сутрин заговори на Дийн. Тя се беше наяла вече и разчистваше масата.

— Къде е Саймън Дай? — попита той и отдръпна стола си. — Не си ли го виждала отзарана?

Преди да му отговори, Дийн отиде до печката и се върна.

— Още не е излязъл. Сигурно още спи — каза тя. — Страшно особен мъж.

Клей отиде на предната веранда, мина покрай затворената врата на Саймъновата стая, без да я забележи. Спря до прага на външната врата. Старата кола на Саймън все още стоеше в зелената сянка на магнолиевото дърво, където я бе оставил. Докато стоеше там и се чудеше, вратата на Саймън се отвори и самият Саймън пристъпи навън. Той оправяше плетената си черна връзка и си изтупваше праха от самото.

Клей го дочака да дойде на верандата.

— Не знаех къде си — каза Клей. — Търсих те навсякъде. Все ми се чинеше, че няма да се дигнеш баш по-среднощ и да избягаш.

— Чувствам се свеж като лайкучка — каза Саймън и се захили на Клей. — Никога през живота си не съм се чувствал по-добре. Това е

страшна комбинация, ще знаеш, едно такова априлско утро и мъж като мене. Чувствам се като младо петле.

— Много хубаво — кимна с глава Клей. — Аз си мислех, че може би снощната тупурдия те е изморила.

Саймън погледна надолу към Клей и се засмя.

— Такива работи хич не ме смущават, Хори — обясни той, като потъркваше ръце. — Хич не позволявам на такива дребни работи да ме разстройват. Аз съм видял и две, и двеста. От двайсет години се мотая насам-натам!

— Та, викаш, такива работи, като да застреляш някой черен, хич не те смущават, а?

Саймън убедително поклати глава.

— Свикнал си да ги стреляш, а? — каза Клей.

— И да, и не — каза той. — И съм свикнал, и не съм свикнал.

— Слушай сега — каза Клей и погледна изкосо високия мъж. — Какво ще речеш, ако те попитам дали наистина си Саймън Дай?

— Братовчедо, и за миг не се съмнявай. Аз съм Саймън Дай. Запомни добре това.

— Чини ми се, че ще го запомня добре — каза Клей. — Все ми разправяха, че има такъв човек като Саймън Дай, но никога не съм го търсил тука, в Роки Комфърт.

Саймън подуши въздуха в хола. Обърна се и погледна през къщата към задната веранда.

— Много обичам да похапна сутрин — каза той. — Дали ще може да се нареди нещо, а?

— Да ме вземат дяволите! — каза Клей. — Съвсем забравих за твоето ядене. Върви направо в кухнята и Дийн ще ти напълни една чиния. Аз ядох вече.

Саймън премина през хола и разтърси паянтовата къща с дългите си тежки крачки. Тъкмо преди да излезе на задната веранда, той се спря, обърна се към Клей и прошепна:

— Тази сутрин Шугър я няма, нали?

— Не — каза Клей. — Не съм я виждал цялата сутрин. Нито Харди. Сега Дийн готви. И хич не знам кога Шугър пак ще се покаже!

Саймън кимна, излезе на верандата и надникна в кухнята. Клей го видя да застава на вратата и да подава глава навътре. Той изчака

Саймън да влезе, после намери стола си на предната веранда, седна и вдигна крака на перваза, за да изпуши една лула.

Пред колибите нагоре по пътя той виждаше как Върл и три-четири негърчета играят с една стара автомобилна гума. Търкаляха я като детски обръч, а тя беше толкова голяма и тежка, че двама или дори трима едва я мърдаха заедно. Той гледаше как Върл си играе в пясъка и праха. Забеляза, че дрехите му са малко поокъсани, но достатъчно чисти. Сюзан ги переше всеки ден. Трите най-малки негърчета бяха голи. От април до септември те изобщо не носеха дрехи. Бяха на около три-четири годинки и черни като въглен. Заобиколили Върл, те приличаха на гарги, които подскочат около кошница с памук.

Сюзан се грижеше за Върл. Той ядеше при нея, спеше там, играеше по цял ден с другите деца на двора и на пътя, а дрехите му перяха в големия черен, железен котел заедно с другите дрехи. Имаше дни, в които нито Клей, нито Дийн го виждаха изобщо; а когато го виждаха, то беше, докато играеше с другите деца на пътя. Понякога идваше в къщата с някоя поръчка на Сюзан или на Джордж, когато тя се нуждаеше от сапун или Джордж искаше тютюн; ако Клей се случеше в къщи, той все се опитваше да хване Върл и да поговори с него.

Но Клей не бе успял да хване Върл близо цяла година. Върл знаеше, че Дийн не му е майка, и не беше сигурен дали Клей му е баща. Майка му имаше тъмна коса и винаги носеше панделка. Косата на Дийн беше почти жълта и Върл никога не я беше виждал да виси на гърба ѝ, както майка му носеше нейната.

Клей премести краката си на парапета и се замисли за Върл. За пръв път от няколко дена забелязваш момчето.

— Брей, това момче... — каза си той.

Когато Лорен отиде в Джаксънвил, Клей остана да се грижи за Върл. Тогава тя каза, че за известно време няма да може да се грижи за него.

По същото време Лорен го бе накарала да обещае, че ще заведе Върл на доктор в Макгъфин и ще го лекува, докато оздравее. Момчето си беше родено с някаква венерическа болест и нищо не беше правено за него. Клей все още имаше намерение да заведе Върл в града, за да го прегледа някой лекар, но толкова дълго вече бе отлагал, че отлагането

му стана навик. Една събота беше купил в Макгъфин шише лекарство за Върл; шишето си стоеше на лавицата в кухнята, както го бе оставил от първия ден. Все не успяваше да хване Върл, за да му даде лекарството.

— Ама че момче е този Върл... — каза отново той, като го наблюдаваше как се втурва сред групата негърчета и бяга от тях.

По това време момчето беше навършило шест години, караше седмата и напоследък Сюзан няколко пъти му беше казвала, че Върл трябва да се лекува. На Сюзан ѝ беше неприятно да го вижда в такова състояние и се страхуваше да не би и нейните четири деца да се заразят от болестта. Беше молила Клей да заведе Върл на доктор в Макгъфин; дори веднъж тя самата бе тръгнала с него. И може би щеше да стигне до града, но преди да бяха изминали първата миля, Върл бе избягал от нея и бе преминал от другата страна на протока, където тя вече не можеше да го хване.

Клей знаеше, че е негово задължение да заведе момчето на доктор, но не можеше да намери в себе си силите, които му бяха нужни, за да го хване и да го държи в колата през целия път до града. Сюзан не го укоряваше за болестта на Върл, но го укоряваше, че не прави нищо.

Както си седеше и гледаше към пътя, Клей разбра, че не е удържал обещанието си към Лорен. Но беше твърдо решил да заведе някой ден Върл на доктор в Макгъфин. В това той още веднъж увери сам себе си.

Точно тогава си спомни за шишето с лекарството, което стоеше на лавицата в кухнята. Понечи да стане, за да го вземе, но като си помисли колко труд ще му коства да хване Върл и да му налее лекарството в гърлото, отново седна. Знаеше, че по всяка вероятност нямаше да хване Върл дори ако го гонеше до вечерта, защото момчето се катереше като катерица по дърветата.

Реши да почака, докато някой ден изненадаше Върл и го хванеше неочаквано.

— Ама че момче е този Върл... — каза той и се изплю.

ГЛАВА ШЕСТА

Нагоре по пътя, оттатък колибите, високо във въздуха се вдигаше облак прах. Един автомобил се носеше през пясъка и жълтия прах. Клей разбра, че това е Том Роудс, още преди да разпознае автомобила на такова разстояние. Изправи се да го гледа как се приближава.

За миг му се стори, че Том ще подмине, без да спре, но когато беше на десетина фута от портата, той удари спирачката и зави под сянката на магнолиевото дърво до колата на Саймън. Изскочи от своята кола и започна да изследва странната машина от предницата до задната ѝ част. Заобиколи я, ритна гумите да види колко са напompани. Като свърши, огледа, хвана я отзад и я разтърси с цялата си сила. Това беше всичко, което желаше да знае за нея. Отвори портата и се приближи по пътеката.

— Как е работата, Том? — каза Клей и се премести на съседния стол.

Том седна и хвърли шапката си на пода.

— При мене е екстра!

— В града ли отиваш?

— Рекох си, че може да прескоча за малко до Макгъфин. Нищо не мога да купя, но за гледане пари не взимат.

Том се извърна и се взря в хола през отворената врата. После се извърна отново и се взря през прозореца зад гърба му.

— Чул ли си нещо ново? — попита Клей, като снижи гласа си в дрезгав шепот.

— Подочух нещичко — кимна Том. — Един от черните ми разправяше нещо тази сутрин преди закуска.

Клей не каза нищо. Нямахше какво да разправи на Том. Негрите винаги знаеха колкото другите, а понякога и повече.

— Какъв е тоя всъщност? — попита Том.

— Саймън ли?

— Май, че така му е името.

— Той е пътуващият проповедник Саймън Дай. Пристигна тук вчера следобед и каза, че ще остане за малко. Иска другата неделя да държи проповед в училището.

— Чини ми се, че съм слушал за него — каза Том. — Сега искам да видя как изглежда.

— В кухнята е, закусва. След малко ще свърши. Отдавна трябваше да е свършил.

— Кой е при него? Дийн ли?

— Май че е тя — потвърди Клей.

— В такъв случай няма да бърза.

Клей свали крака от парапета и се заслуша. Не можа да чуе никакъв шум от другата част на къщата.

— Откъде е дошъл?

— Казва, че идва от Алабама. Това е всичко, което зная за него. Не говори много за себе си, само ми рече, че жена му го оставила и отишла да живее в Атланта.

— Много жени правят така — каза Том. — Или отиват в Огъста, или в Джаксънвил.

— Май че е така — каза Клей.

Том отново се огледа и изпъна врат, за да се взре през хола на задната веранда. След миг той се изправи и намигна на Клей.

— Ето го, идва.

Изчакаха Саймън да стигне верандата. Когато видя Том Роудс, той се вгледа внимателно в него, сякаш искаше да се увери, че никога преди не го е виждал. Отиде до свободния стол при перваза.

— Как сте? — каза Том.

Саймън наведе глава напред и се загледа надолу към Том. По загрубялото му лице се разля усмивка.

— Вие сигурно живеете наблизко?

— Нагоре по потока — отговори Том. — Казват ме Том Роудс.

Саймън се настани удобно в стола и вдигна крака на парапета.

— Чудесна пролет! — каза той.

— Екстра е за април — му каза Том. — В Роки Комфърт истинската жега хваща чак през юни и юли.

Слънцето напичаше безмилостно къщата и двора. Беше някъде между девет и десет часа и температурата в сянката на верандата

достигаше осемдесет и пет градуса^[1]. Към средата на следобед ще се сигурно да стане деветдесет и пет.

— Клей ми каза, че сте проповедник — продължи Том. — Чини ми се, че не лъже.

— Проповедник съм, да — потвърди Саймън — Е, това е срамота, майка му стара!

— Защо да е срамота? — попита Саймън и се изпра ви на стола.

— Имам нещо за пийване в колата и ми се щеше да го пийнем в компания. Но щом сте проповедник, май ще трябва да си продължа пътя и да си го пия сам. Чувал съм, че проповедниците не обичат царевична ракия. Саймън се засмя и погледна Клей.

— Тръгнах за Макгъфин — обясни Том. — Таман да изляза от къщи, жена ми идва на вратата и вика: „Том, забравяш дамаджаната за меласа.“ И аз наистина я бях забравил. Но сега дамаджаната е при мене, само че няма да можем да си пийнем в компания.

— Не съм чувал някой да пие меласа — каза Саймън.

— Не е такава работата, проповеднико. Ще знаеш, така става винаги, че аз обърквам двете дамаджани.

— Царевична ли, викаш? — попита Саймън и облиза устни.

— Най-добрата в Джорджия, като роса! — каза Том — Сам си я правя горе при потока.

— А да не би да си взел вместо нея дамаджаната за меласа? Да не би, щом жена ти е напонила за дамаджаната за меласа, наистина да си ги объркал двете?

— Майната му! — каза Том. — Има си хас да си прав, проповеднико. Я да ида да видя!

Той стана и изтича надолу по стълбите. Когато стигна портата, Саймън напусна верандата и го последва. Клей се затича подире им.

Том измъкна дамаджаната изпод задната седалка и я разклати. Лицето му грейна в усмивка.

— Ти ме изплаши, проповеднико — каза той, — наистина ме изплаши. Така ме обърка, че не знаех какво да мисля. Но всичко си е наред, както си знаех отначало. Дамаджаната за меласа си е все още в къщи.

— Та викаш царевична? — интересува се Саймън, приближи се и подуши тапата.

— И отлежала — настоя Том. — Сам съм си я правил и ще знаеш, разбирам от добра росица!

— Това е наистина мъжко питие.

Том и Клей отидоха под магнолиевото дърво и се канеха да седнат на сянка. Саймън остана сам.

— Понеже си проповедник — каза Том, като разклащаше течността в трилитровата дамаджана, — чини ми се, че не щеш да пийнеш джорджийска роса.

Саймън седна между тях и изблъска колената им, за да си направи място.

— Шугър му хареса — каза Клей. — Чини ми се, че и царевичната ракия ще му хареса.

— Майка му стара! — каза Том с престорена изненада. — Така ли? Никога не бих помислил такова нещо, проповеднико. Че то, щом е тъй, тогава и аз да стана проповедник!

Той извади тапата и я подаде на Саймън, но Саймън я подаде на Клей, вкара вдървения си палец в стъклената дръжка и обхвана дамаджаната с ръка. Повдигна леке лакът и остави безцветната течност да забълбука в гърлото му. Когато я подаде на Клей, от дамаджаната липсваше цяла пинта^[2].

Клей избърса с ръка гърлото на дамаджаната и отпи седем-осем глътки. Когато му дойде ред, Том не избърза. Щом ставаше въпрос за пиене, той не обичаше да го карат да бърза. Сложи дамаджаната на земята между краката си и я погледна.

— Та ти искаш в неделя да държиш проповед в училището, а, проповеднико? — каза той.

— Точно така, братовчеде — каза Саймън.

— Майната му — обеща Том. — На всяка цена ще дойда да те чуя. Не бих изпуснал такова нещо ни за пари, ни за любов.

Вдигна дамаджаната до устата си. Погълна малко повече и от Клей, и от Саймън. След като свърши, сложи тапата и я натика с юмрук.

Априлското слънце прежуряше по листата на магнолиевото дърво над главите им. Небето беше синьо и безоблачно; и тоя ден щеше да бъде горещ. Към два часа следобед слънцето щеше да пече страшно.

След малко Том извади часовника си и го погледна. Вгледа се в отворения циферблат, сякаш гледаше нещо, което никога досега не бе виждал. Поклати глава и го върна в джоба на гащеризона си.

— Трябва да тръгвам към Макгъфин — каза той решително. — Ако не тръгна сега, няма да успея да се върна до довечера.

— Хайде да му пийнем още по една, преди да тръгнеш, братовчеде — предложи Саймън и посегна за дамаджаната. Извади тапата и дълго пи. След това я подаде на Клей. — Това наистина е мъжко питие!

— Сигурно си си походил на младини, проповеднико — каза Том.

— Младостта ми още не е свършила — отвърна Саймън. — А когато свърши, преди това доста ще е продължила.

Том отиде при колата с дамаджаната. Сложи я под задната седалка, като я зави в един чувал, за да не се счупи.

Качи се в колата и запали мотора. Поседя в колата, докато моторът работеше, и махна с ръка на Клей и Саймън. Те също му отвърнаха с махане.

— Ще ви видя на връщане — обеща Том. — Ще се отбия и пак ще му пийнем.

Том пак понечи да тръгне, но отново отпусна педала па газта и се наведе извън вратичката.

— И внимавай да не те обераат с подправени зарове, проповеднико — извика той. — Не се оставяй да те измамат!

Тръгна. Колата се засили надолу по пътя и зави зад завоя на около четвърт миля. Но дълго след като се бе скрила, прахът, който беше вдигнала във въздуха, се носеше пад полята, докато на края бавно изчезна между дърветата.

Когато се върнаха на верандата, Клей и Саймън се чувстваха добре. Стъпваха леко и очите им светеха. Дийн беше гледала всичко, което се бе случило, и остана скрита в къщата. Тя се плашеше от мъжете, когато пиеха; страх я беше дори от Клей.

— Трябва да направим Том дякон — каза Саймън. — Разкошен човек е. Обичам да правя услуги на такива хора.

— Не знаех, че ще имаш и дякони в неделя.

— Разбира се — каза му Саймън. — Ако няма дякони, кой ще събира подаянията?

— Вярно е — съгласи се Клей и поклати глава. — Изобщо не бях помислял за това.

— Трябва да си събера парите — обясни Саймън. — Как ще си изкарам разноските по проповядването, ако не ми се плаща?

— Не те укорявам, задето искаш да ти се плаща. Така си е редно. Но нали нямаш никакви разноси по проповядването? Не ти струва нищо да си намериш легло и храна, а бензинът за колата не е скъп.

— Обичам да ми остане малко пара. Като минавам през някой град като Огъста или Макон, или Атланта, обичам да имам достатъчно пара в джоба си, за да мога добре да си платя и да си отпочина няколко дни.

— За такава работа не трябва кой знае колко пара.

— Като си почивам в някой град, обичам да имам най-доброто, което може да се купи.

— Това е добре — каза Клей. — Може би и на мене ще ми хареса. Как мислиш, мога ли и аз да стана проповедник, а, Саймън?

Саймън го ръгна свирепо в ребрата с вкочанения си палец. Клей извика я подскочи високо във въздуха.

— Боже мой, човече! — изпищя той. — Недей повтаря това нещо! Никак не обичам такива номера!

— Да не би да те е гъдел, Хори?

— Не ме е точно гъдел — каза Клей, като се държеше извън обсега на твърдия палец. — Просто не обичам такива номера!

Саймън сложи крака на парапета и се загледа през двора, сякаш нищо не се бе случило.

— За да бъдеш проповедник, Хори, трябва да си религиозен — обясни той. — Не можеш да проповядваш, ако не знаеш какво проповядваш.

— Май си прав. Но може би, като те чуя в неделя, ще стана религиозен.

— Аз ще направя всичко възможно да станеш религиозен. Това е занаятът ми — да правя хората религиозни.

— Има нещо обаче в това да си проповедник, което не възприемам — каза Клей със съмнение.

— Какво е то?

— Белите момичета ми харесват повече от черните. Не знам дали биха ми стигали през цялото време момичета като Шугър.

— Зависи — каза Саймън. — Всеки човек си има вкус. Щом предпочиташ, може да се занимаваш и с бели момичета. За мене в крайна сметка няма голяма разлика. С черните момичета се оправям по-лесно и по-бързо; освен това не виждам да има голяма разлика.

— Човек сигурно свиква и с тях — каза Клей. — Пък, ако поиска, може понякога и да смени за малко, нали?

— На пръв поглед изглежда, че може, но в действителност не върви. Никога не върви.

— Защо пък да не върви? Какво не е в ред?

— Като се прехвърляш от едните на другите, става така, че им изтърваваш юздите. Забравяш, че белите момичета плачат, когато всичко свърши и се готвиш да си ходиш. Цветните не плачат.

— Вярно, майка му стара — каза Клей. — Никога нямаше да ми дойде на ума. Наистина това сигурно ще развали цялата работа!...

[1] по Фаренхайт. ↑

[2] пинта — 454 гр ↑

ГЛАВА СЕДМА

Том Роудс закъсня на връщане от Макгъфин. Клей и Саймън го чакаха цял следобед. Страх ги беше, че е изпил останалата ракия в дамаджаната. Ако я беше изпил, Клей реши да го накара да отиде до вкъщи и да им донесе друга пълна дамаджана срещу тази, която той и Саймън смятаха по право своя.

Нито един от двамата не яде много на вечеря. Веднага, щом хапнаха малко овесена каша и сладки картофи, те станаха бързо от масата и се върнаха на предната веранда да чакат Том. Том беше обещал да спре на връщане и те искаха, когато мине, да бъдат там и да му го припомнят.

Половин час преди да се стъмни, Саймън чу някакъв автомобил да бърза по пътя. Клей изтича да види дали беше Том, който се връща от Макгъфин. Не беше лесно да се разпознае колата на Том от четвърт миля в припадащия здрач и Клей отиде до средата на пътя, за да може да го спре. Стига да можеше, той щеше да принуди Том Роудс да не отминава.

— Том е — извика той на Саймън до портата, — познавам шума му.

Саймън скочи, изтича на пътя и застана да чака до него.

Том налетя върху им, без да намалява скоростта. Точно когато изглеждаше, че няма намерение да спира и ще ги прегази, със силно завъртане на двете си ръце той отклони предните колела встрани от пътя и колата едва не ги закачи. Том спря и загаси мотора.

— Кой е с тебе, Том? — му викна Клей, като тичаше към колата.

Том скочи на земята, сякаш беше десетгодишно момченце.

— Виждал си я доста често, за да я познаеш — каза Том. — Погледни сега и виж дали няма да си я спомниш!

От колата излезе Лорен и изтича от другата страна.

— Е, дявол да ме вземе, ако не я помня! — каза Клей. — Откъде дойде ма, Лорен?

Лорен го прегърна с две ръце през врата и го целуна. Не го пускаше.

— Къде е малкото ми момченце? — попита тя.

— Кой? Върл ли? О, Върл е там някъде. Сигурно е лудувал целия ден и сега е отишъл да спи в къщата на Сюзан. Да не го будим сега. Да оставим хлапето да спи до утре и аз ще ти го доведа.

— Да не е нещо болен? Излекува ли го?

— Кой? Върл ли? Май е добре. Ако не е, утре сутринта първо ще го заведе на доктор в града. Сега няма смисъл да го будим.

Лорен пусна Клей и тръгна към колибите. Стигна до средата на пътя и спря. Клей отиде да я върне.

— Няма какво да се безпокоиш за него. Нищо му няма на хлапето. Утре сутринта първо ще го доведа да го видиш.

Едва беше спрял да говори, когато му се стори, че долавя някаква позната миризма около Лорен. Той се наведе по-близо до нея и подуши яката на дрехата ѝ. След това се изправи.

— Чини ми се, че двамата с Том сте опитвали дамаджаната — каза той обвиняващо. — А Том обеща каквото беше останало на мене и на Саймън. Не е било честна ти да го изпиеш.

Тя му се изсмя и отново го прегърна. След подобно нещо не можеше да протестира повече.

— Умирах от жажда — каза тя. — Том ми каза, че може.

— Ти да умираш от жажда?

— Па да!

— Не знаех, че ти харесва ракия, Лорен. На времето не пиеше. Кога започна?

— О, преди известно време. Ей, тъй стана, че ми хареса.

— Виж ти! Виж ти! На всеки му харесва, но не знаех, че и на тебе ще ти хареса. Едно време не пиеше.

— Пия царевична ракия от година и повече, Клей.

— В Джаксънвил ли?

— Да, в Джаксънвил. Защо?

— Не знаех, че я имат чак там.

Том застана помежду им, като дърпаше Саймън със себе си. Клей се отдръпна и отиде при колата да погледне дамаджаната.

— Това е проповедникът, за когото ти разправях, Лорен — каза Том. — Не съм те излъгал, нали?

— Проповедник ли сте? — попита тя, като се вглеждаше във високия Саймън.

— Проповедник съм, проповедник — строго отговори Саймън.

— А бе прилича ми на такъв — каза Лорен, обръщайки се към Том. — Я да идем в къщата, та да го видя по-добре на светло.

Клей се втурна между тях и вратата. — Хей, майка му стара, по-полека. Дийн е вътре — каза той.

Никой не му обърна внимание. Минаха край него и тръгнаха по пътеката към къщата. Той изтича да ги спре, но всеки път, когато се опитваше да им препречи пътя, или Саймън, или Том го блъсваха.

— Ей, хора, чакайте малко бе! — извика им той, застана на стъпалата и протегна ръце към тях. — Вътре е Дийн, чакайте за малко бе, хора!

Лорен и Том му се изсмяха. Саймън се държеше, сякаш е на тяхна страна и има намерение да ги последва. Стърчеше край Лорен.

— Чакайте малко — каза Том. — Само мъничко почакайте!

Отначало Клей помисли, че Том е минал на негова страна, но когато го видя да тича по пътеката към колата, не беше вече сигурен какви намерения има. Той взе дамаджаната от задната седалка и изтича с нея към верандата.

— Има за всекиго да помирише — каза той и извади тапата.

Подаде дамаджаната най-напред на Лорен. Тя отпи и направи гримаса на дамаджаната. След това Том я подаде на Саймън и Клей трябваше да му я измъкне, защото го беше страх, че Саймън ще изпие всичко. Когато дамаджаната се върна при Том, беше останала само една глътка. Той я довърши и захвърли дамаджаната на земята.

Лорен изтича преди тях в къщата. Другите бяха само на няколко крачки зад нея. В стаята на Дийн и Клей лампата беше запалена на масата и Дийн стоеше до нея. Беше чула шума още, когато бяха дошли и ги беше гледала през предния прозорец.

— Отдавна не съм те виждала, Дийн — каза Лорен. — Пораснала си оттогава.

— Не знаех, че ще се върнеш — каза Дийн и поглеждаше към Клей. — Мислех, че ти...

— Дошла е само на гости, Дийн — намеси се Том. — Дошла е само за няколко дни, да си види познатите.

— Върл е долу при Сюзан — каза Дийн и тръгна към вратата. — Ще ида да го доведа. Страшно буен е.

Клей я спря и я бутна към стаята.

— Остави хлапето да спи, Дийн — каза той. — Утре Лорен ще има достатъчно време да го види.

— Иска ми се да го видя — каза Лорен. — Година и повече не съм го виждала. Много ли е порасъл, откак заминах?

— Малко — каза Клей. — Утре сутринта първо ще ти го доведа. А сега седни и си почини малко.

В това време другите си бяха намерили столове. Всички седнаха освен Дийн; тя остана да стои до масата.

— Я седни, Дийн — каза Клей, протегна крака и сплете ръце на врата си. — Тука сме си все свои хора. Ще ти се изморят краката да стоиш права, я седни!

— Страшно особена миризма имате — каза Дийн.

— Знаеш ли къде я открих? — попита Том, като посочи Лорен. — Отгатни къде я открих, Клей!

— Къде? В града ли?

— В самия Макгъфин. Стоеше на ъгъла пред бръснарницата и говореше с няколко момчета, когато минах оттам. Щом ме видя, веднага ме попита как може да те намери. Казах й тука, у дома ти; тогава ме попита дали може да дойде с мене. И ето ти я! Същата стара Лорен, Клей! Майната му, като я виждам тука и си спомням за добрите стари времена.

— Много се радвам да те видя, Лорен — каза Клей. — Смяташ ли да останеш повечко?

— О, не знам — засмя се тя, поглеждайки Том. — Няма ли да имаш нещо против, ако постоя, а?

— Радвам се, че си тука, Лорен... Само дето ми е малко глупаво да седя у дома с две от жените си. Пък и може да не е законно или нещо такова. Не знам какво пише в закона за тази работа?

— Всичко е наред — успокои го Том. — Нали Саймън е проповедник! Ще може да уреди работата. Нали, проповеднико?

Клей погледна загрижен към Саймън в другия край на стаята. Не можеше да си представи какво би могъл да уреди Саймън.

— Можеш да уредиш работата, нали, проповеднико? — настоя Том. — Можеш, нали?

— Кой? Аз ли? — каза Саймън, като дойде на себе си. Дълго се бе взирал в Лорен и беше забравил, че има и други хора в стаята. — За мене ли говориш?

— Няма какво да се урежда — каза Лорен. — Не съм се върнала да причинявам неприятности. Дойдох само да видя Върл и да разбера дали е добре.

— Взел съм му едно лекарство — каза Клей. — Не се безпокой за Върл. Толкова лудува по пътя, че нямам никаква грижа за него.

— Вече е на шест години — каза Лорен.

— Толкова ли е? — попита Клей. — Съвсем съм забравил.

— Като гледам Лорен да седи тука и си спомням за добрите стари времена — рече Том и потри ръце. — Много се радвам да я видя отново.

— Сигурно ти харесва да живееш в Джаксънвил — каза Клей. — Сигурно е много хубаво да живееш в голям град.

— О, не е лошо. Но понякога омръзва. Допреди три месеца работех в един универсален магазин и трябваше да престана. Не можех да издържам повече. Нощем не спях до късно и това ме правеше сънлива през останалото време.

— Брей, че магазините там и нощем ли са отворени? — попита удивено Клей.

— О, не можеш да разбереш — каза тя. — Работех в магазина целия ден и след това почти всяка нощ не спях. След известно време стана така, че не си лягах преди три-четири часа всяка нощ. Затова трябваше да престана да работя в магазина.

— Защо тогава не си лягаше рано?

— О, Клей, не можеш да разбереш. Като почнах да работя в универсалния магазин, през цялото време взеха да се мъкнат мъже и да ми определят срещи за нощта. Тогава стана така, че не можех повече да стоя цялата нощ и да работя целия ден.

Клей поклати глава. Не можеше да разбере за какво говореше Лорен. Огледа другите в стаята. Всички те, включително и Дийн, имаха вид, сякаш знаеха точно за какво говореше Лорен. Том се хилеше.

— Не бъди глупав, Клей — каза Лорен и му се усмихна. — Свивах по нещо настрани.

— Свивала си? — повтори Клей.

Тя кимна и погледна Дийн до масата.

— Ей, майка му стара — каза Клей, като клатеше глава, — пак не мога да разбера какво ми дрънкаш!

— Ходила е за пари бе, Клей — каза Том и кимна.

— Ех, че съм магаре! — каза Клей и се изправи. Погледна към Саймън, за да види какво прави. — Та викаш, значи, в Джаксънвил си вършила такива работи, а, Лорен?

— Разбира се — проговори Том. — Точно това иска да ти каже. Аз знам всичко, защото си говорихме — през целия път от Макгъфин.

— Ех, че съм магаре! — каза Клей. — Никога досега не съм знаел, че и така се прави тая работа!

— В цялата страна така се прави тая работа! — потвърди Том, кимайки. — В Огъста има две хиляди от тия, които свиват пари, както Лорен в Джаксънвил.

— Откъде знаеш толкоз много за тая работа, Том, пък аз да не знам? — запита той учудено. — Досега хич и не съм знаел за такова нещо. Мислех си, че навсякъде се прави безплатно, както е в Роки Комфърт. Виждал съм да се дьнат разни подаръчета, но не и да се плаща в суха пара за такива неща.

— О, аз знам туй-онуй — каза Том. — Ходил съм на сам-натам. От време на време прескачам до Огъста.

Клей продължаваше да се взира в Лорен, сякаш тя беше чужденка. Не знаеше какво да мисли.

В тишината Клей погледна нагоре и видя Саймън да мести стола си през стаята. Той го постави до стола на Лорен, седна и се наведе към нея. Говорете толкова ниско, че никой не можеше да чуе какво й казва.

— Чу ли всичко, Дийн? — понита Клей. — Ти знаеш ли нещо за тая работа?

Тя поклати глава, погледна Лорен, после него, после пак Лорен.

— Питай проповедника какво мисли за тая работа — подкани го Том. — Хайде, питай го; не се плаши от него.

— Саймън, и това ли е едно от нещата, за които проповядваш? — каза Клей.

— Лошите навици на хората са като зърна за моята мелница, братовчеде — рече Саймън.

Клей се вгледа по-внимателно в него. Не му харесваше начинът, по който той се навеждаше към Лорен.

— Чини ми се, че му отпускаш края — каза остро Клей. — Разправяш на хората какво да не вършат, а ти сам го вършиш!

Саймън беше твърде зает да говори на Лорен и не го забеляза. Не обърна никакво внимание на Клей, сякаш не бе чул нито една дума.

— Остави го на мира — каза Том. — Остави го да говори на Лорен. Много ще ми е кеф да видя как тя ще му натресе нещо, от което не може се отърва!

— Нямам нищичко против Саймън като проповедник — каза Клей. — Не съм го слушал още да проповядва, но съм готов да му призная, че добре проповядва. На това съм съгласен. Но хич не ми харесва, майната му, да се навърта така около жена ми!

— Сигурно си забравил, че Лорен не ти е вече жена. Женен си за Дийн.

— Това е вярно, но не съвсем. Женен съм за Дийн, но никога не съм се развеждал с Лорен.

— Не можеш да искаш и двете, Клей. Има закон срещу такива мъже, дето държат наведнъж по две.

— Законът хич няма да ме засегне, ако Саймън мисли, че може да се занася така с Лорен. Няма да позволя такова нещо. Ще наруша закона и с двете, но няма да стоя така и да го гледам как се занася с Лорен. И не вярвам някога да е имало закон, който да ми е по угодата. Има мъже, дето се нуждаят от по две жени, а аз съм един от тях. Много пъти се нуждая от по две жени. Глупаво е да се прави закон срещу това, защото законът няма да ме спре да се нуждая от по две жени.

Том взе стола си и се премести до Клей. Той наведе глава и каза нещо.

— Виж я бе, гледай я каква е кучка! Остави Саймън да ѝ бере грижата.

— На времето съм уважавал много Лорен и сега не мога да седя и да гледам такива неща в собствената си къща.

— Ти си женен за Дийн бе, Клей. Разбирам, ако се сбиеш заради нея. Но с Лорен работата не е такава. През последната година тя се е занасяла с много мъже. За нея и Саймън ще бъде като другите.

— На Саймън му стига и Шугър — каза Клей упорито.

— Стига му, ама не му стига. Остави го.

— Трябва да му стига. Не може да иска повече от това, което му се дава.

— Така трябва да бъде, вярно е! Но той не го прави. Затова, ти казвам, остави го да се опари!

Докато те говореха с наведени глави, Саймън беше станал. Той отиде до прозореца и се върна. Не даваше вид, че иска отново да седне. Остави Лорен и тя зачака да я заговори някой друг.

Когато Том погледна нагоре и видя, че вече не си приказват, той хвана Саймън за ръката и го отведе в ъгъла. Няколко минути му шепна. Том свърши, а Саймън вдигна рамене и не каза нищо. Върна се към стола си и седна пред Дийн.

— Колко смяташ да стоиш тука, Лорен? — попита Клей.

— Може би смятам да остана завинаги — усмихна се тя. — Казах може би.

Клей не знаеше какво да отговори. Вътре в себе си той искаше тя да не се връща веднага във Флорида. Надяваше се, че ще стане нещо, което ще ѝ попречи изобщо да си отиде. Почти пет години бе живял с нея и сега му липсваше. След женитбата си с Дийн започна да я забравя. Но сега, когато се беше върнала у дома, се чудеше дали да се опита да я задържи, или да ѝ позволи да си отиде. Знаеше, че не може да задържи и Лорен, и Дийн; едната щеше да откаже да остане в къщата заедно с другата. Без много да разсъждава, той знаеше, че такъв план не може да се осъществи. Дийн не бе казала нищо, откакто Лорен беше дошла заедно с Том, но от начина, по който я гледаше, можеше да се разбере, че не я иска дори и до сутринта. Но нищо не можеше да се направи; Лорен имаше пълното право да се върне и да види Върл, когато пожелае.

Ставаше късно. Върху лавицата над огнището часовникът беше горе-долу точен и показваше единадесет. Том се готвеше да си ходи. Жена му нямаше да знае какво му се е случило. Ако знаеше, че е докарал Лорен в Роки Комфърт и в този миг беше в една стая с нея, тя щеше да дойде пеша до къщата на Хори, за да си го отведе. Жената на Том нямаше доверие в Лорен Хори.

— Май ще тръгвам — каза Том. — Вече минава времето, когато си лягаме с жената.

— Намини пак, Том — каза Клей. — Винаги ще се радваме да дойдеш.

— Може утре по някое време да се отбия с още една дамаджана царевична ракия за тебе, за проповедника и за Лорен.

Саймън стана, за да му разтърси ръката.

— Това беше мъжко питие, Том — каза той. — Трябва да ти благодаря.

— В такъв случай още ще ми благодариш — каза Том и намигна на Клей. — Утре пак ще донеса един галон^[1] с не по-лоша от тази. От същия казан е.

Той излезе и мина през хола до изходната врата. Никой не го придружи. След като излезе и го чуха да пали колата, Саймън стана и каза, че е крайно време да ляга.

— Къде да турим Лорен за през нощта? — каза Клей и за първи път помисли по този въпрос. — Не знам какво да направим!

Погледна Дийн, за да види какво ще предложи, но веднага разбра, че тя няма да каже нищо.

— Ако имахме едно резервно легло, щеше да е леко. Ама нямаме и не знам какво да правя. Чини ми се, че ако Дийн се съгласи, бихме могли тримцата да се съберем в онова легло.

Погледна към Дийн да види как тя ще приеме предложението му. Нямаше нужда да я поглежда втори път, за да разбере какво мисли за подобна идея.

— Ето на — каза той, разхождайки се нагоре-надолу. — Винаги бедният трябва да премисля и да прави сметки. Богатият си има достатъчно кровати за всеки, който иска да му дойде на гости.

Саймън излезе напред.

— Нека вземе моята стая, Хори, аз ще си туря един сламеник на пода в хола.

Като казваше това, той се усмихна леко, сякаш наистина нямаше нищо против да прекара нощта върху коравия сламеник.

— То май, че така ще стане — съгласи се Клей. — Само че е срамота да оставим един проповедник да спи на пода.

— Нямам нищо против — каза Саймън и се усмихна надолу към Клей. — Не се безпокой за мене, братовчеде.

Клей стана и изнесе лампата в хола. Сложи я на масата до вратата на предната спалня и излезе в задния двор. Когато се върна, в хола нямаше никого. Влезе в спалнята и затвори вратата. Дийн се беше вече съблякла, а другите не се чуваха.

— Страшна мръсница — каза Дийн.
— Кой? Лорен ли? — попита Клей. — Ей, майната му, недей така, Дийн! На времето си тя ми беше най-добрата жена.
— Страшна мръсница — каза отново Дийн.

[1] 1 щатски галон — 3,78 литра. ↑

ГЛАВА ОСМА

Лорен стана, преди Клей да се събуди. Тя се облече бързо и отиде в съседната стая. Дийн лежеше будна и като видя Лорен до кревата, се скри под завивките, без да проговори. Лорен разтърси Клей, докато той отвори очи.

— Ставай, Клей, и върви да доведеш Върл!

— За какво? — попита той сънливо.

Дийн отдръпна завивките от главата си и погледна в сивата светлина на утрото четвъртата жена на Клей. Тя не знаеше за какво е дошла Лорен в тяхната стая.

— Ставай, Клей!

Той отвори широко очи и огледа стаята. След малко протегна ръка и попипа Дийн. Не се обърна да я погледне.

— Върви да доведеш Върл, Клей. Ставай веднага и го доведи!

— Върл ли? Защо ти е Върл?

Лорен така го разтърси, че чак не можеше да вижда.

— Добре де, добре — каза той.

Лорен дръпна одеялото и чаршафа. Знаеше, че това е единственият начин да накара Клей да стане сутрин. Клей се опита да ги хване и да ги издърпа върху себе си, но тя ги скупчи до края на кревата. Дийн се плъзна, колкото можа, надолу.

Клей стана и намъкна ризата и панталоните си под грижливия поглед на Лорен. Тя му хвърли чорапите и обувката и отиде да го чака на вратата. Когато се беше облякъл, тя го последва навън от къщата и по пътеката до пътя.

По целия път до колибата на Сюзан никой от двамата не каза нищо. Лорен подтичваше малко напред и подканяше Клей да върви по-бързо. Слънцето се подаде ясночервено и очите на Клей го заболяха от яркия блясък. Приспи очи, докато почти нищо не виждаше пред себе си.

Клей извика Сюзан от вратата на колибата. Негърката веднага отвори. Беше ги наблюдавала от прозореца през целия път.

— Къде е Върл? — каза Клей.

— Върл е вътре, спи — каза Сюзан. — Здравсти, мис Лорен. Много се радвам отново да те видя, мис Лорен.

— Как си, Сюзан? — каза Лорен и се приближи до вратата. — Вдигни веднага Върл. Не мога да се стърпя да го видя.

— Малкото ти момче е пораснало, мис Лорен — й каза Сюзан. — Расте като репичка, толкова бързо расте.

Всички влязоха вътре. Четирите деца на Сюзан бяха станали и се скупчили в единия ъгъл. Потреперваха от утринния въздух и увиваха голите си тела в одеялата. Върл спеше дълбоко в кревата на Сюзан и Джордж.

Лорен изтича и го взе на ръце, прегърна го и започна безумно да го целува. Не можеше да повярва на очите си; за година и половина беше порасъл много. Вече ставаше голямо момче.

— Върл! Върл! Не познаваш ли майка си? Аз съм майката ти, Върл!

Той се събуди и започна да плаче.

— Ще го заведа в къщата, Сюзан — й каза тя.

Сюзан я изпроводи до вратата.

— Мис Лорен, смяташ ли да го вземеш със себе си?

Лорен не й отговори.

— Сърцето ми ще се разкъса, ако хлапето ни напусне сега — каза Сюзан, без да се засрами, че от очите й течаха сълзи.

Лорен изтича в двора и тръгна нагоре по пътя, а Върл се държеше здраво на врата й. Тя не чу какво й каза Сюзан.

Когато Клей и Лорен стигнаха до средата на пътя, Върл беше вече съвсем буден. Той гледаше Лорен някак особено и се бореше да се измъкне от нея.

— Не ме ли познаваш бе, Върл? — попита страхливо тя, като целуваше лицето и ръцете му. — Не помниш ли майка си? Аз съм майка ти бе, Върл! Погледни ме!

— Доста е подивял — каза Клей. — След някой и друг месец ще стане плашлив като заек. Никой не може да го хване освен Сюзан.

Лорен го държеше здраво в ръцете си. Той беше тежък, а прахът по пътя — дълбок, но тя не обръщаше внимание. Притискаше Върл, сякаш до края на живота си нямаше да го пусне.

— Аз съм ти майка бе, Върл. Не помниш ли майка си?

— Никога не сме го хващали, освен докато спи — каза Клей и завървя по-бързо, за да не изостане. — Цяла дива котка.

— Майка ти много се радва да те види, Върл. Мислех, че никога няма да се върна да те видя. Липсваше ли ти майка ти?

— Къде си била? — я попита той.

— Във Флорида, Върл.

— Там растат портокалите. Виждаш съм ги.

— Да — каза тя. — Там растат много, много портокали, Върл.

— Донесе ли ми?

— Ще ти взема от магазина в Макгъфин, Върл — каза тя. — Не можех да ги нося с мене. Много са тежки, за да ги нося по целия път дотука.

— А таткото на Дани и Джим как им донесе портокали от Флорида — каза Върл.

Лорен погледна към Клей.

— Две негърчета живеят малко по-нагоре по пътя — й обясни той. Знаеше, че тя не познава негрите, които живеят нагоре. — Пит пренася портокали с камион. Понякога отива чак във Флорида да натовари портокали и мандарини за Ралф Стоуи.

Остатъка от пътя те извървяха бързо и мълчаливо, а когато стигнаха портата, видяха Саймън Дай да седи на предната веранда. Махна им да побързат.

— Дийн е приготвила закуската и ни чака — каза той, веднага мина през хола и влезе в кухнята.

За Върл имаше стол, който Дийн беше сложила до масата, но Лорен настоя да го държи в скута си. Той изяде лакомо овесената каша и изпи кафето, без да обръща внимание на някого в стаята. Лорен не започна да яде, докато той не свърши.

— Дай ми още кафе — каза той на Клей.

Клей отиде до печката за кафеника и му напълни чашката. Клей беше свършил да яде и не седна вече.

— Ето шишето с лекарството, дето го взех за него от Макгъфин — каза той, взе прашното шише от лавицата и го постави на масата пред Лорен. — Все не мога да намеря време да му го дам.

Лорен погледна за миг шишето и го отместа. Върл посегна за него, но тя го дръпна извън обсега му.

— По-добре да го заведеш на доктор в града — каза тя.

— Точно това смятам да направя — съгласи се Клей.

— Върви и се пригответи да го водиш сега.

— Сега? Днеска?

— Разбира се. Върл има нужда веднага от лекар. Това поне зная добре.

— Защо пък да го вода точно днес? — запротестира Клей. — Не съм смятал да върша такова нещо. Не може ли утре?

— Не, казах ти сега! — натъртено заяви Лорен. — Върл трябва да се прегледа, преди да е станало късно.

Клей излезе на задната веранда и отпи от кофата на стойката. Преди да пие, изплю пълна уста. След това слезе по стъпалата към хамбара, където под навеса стоеше колата му. Знаеше, че е безсмислено да спори с Лорен, след като тя си е наумила нещо. Никога не беше успявал да я убеди в спор.

Колата запали без особени трудности, извади я на заден ход и я обърна в двора. Почака Лорен да, доведе Върл и да го тури на седалката до него.

На задната веранда Лорен изми лицето и ръцете на Върл. Вчеса на път косата му и закопча всички копчета по дрехите му.

— Не може ли утре ма, Лорен? — каза Клей. — Утре е събота, по-добре да отида до града в събота.

Лорен не му отговори. Тя сложи Върл на седалката до Клей и затвори вратата. Когато бяха готови за тръгване, тя се наведе и го целуна за довиждане.

— Заведи го при доктора и нека го лекува, Клей — нареди тя. — Ако не го направиш, не знам какво ще ти се случи. Върл има нужда от доктор, и то веднага.

Клей кимна мрачно и потегли. Не погледна назад. Лорен отиде до портата да ги гледа, а когато се скриха от погледа ѝ надолу по пътя, бавно се върна към къщата.

Саймън я чакаше.

— Чудно къде е Том — каза той. — Обеща днеска да дойде пак.

— Хич пет пари не давам къде е Том Роудс сега или когато и да било — каза Лорен рязко.

Седна на верандата и се загледа надолу по пътя, накъдето бяха отишли Клей и Върл.

Саймън постоя мълчалив; чакаше да ѝ се оправи настроението. След малко тя се обърна да огледа магнолиевото дърво край оградата.

— Том каза, че ще дойде — започна отново Саймън. — Щом е казал, че ще дойде, трябва да удържи на думата си.

— Ще забрави — му каза тя. — Познавам Том Роудс. Не можеш да разчиташ на него.

— Познаваше ли го, преди да се махнеш оттук?

— Малко нещо.

— Вчера се държеше като че ли ти е стар приятел. Помислих, че се познавате доста добре.

— На времето познавах доста мъже от Роки Комфърт, преди да отида в Джаксънвил. Том беше един от тях. — Тя помълча малко. — Том беше първият, когото опознах.

— Мисля си, дали би се върнала с мене? — предложи Саймън, като приближи стола си. — Другия понеделник тръгвам за Южна Джорджия и нямам нищо против да отида чак до Флорида. Разбира се, ако отиваш и ти нататък.

— Ами ако тръгна с тебе и си навлека неприятности? — каза Лорен. — Знаем ли как ще стане?

— Ще се погрижа за това — обеща Саймън и приближи още повече стола си. — Ще те заведа в Джаксънвил. Мисля си, че ще трябва да отида във Флорида. Бог отдавна ми подсказва да отида там, но аз все отлагам и отлагам, докато вече ме е срам от бога. Но в понеделник реших да отида.

— Добре — каза Лорен. — В понеделник тръгвам с тебе.

Саймън се наведе напред и сложи ръка върху облегалката на нейния стол.

— Някъде по пътя все ще успеем да се отбием за малко — предложи тон.

— За какво?

— Просто така, ще спрем да си починем. Можем да останем един-два дена по пътя и въпреки това да стигнем бързо.

— Ще струва доста пари, ако отидем в хотел.

— Все ще успеем да намерим малко пари без неприятности.

— Как?

— Бих могъл да поговоря на някои хора за тебе и да ги заинтересувам.

— Разбирам — каза тя и кимна. — Нямам нищо против, стига да делим по равно. Но ако ме измамиш, ще ти дойде нанягорно. Горещо ще ти стане, Саймън Дай, ако не делим по равно. Не ми се рискува с мъже като тебе. Търговията си е търговия.

Саймън отдръпна ръката си от стола и седна изправен, като кимна в знак на съгласие.

— Така е справедливо.

— Знаеш ли как да се захванеш с такава работа, без да си навлечеш бели? Не ща да ме натикат за един месец в някое затворче на Южна Джорджия.

— Умея да се оправям — успокои я Саймън. — Още от едно време имам известен опит в това отношение. Не се безпокой.

Лорен се загледа в него.

— Слушай — каза строго тя, като го гледаше право в очите. — Ти наистина говориш, сякаш знаеш да се оправяш.

— Имам малък опит — каза той. — Малък.

— Така те прецених и аз.

Той се наведе още веднъж, сложи ръка на облегалката на нейния стол и наклони глава близо до нейната.

— Мисля, че може да почнем и тук още преди понеделник. Ако Том Роудс днес дойде насам, можем да измъкнем някоя пара от него. — Почака да види какво впечатление ще й направят думите му. — Прилича ми на човек, който би се бръкнал.

— Сбъркал си адреса — изсмя се Лорен. — Том няма да се бръкне. На времето, когато живеех тука, се виждахме доста често. Не, Том няма да вземе сега да се бръкне.

Саймън не се предаваше.

— Ами Клей! — намекна той. — Защо да не опитаме с него?

Лорен му се изсмя:

— Глупости! Клей също няма да се бръкне. Глупаво е да мислиш, че Клей ще се бръкне. Нали бях женена за него. Защо да се бърка?

Саймън се обърна и разгледа магнолиевото дърво пред къщата. След малко се обърна пак към Лорен.

— Мисля, че все ще мога да наредя нещо — заяви той. — Ако Том Роудс дойде пак с дамаджаната си насам, всичко ще тръгне като по вода.

Тя се извърна ненадейно и погледна Саймън право в очите. На устните ѝ се появи лека усмивка. Тя познаваше някои мъже, които имаха подобни проекти, но никой от тях не работеше в облеклото на Саймън.

— Какъв си ти всъщност? — попита тя. — Проповедник ли си, или сводник?

Саймън доби обиден вид. Изправи се в стола си и гневно се вгледа в нея.

— Аз съм божи човек — каза строго той. — Запомни това добре!

— Ако ти го накараш да се съгласи, аз си зная работата — каза тя на края. — Но ми се чини, че си полудял. С Клей няма да стане. Няма и грош да ти даде.

— Ще видим, ще видим — каза Саймън. — Ти прави, каквото ти казвам и ще видим.

Той се изправи, застана до стола ѝ и се вгледа надолу в Лорен, сякаш я съзерцаваше.

— Ще се поразходя малко нагоре по пътя — обяви той. — Може да видя Том Роудс.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Разходката по потъналия в прах и пясък път до къщата на Том Роудс се оказа изморителна и гореща. Саймън трябваше на няколко пъти да спира и да си почива. На края, когато видя къщата, беше вече целият напрашен и задъхан. Насред пътя трябваше да си свали самото и сега се вееше с него, за да се избави от ужасната жегата.

Около къщата на Том нямаше никого. Но когато отиде към хамбара, видя един негър да рони царевица пред вратата на стаичката. Повика негъра.

Докато цветнокожият се мъкнеше към него, Саймън намери сянка под една върба. Жегата се сипеше отгоре със страшна сила, а той не беше свикнал да ходи под горещото слънце.

— Къде е мистър Том? — попита той негъра.

— Тук някъде около хамбара е. Искате ли да видите мистър Том?

Саймън уморено кимна. Той си вееше със своята широкопола, черна шапка.

Мъжът отиде към хамбара, вдигайки прах с широките подметки на обувките си. Нямаше го няколко минути. Когато се появи отново, посочи с ръка към Саймън. След миг иззад ъгъла на хамбара се зададе Том!

— Беше ме страх, че ще забравиш обещанието си — каза Саймън.

— Какво обещание?

— Да донесеш още една дамаджана в къщата на Хори.

— Майка му стара — каза Том и се скри под сянката. — Така ли съм казал? Съвсем съм забравил.

— Помислих, че можеш да забравиш. Затова и дойдох.

— Много ти хареса джорджийската роса, а, проповеднико? — засмя се Том. Червеното му лице се разтресе от смях. — Ей, ще знаеш, ти си най-жадният проповедник, който съм срещал през живота си.

— Царевичното уиски е мъжко питие — каза Саймън. — А аз съм мъж. Затова ми харесва толкова.

— Ей, сега ще пратя да донесат малко — му каза Том. — Няма да се забавя много.

Той веднага се отдалечи и извика негъра. Саймън седна тежко на земята, облегна се на върбата и започна да си вее под сянката.

Том се върна и покани Саймън да стане.

— Ще се качим, в колата и ще тръгнем веднага щом черният се върне. Няма да се забави много. Само да отиде до краварника към пасището.

Саймън се изправи и последва Том до хамбара, където автомобилът му седеше на слънце. Качиха се и Том запали мотора.

— Много време ли трябваше снощи за Лорен? — попита Том и бутна Саймън за рамо. — На времето не й трябваше много време. Особено след като реши да замине. А ми се чини, че за една-две години не се е променила много. Все такава ми се чини.

Сега Саймън разбра, че Лорен е имала право, когато беше казала, че Том няма да се съгласи с плановете им. Саймън окончателно се отказа от тази си идея.

Френк, цветнокожият, донесе дамаджаната и я сложи отзад в колата. Докато бе наливал набързо от буренцето, бе разлял малко навън и от задната седалка се разнасяха изпарения. Саймън лакомо подуши миризмата. Беше готов да се върне в къщата на Хори.

Колата измина пясъчливия път доста бързо. Том приближи един необикновено дебел пласт пясък, но не намали; натисна по-силно педала. На едно място колата едва не прескочи канавката, но Том пак не намали. Продължаваше да кара, като понякога дори не гледаше пътя пред себе си. Когато стигнаха къщата на Клей Хори, Саймън почувствува облекчение.

— Смяташ ли в неделя да държиш проповед в училището? — попита го Том, като слизаха от колата.

— Смятам, смятам — заяви решително Саймън.

— И за какво смяташ да говориш?

— О, различни неща — каза Саймън. — За туй, за онуй!

— Сигурно имаш толкова много проповеди подръка, че трябва само пръста си да мръднеш и те са готови!

— Вярно е това — отговори кратко Саймън и се загледа как дамаджаната излиза изпод задната седалка.

Том вдигна дамаджаната и леко я разклати.

— Пиенето е от мене, проповедник. Заповядай!

Саймън вкара пръст в дръжката и привлече дамаджаната.

— Ще гаврътна моята част — каза той — Има достатъчно и за всеки друг, комуто харесва. Днес всички трябва да си пийнат добре.

— Карай, карай, там, откъдето съм я налял, има още. И още повече ще правя тепърва. По това време никога не оставам без ракия.

Докато пиеха, те видяха как Лорен изтича на верандата и погледна надолу по пътя. След миг тя вече тичаше по пътеката към тях. Обърнаха се и видяха Клей да се задава по пътя от Макгъфин.

— Ето че Клей се връща — каза Саймън и погледна Лорен.

— Бързо е свършил — каза Том. — Сигурно се е уморил да се шляе из града в делничен ден. Виж, ако беше събота, нямаше да се прибере преди полунощ.

Клей зави в двора и закара колата към хамбара, без да им проговори. Сякаш бързаше да отиде под навеса.

Лорен изтича след него и стигна там точно когато Клей се отдалечаваше от колата.

— Къде е Върл? — попита възбудено тя.

Клей продължи да върви към къщата, сякаш не беше чул. Тя изтича и го настигна, дръпна го за ръката:

— Къде е Върл, Клей?

Вече бяха стигнали верандата и Том се зададе откъм хола, като носеше няколко чаши.

— Върл ли? — каза Клей, сякаш беше изненадан. — О, Върл избяга. Рипна от колата на около една миля оттука. Хич не знам къде е сега. Чини ми се, че отиде нагоре по потока. Той ще се върне при Сюзан, преди да се стъмни. Нощем никога не остава навън.

Том напълни чашите и сложи една в ръката на Лорен. Саймън взе две и даде едната на Клей.

— И ти не заведе Върл на доктор, така ли? — попита тя, като хапеше устни.

Клей изпи половината чаша и я сложи на пода до себе си. Саймън бързо я напълни отново и му я подаде.

— Кого, Върл ли? Не бе, не можах да го заведе до града. Но случайно срещнах доктора и му споменах за тая работа. Той рече да му дам лекарството и като ходя следващия път в града, да го заведе.

— Трябваше сама да го закарам — каза Лорен студено. Погледна сърдито Клей. — Трябваше да се сетя, че няма да го закараш.

— Каквото можах, сторих, Лорен — каза той смирено. — Истина ти казвам. Никога не бих ти правил контра нарочно, ти знаеш!

— Даже не си и опитал — каза тя. — Не искаше да го закараш и не си опитал да го задържиш в колата. Оставил си го да скочи, защото не ти се е занимавало с него.

Тя изпи чашата и тежко я остави на пода до себе си. Саймън вдигна чашата на Клей и му я подаде. Вдигна своята чаша и подкани Клей да го последва. Клей отпи и избърса уста.

Извади една устна хармоника и я изгърси в коляното си. Прекара я край устните си два-три пъти.

— Я изсвирим нещо, Хори — подкани го Саймън.

Клей наду няколко звука, после поклати глава.

— Ранко е за музика — каза той и продължи да клати глава настрани. — Преди обяд не мога да свиря на хармоника.

След като я прибра в джоба си, Саймън го подкани да пие пак.

— Къде е Дийн? — попита Клей и сложи празната чаша в краката си.

— Тъдява е — каза му Том. — Ей сега, като ходих за чаши, я видях в кухнята.

Клей погледна към Лорен. Тя отпиваше на малки глътки от препълнената чаша, която Том само преди миг беше напълнил отново. С няколко чашки ракия в стомаха си на Клей му беше приятно да я гледа. Носеше дрехи, които й прилягаха добре, а от черната ѝ коса чак му се завиваше свят.

— Ето, това е жена един път — каза той и я посочи с пръст.

— Кой? — каза Том.

— Лорен.

— Слушай, Клей, я по-тихо! Дийн е наблизо. Сигурно чува.

— Вярно бе — каза Клей. — Съвсем бях забравил за Диги. Ето и Дийн е жена един път!

— А какво ще кажеш за Шугър, Клей? И тя ли е жена един път?

— Глупости приказваш, Том. Знаеш много добре, че вече не обикалям край Шугър.

Саймън се усмихваше на всички. Беше много радостен от бързия напредък на Клей. Реши да го остави да дрънка, като се надяваше, че

ще му налее още една чаша ракия.

— Е какво, стига ли ти Дийн, а, Хори? — каза Саймън, намигна на Лорен и кимна одобрително.

— Дийн ли? Чини ми се, че хе... И още как! Ще знаеш, Дийн през цялото време ме предвардва, майка му стара. И винаги е била такава. Когато се виждахме долу, пред къщата на баща ѝ, тя идваше и ме целуваше крадешком и здравата ме прегръщаше — ей така! И щом ме прегърнеше, аз тогава започвах да се замислям. Преди това — не! Дийн никога не е изоставала назад, ще знаеш. Все ме предвардва.

— Тя ти е предугаждала желанията — каза Саймън и поклати глава с разбиране.

— Точно така! — извика Клей. — Е, това е точната дума! Никога не се сещам сам да я кажа, но това няма значение! Нали ти си винаги тука, да ми я казваш.

— И аз съм забелязал тази нейна черта — кимна Саймън.

— Каква черта?

— Как предугажда желанията на мъжа.

— Слушай, да не би и с тебе да е правила така, а?

— Не бе, не съм казал такова нещо! Казах само, че съм забелязал тази нейна черта.

Клей замърда крака по пода, сякаш се готвеше да скочи, но вместо това се изправи в стола и огледа лицата наоколо.

— Ей! По-добре ще е за нея да не го прави. И за тебе ще е по-добре да не го правиш. Ако ви хвана да си играете с Дийн на предугаждане, ще... ще...

— А бе не ме разбра добре — побърза да го успокои Саймън. — Казах ти само думата, която не знаеше. Ти винаги говориш какво прави тя и винаги аз трябва да ти казвам подходящата дума.

— Добре де, ако е само това, нямам нищо против.

Саймън напълни чашата му и намигна на Лорен. Тя стана и веднага напусна верандата.

— Къде отива? — попита Клей.

Саймън вдигна рамене. След като Клей отпи няколко пъти, Саймън седна на парапета пред него и се наведе напред.

— Искам да си поговорим за минутка с тебе — каза той и кимна към Том.

Саймън и Клей станаха и отидоха в другия край на верандата.

— Какво има? — попита Клей с тих глас, за да не чуе Том.

— Ще ти хареса ли, ако ти кажа нещо, братовчеде?

— Може и да ми хареса, а може и да не ми хареса... За какво става дума?

— Добре се чувстваш, нали?

— Като че целият свят гори, ще знаеш — заяви Клей.

Саймън се наведе, докато лицето му се изравни с главата на Клей. Огледа се назад да види дали някой не подслушва. Клей последва примера му и неспокойно погледна през рамо.

— Ще ти бъде ли приятно, ако сега се уреди една срещица, а, братовчеде?

— С кого? Къде? С кого? — пошепна той задъхано.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Саймън се приближи още повече и закри Том Роудс в другия край на верандата.

— Навън едно момиче би се радвало да те види, Хори. Искат ли ти се да идеш да го видиш?

— Па може, майка му стара! Къде е?

— После ще говорим за това. Сега те питам, дали ти се иска да го видиш?

— Бяло момиче ли е?

— Бяло е, разбира се. Хич нямаше и да ти казвам, ако не беше бяло.

— Дявол да го вземе! — възкликна Клей — Да вървим!

Напуснаха верандата, без да погледнат към Том. Като завиха зад къщата, Саймън се спря изведнъж и го дръпна за ръката.

— Ти нали имаш малко пари, Хори?

— Пари ли? Може и да имам. Защо те интересува?

— Ето каква е работата. За да я видиш, трябва да й дадеш нещичко. Мисля, че така е редно и справедливо!

— Колко?

— Три долара ще стигнат.

Клей се отдръпна и поклати бавно глава. Лицето му се отпусна и разочарованието веднага го отрезви.

— Ами че аз всичко на всичко си имам един-единствен долар. Трябваше да купя малко бензин в Макгъфин, за да мога да се върна в къщи, и хвърлих няколко зарчета. Останал ми е само един долар.

Саймън прехапа устни от досада.

— Сигурен ли си, Хори? Я виж пак в джобовете! Сигурно имаш повече от един долар. Всеки може да има един долар; ти трябва да имаш поне два или три.

Клей претърси внимателно всичките си джобове, но можа да намери само една захабена и изцапана еднодоларова банкнота. Показа я на Саймън.

— Защо не вземеш назаем от Дийн? — каза Саймън.

— От Дийн ли? Дийн няма пукната пара. Никога не е имала пари, освен ако ѝ дам, а отдавна не е ставало нужда да ѝ давам. Дийн няма никакви пари.

Саймън почна да се разхожда нагоре-надолу. На края се обърна и погледна Клей:

— Дай долара тогава. И ако преди понеделник ти падне нещо повече, ще ми дадеш остатъка.

— Че пък много пари иска за едно виждане бе! Ей, богу, чини ми се, че иска много пари!

— Не са много, като имаш пред вид, че за теб няма никакви ограничения. Платил си си, сега върви да си вземеш съответната равностойност!

Клей погледна как Саймън сгъна банкнотата и я сложи в джоба на панталоните си. Като видя неговият долар да изчезва в джоба на Саймън, той почти пожела да се откаже от сделката. Направи отчаян опит да си го вземе, но го плеснаха през ръката.

— Ама ти ми каза, чини ми се, че на нея трябва да платя! — заяви Клей. — Чини ми се, че няма защо ти да ми прибиращ парите!

— Аз ги пазя за нейна сметка — каза Саймън късо.

Той хвана Клей за ръка и го поведе към обора. След като бяха извървели няколко крачки, Клей се освободи.

— Слушай, чакай малко. Къде ме водиш?

— В обора, братовчеде — каза Саймън и посегна към ръката му.

— Че какво пък ще търси някой в моя обор. Отдавна живея тука и никога не съм виждал човек в моя обор!

— Сума ти неща стават, Хори, за които ти нищо не знаеш. Хайде!

Отидоха до обора и влязоха вътре. Не се виждаше никой. Клетките бяха отворени, беше отворена и вратата на стаичката, където държаха хамутите. За миг Саймън се огледа несъзнателно и тогава видя стълбата за сеновала.

— Да се качим горе — каза той и побутна Клей към стълбата.

— Ама горе няма нищо, съвсем нищо, освен няколко бали фураж и малко сено от фий — запротестира Клей. — Нали знам какво има горе! Какво ще се качвам по стълбата, за да гледам фуража!

Саймън го издърпа до стълбата и го избута на първото стъпало. След като тръгнаха веднъж, бързо се изкачиха. Щом стигнаха

сеновала, и двамата се изправиха. Лорен се беше облегла на една от главните греди.

— Майка му стара! — възкликна Клей. — Какво правиш тук, в сеновала ма, Лорен?

Тя го повика с пръст.

Клей се обърна към Саймън, за да разбере какво значи всичко това. Саймън му кимна и го бутна към Лорен. Той се препъна в балите сено и дигна облак прах.

— Платил си си, Хори! Хайде, готово! — каза му Саймън.

— Ами че това е Лорен — протестира Клей. — Ти ми каза, че тука горе имало някои, който искал да ме види. И аз тръгнах и ти дадох всичките си пари. Та това е Лорен.

— Ти ми плати, за да видиш Лорен — потвърди Саймън. — Ето ти я на! Хайде, готово, Хори!

Известно време Клей стоя изумен. Погледна най-напред Лорен, след това Саймън и се загледа в сеното под краката си.

— Майка му стара! — каза той. — Е, какво излиза, че съм дал всичките си пари, за да видя своята четвърта жена. Казвам ви, не мога да разбера. Чини ми се, че вие двамата си правите майтап с мене! Досега не бях чувал някой мъж да плаща, за да види жена си. Вярно, че тя не ми е най-последната жена, но все пак ми е четвъртата жена.

Лорен дръпна Клей на колене до себе си.

Саймън стоеше над тях, гледаше надолу и ги подканяше да напуснат сеновала.

— Пак ще се върна, Клей — обеща тя. — Няма все така да стоя надалече. Ще се върна.

Той кимна отново и повярва на думите ѝ. Саймън вървеше край тях ту напред, ту назад и се мъчеше да ги отдели от мислите им.

— Ти си карай с Дийн, докато пак се върна. Сега не мога да остана, много е късно вече. Трябва да се върна в Джаксънвил — там ми е мястото. Може би, като ми омръзне да стоя там и ако ти вече не харесваш Дийн, ще се върна един ден и ще остана при тебе. Щом скъсам с Джаксънвил, най-много ми се ще това да направя.

По пътя към къщата Лорен и Клей вървяха един до друг, но на няколко крачки разстояние. Саймън ги следваше на още няколко

крачки. По пътя до верандата никой не проговори. Вървяха бавно, сякаш не ги беше грижа кога ще стигнат.

Дийн и Том Роудс бяха там. Том намигна и се усмихна на тримата. Щом тръгнаха за обора, той разбра какво ще стане.

— Дийн ме пита къде сте — каза той. — Не знаех какво да й отговоря.

Никой не каза нищо, но всички погледи бяха отправени към Дийн. Клей не искаше да я погледне, но не устоя.

След като седнаха, Дийн смело загледа Клей.

— Къде беше, Клей?

Клей се взря в гората край потока от другата страна на пътя. Взря се във върховете на дърветата, в синьото небе над тях и в наклонените колове на оградата край пътя.

— Къде ходи преди малко, Клей? — попита тя настойчиво.

— Кой? Аз ли?

Той погледна Дийн и я видя да кима.

— Кога? Сега ли?

Погледна я отново и я видя пак да клати утвърдително глава, а очите ѝ се забиха в него.

— Къде ли? Ей, там, покрай обора — каза той.

След това не я погледна вече.

— Дийн каза, че ѝ било много чудно какво сте били правили толкова време — обади се Том. — Казах ѝ, че може би ти, Саймън и Лорен сте копали червеи за стръв.

Клей се надяваше, че въпросът ще се изчерпи с това. Когато Дийн не се обади повече, той помисли, че се е свършило. Но по-късно, след като си помисли по въпроса, разбра, че разпитът едва е започнал. Дийн щеше да го държи буден нощ след нощ, да го пита, да му се моли, да го заплашва; и нямаше да престане, докато не ѝ каже къде е бил и какво е правил. Но дори и с това нямаше да се свърши; Дийн щеше да го безпокои месеци след това, като го кара да си приказват за тази случка. И Клей никак не знаеше какво да прави. Просто трябваше да я остави да си говори.

— В училището сигурно няма орган — каза Саймън, без да се обръща към никого. — Но в неделя, чини ми се, можем да минем и без орган. Трябва да се донесе цигулка или банджо и ще започнем някоя песен. Никога не съм имал мъчнотии с музиката и пеенето, когато

събирам хората. Като се съберат в училището или църквата, хората обичат да пеят. Понякога дори изглежда, че предпочитат повече да пеят, отколкото да слушат проповедта. Аз си разпределям времето така, че половината да е за едното и половината за другото. Тогава почти всички са доволни.

Клей извади хармониката и я изтупа в коляното си. След това прекара пръсти отгоре, за да изтрие праха от тютюна. Остана доволен и започна да свири.

— За какво смяташ да проповядваш в неделя, проповеднико? — попита Том. — Досега не си казал точно!

— За какво ще проповядвам ли? Ами за човешките грехове. Аз винаги проповядвам за човешките грехове, Том. Хората не търпят нищо друго. И колкото са повече греховете, за които проповядвам, колкото са по-тежки, колкото са по-страшни, толкова повече обичат да слушат хората. Трябва да се проповядва онова, което хората искат да слушат. Аз съм научил какво искат да слушат хората и им го давам.

— Че как познаваш какво искат да слушат хората?

— Познавам по размера на пожертвованията, които пускат в шапката, и по броя на тези, които стават религиозни. Доста отдавна проповядвам, за да мога да ти кажа за всяко място какво искат да слушат хората.

— Хе, че в такъв случай ти сигурно знаеш всичко по тоя въпрос — каза Том.

— Дали знам всичко ли? Разбира се, че знам всичко по този въпрос. — Той спря, докато Том напълни чашата му от дамаджаната. След като отпи половината, продължи: — Знам почти всичко, което може да се знае. От двадесетгодишна възраст пътувам из Джорджия и Алабама, а сега съм близо петдесет. Затова знам много за проповядването. Ако бях седял в една църква, както правят повечето, и не бях излизал сред хората, нямаше да знам повече от заседналите проповедници. Но аз пътувам. Аз съм пътуващ, скитащ, амбулантен проповедник и знам всички грехове, които са извършени в Джорджия, А освен тях и други някои грехове!

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Късно следобед, след като Лорен и Дийн бяха влезли в къщата да подремнат, Саймън напусна верандата, без да каже нещо, и зави зад ъгъла на къщата. След минута Том и Клей го последваха да видят какво прави там.

Саймън седеше на колене близо до тухления комин и хвърляше две зарчета по твърдата земя. Не вдигна глава, когато го приближиха.

— Е, това вече е игра само за мене — каза Том с ентузиазъм. — Как се сети бе, проповеднико?

Саймън продължи да хвърля зарчетата, от време на време щракваше с пръсти и не си даваше труд да погледне нагоре. Плавните му и леки движения подсказваха, че има голяма опитност.

Том седна пред него по турски и наблюдаваше как се търкалят кубчетата по твърдия бял пясък.

— Хайде да изкараме една приятелска игра — предложи Том, като не можеше да се сдържи повече. — Няма по-хубав начин да убие човек времето.

Клей също беше хипнотизиран от зарчетата. Потриваше пръсти с надеждата да ги докосне.

— Само една приятелска! — настоя Том. — Хич не ми се иска да свършим с караница.

Саймън кимна в знак на съгласие. Погледна Клей.

— Какво, ще кажеш, Хори?

— Правилно, майка му стара! — каза Клей, премести тежестта на тялото си върху другата пета, загреба шепя пясък и го остави да се изцеди през пръстите му.

— Имаш ли пари? — попита небрежно Саймън, хвърли зарчетата и ги загледа, докато те спряха с въртене, което разрови пясъка.

— Имам си, разбира се — каза Том. — Поне си имам достатъчно за една приятелска!

Той бръкна с ръка в джоба на панталона си и извади парите, които имаше.

— А ти как си с парата, Хори? — попита Саймън и продължи да следи движението на заровете, след като бяха напуснали ръката му.

А бе не знам — каза Клей. — Май нямам вече пукнат петак! Оня долар беше всичко. Може би, ако ми го дадеш назаем, след това ще спечеля и ще ти го върна. Саймън решително поклати глава.

— Ей, лоша работа! — каза Том. — Така ме сърбят пръстите за една приятелска игра!

— Ако не ми дадеш назаем долара, хич не знам как ще мога да играя — каза Клей, като гледаше заровете.

— Точно по този начин човек си създава неприятели, Хори — каза решително Саймън. — Не знам дали има случай този начин да не е свършвал зле. Да дадеш пари назаем, та после да играете на зарове, това винаги довежда до неприятности. Щом не можеш да си платиш, по-добре си стой настрана. Виж, ако беше за друго, ей така по мъжки, веднага бих ти дал пари назаем, но играта на зарове е различна работа. За такива уж дребни неща след това са ставали убийства!

Клей доби мъченически вид. Толкова му се искаше да участва в играта, че не знаеше как ще издържи, ако го оставят настрана.

— Наистина лоша работа — каза Том съчувствено. — Много е неприятно, че едно приятелче не участва в играта само защото се е случило да е без дребни пари.

Саймън решително поклати глава.

— Или еклере, или да те няма! — заяви той. — Ако ще играем, ще играем, както се играе. Много хора си мислят, че могат да хвърлят заровете, а после да не плащат. Затова ви казвам: в тая игра всеки трябва да залага собствените си пари — и то еклере. После като свършим, да няма „ах“ и „ох“! С празни приказки зарове не се играят!

— Ами не може ли да заложи нещо друго?

— Какво имаш?

— Па не знам. Май всичко, дето го виждаш наоколо!

— Земята ти не ми върши работа — каза Саймън. — Не мога да натикам земята ти в джоба си и да замина!

Клей се огледа наоколо. Нито виждаше, пито се сещаше за нещо, което да заложи. Докато се опитваше да измисли какво да прави, Саймън методично хвърляше зарчетата; ръката му ги мятеше бавно и

сигурно. Никога не ги оставяше да останат на земята, а ги загребваше в същия миг, в който спираха. Сякаш знаеше каква цифра ще хвърли и нямаше нужда да проверява дали наистина се е паднала, когато зарчетата се претъркулваха.

— Ако имаш в къщи часовник или нещо златно — подметна на края Саймън, без да отделя поглед от земята.

— Ей, вярно бе! — извика Клей. — В къщи има един часовник. Бях забравил.

— Само че това няма да е достатъчно—каза Саймън. — Трябва да имаш достатъчно, за да можеш да продължиш играта, ако в началото загубиш няколко пъти.

— Не мога да го загубя — каза Клей.

— Защо не можеш да го загубиш?

— Той е на Дийн. Часовникът на баща й. Даде го на Дийн, когато умираше.

— За мене няма значение чий е или на кого е бил, щом искаш да го разиграваш. Цветът на парите е един в цялата страна и златните часовници ми се виждат навсякъде еднакви.

— О, че е златен, златен е! — бързо го успокои Клей. — Целият е жълт. — Той изтича за часовника.

— Може и да е — каза Саймън.

— Не знаех досега, че хвърляш зарове, проповеднико — каза Том. — Ти се държиш съвсем като обикновен човек. Повечето проповедници, които съм виждал, не биха се допрели до заровете и с десетметров прът.

Саймън се изсмя за пръв път, откакто беше почнал да играе със заровете. Но дори и в този миг по лицето му нямаше и следа от смях.

— Когато проповядвам, проповядвам, когато живея, живея!

— А когато хвърляш зарове, хвърляш зарове! — побутна го Том. — Ха така, проповеднико! Винаги съм, казвал, че човек, като се хване на хорото, трябва добре да го играе!

— Чини ми се, че най-добре е да започнем с граница петдесет цента и оттам да покачваме — каза Саймън и приклепна по-ниско до земята. Дъното на панталоните му почти докосваше втвърдения пясък. — Обичам най-напред бавно да загревам играта, а не да я насилвам. Няма смисъл да я накараш да заври, преди да се е стоплила водата.

— Правилно, проповеднико. Ти си знаеш работата.

Клей изгича иззад ъгъла на къщата. Той държеше златния часовник пред себе си. Цялото му лице беше залято в усмивка.

— Ето го — каза възбудено. — Точно както ви казах.

— Ще трябва да го оценим и да разделим стойността му — каза Саймън. — Колко мислиш, че струва, Том?

Том взе златния часовник и го разгледа на слънчевата светлина. Поклати глава.

— Да пукна, ако знам.

— Я дай да го погледна! — каза Саймън и посегна да го вземе.

— Не е чак толкоз стар — каза Клей. — Бащата на Дийн го е имал сума ти време, преди да умре, и все още има вид на съвсем нов.

Саймън го тури до ухото си и се заслуша. Не чу нищо.

— Какво не му е в ред? — попита той и веднага го разтърси силно. Пак го тури до ухото си.

— Дълго време е лежал на полицата, нали, Клей? — каза Том.

— Не бе — каза Клей. — Дийн го държи в своето чекмедже на скрина. Трябваше да разровя всичките й дрехи, за да го намеря.

— Това нещо не показва никакво време — каза Саймън и го подхвърли на Клей. — Не ще да тръгне. Тоя проклет часовник нищо не струва!

— Може би трябва само да се навие — каза Клей. Той го нави и през цялото време слушаше дали няма да започне да цъка.

— Не бих дал повече от долар и половина — каза Саймън. — Ако му се вземе златото, толкова поне ще струва.

— Клей трезво погледна часовника.

— Чини ми се, че ще струва повече.

Саймън решително поклати глава.

— Ти колко мислеше, че ще струва? — попита Том.

— Па на мене ми се чинеше, че трябва да има поне за два долара — каза Клей.

— Колко? — попита Саймън и вдигна поглед от земята.

— Два долара, казах.

— Добре — каза Саймън, — може и да струва толкова. Може да съм го подценил малко. Понеже е златен, чини ми се, че два долара ще са горе-долу вярната цифра.

Лицето на Клей светна. Приклезна на петите си, прехвърли тежестта на тялото си отдясно наляво и после обратно. Остави

часовника между краката си на земята и радостно потри ръце.

— С часовника можеш да участваш четири пъти, Хори — каза Саймън.

— Как така? — попита Клей, като погледна и единия, и другия.

— Започваме с граница на залога петдесет цента, така че това ти дава четири пъти участие в играта.

— Слушай бе, не е ли малко нанагорно за бедни хора като нас? Аз си мислех, че няма да е повече от двацет и пет цента.

— Двацет и пет центът е детска работа — каза Саймън. — Петдесет центът е вече мъжка игра, братовчеде.

— Абе май си прав — съгласи се Клей. — Но не ми се иска да участвам с тоя часовник, дето е бил на бащата на Дийн, само четири пъти. Някак не изглежда справедливо.

— Знам те аз, ти сега си приказваш, а докато се огледаме, ще ни обереш — каза му Саймън и се приготви да почне играта. Оглади пясъка и изтри зарчетата. — Само гледай как ще ни обереш. Ще ни обереш и мене, и Том, преди да сме казали гък!

Саймън извади цяла шепа дребни пари и избра няколко монети по двадесет и пет цента. Постави купчинка от осем двадесет и пет центови монети до палеца на десния си крак.

— Залагай, братовчеде — каза той и сложи две монети в средата на кръга.

Том сложи половин долар от двете монети. През цялото време гледаше заровете в ръката на Саймън.

— Ето ме и мене за четири пъти с часовника — каза Клей и грижливо премести часовника по пясъка.

— Правилно, Хори — му каза Саймън. — Ти си за четири пъти с часовника. Никой не иска да си имаме по-нататък недоразумения и да се развали играта.

Той разклати заровете в ръцете си, като ги прехвърляше от едната в другата.

— Загрей ги, проповеднико! — каза Том. — А ако не можеш, дай ги насам.

— Искам да си изкарам петдесетте цента — каза Клей.

— Понеже ти си на гости тука, на тебе се пада първото хвърляне — каза Саймън и пушна заровете в ръката на Том.

Том хвърли още половин долар на земята и разтърси заровете в двете си ръце, като ги държеше високо във въздуха. Изръмжа и ги хвърли със замах в кръга. Паднаха се четворка и двойка.

— Не можа да ги хвърли! — каза Саймън, плю си на ръцете и ги потърка. — Не се е родил за хвърляне.

— Това е щастливото ми число, хора. Гледайте сега какво ще се случи, когато хвърля старият майстор.

Хвърли и се падна девет.

— А Том не може да ги хвърли — каза Саймън. — Не е мъж на място. Гледай сега как ще се схване.

Том прибра заровете, разтърси ги пет-шест пъти и ги хвърли в кръга.

— Хайде! — изръмжа той и пред погледа му се показаха една четворка и една тройка. — Божичко!

— Когато кажа, че ще се схване, значи, че ще се схване — каза Саймън.

Клей загледа необичайните зарове в ръката си и бавно ги разклати. Те се затъркаляха.

— Няма много време — каза си той, като клатеше заровете с резки движения на китката.

— Най-малките! — извика Саймън, когато заровете изхвъркнаха от ръката на Клей.

Падна се точно седем.

— Това пък какво е, дявол да го вземе? — попита Клей. Не очакваше никой да му отговори. — Виж ти каква работа! — Той събра сребърните монети и потупа златния часовник.

— Да хвърляме общо за двата долара — каза Клей и пак остави парите и часовника. — Чувствам се в добра форма.

Заложиха, но като свършиха хвърлянето, той се намери в старото си положение, само че с три четвъртинки от часовника, които да залага.

— Да направим играта по-интересна — каза Саймън, премести тялото си върху лявата пета и взе заровете. — Аз съм готов да вдигнем залозите на един долар.

Клей беше вече възбуден. Искаше с нетърпение да вдигнат границата. Кимна ентузиазирано и приклегна близо до земята.

Саймън въртеше заровете из ръцете си, за да ги загрее. Когато беше готов, той ги хвърли със сила към твърдата земя. Падна се девет. Той се захили и взе заровете.

— Никой не може да бие стария майстор — каза той, духна на зарчетата и ги разклати около главата си. — Никой не може да бие стария майстор в неговата игра. От едно време съм играч на зарове, хора!

— Върви ти, а? — попита Том, като гледаше заровете.

— Не, не ми върви, ами съм много добър на тая игра. С нея съм откърмен още преди да почна да ям хляб. И хич не съм я забравил как се играе.

Заровете се завъртяха на пясъка. Падна се същата деветка. Не можеха да се борят с такъв късмет.

— Колко ти остана от часовника сега? — попита той Клей и намигна на Том.

— Един долар — каза Клей. — Преди да хвърлиш, ми оставаха три пъти.

— Не е вярно! — викна гневно Саймън и покри часовника с ръка. — Нали вдигнахме залога на един долар? Това прави само петдесет цента за тебе, Хори.

Клей се обърка. Не си беше дал сметка, че почти всичко, което притежаваше от часовника, се беше изпарило, и не можеше да разбере как беше станало толкова лесно. Остави го в кръга неохотно.

— Играта е съвсем приятелска, братовчеде — каза Саймън. — Няма да позволя помежду ни да се създават неприятности за някакви си пари. Като играя на зарове, искам всички — и тия, дето печелят, и тия, дето губят, да се чувстват добре. Такъв съм аз.

— Идва мой ред — каза Том. — Още не съм загреял.

— Ако загубя и този път, фалирам — каза Клей угнетено. — Няма да ми остане нищо за залагане.

— Не рони царевицата, преди да са дошли прасетата! — каза Саймън, като броеше парите си.

След това хвърли заровете втори път. Паднаха се петорка и шесторка.

— Що за дяволска игра е тази? — попита Том.

— Ей, човек, аз като хвърлям зарове, хвърлям, ги един път! А вие, ако искате да си върнете парите, заложете нещо, та да има за какво

по-нататък да хвърляме!

— Ще ми се да си върна часовника, дето е бил на бащата на Дийн — каза Клей, а погледът му проследи как часовникът се скри в джоба на Саймън.

— В такъв случай ще трябва да си ги отработиш, Хори. И аз така ги получих, с работа. Никой нищо не получава на тоя свят, без да поработи като дявол.

— От колко време имаш тези зарове? — попита Том.

— Прегледай ги сам — предложи Саймън и му ги подхвърли. — Не искам никой да мисли, че играя нечестно.

Том огледа внимателно заровете, прецени големината и тежестта им, но не откри нищо нередно. Върна ги на Саймън и заклати глава.

— Просто си роден с голямо щастие, проповеднико — съгласи се той, като все още поклащаше глава.

Саймън разтърси заровете и ги задържа над главата си. Погледна надолу към кръга. Клей почувствува погледа му върху себе си.

— Този път един от нас май няма да участва — заяви Саймън.

— Аз продължавам — каза Том. — Ето моя долар. И двамата погледнаха към Клей.

— Фалирах — каза той. — Нямам нито цент.

Саймън свали ръка и замислено взе да въргаля заровете по отворената длан на ръката си.

— Е, какво, няма ли да играеш, братовчеде?

Клей поклати глава.

— Нищо друго ли не можеш да заложиш?

— Нищичко, майка му стара! Часовникът, дето е бил на бащата на Дийн, беше всичко, което имах.

Саймън се извърна на петите си и се загледа към хамбара. Погледът му спря върху автомобила на Клей под навеса. Кимна с глава към колата и се извърна да погледне Клей. Очите на Клей се разтвориха широко.

— Можеш да заложиш колата бе, Хори!

— Не мога — каза твърдо Клей.

— Защо да не можеш?

— Майната му! Само това ми е останало за превоз!

— Слушай бе, такъв добър играч на зарове като тебе не трябва да се плаши, че ще загуби. Като те гледам само как пипаш заровете, ми

става ясно, че си късметлия. Не хе плаши бе, Хори!

— Не знам какво ще каже Дийн.

— По дяволите! — каза ядосано Саймън. — Нали е твой? Ако беше мой, хич нямаше и да помисля какво щяла да каже някаква си слугиня!

Клей погледна Том. Том погледна колата и се загледа в земята пред краката си. Страх го беше да даде мнение.

— А бе не знам — каза нерешително Клей.

— Хайде де, Хори. Щом не си струва да рискуваш нещо, то не си струва и да го имаш.

— И колко мислиш, че струва?

— В този си вид към петдесет долара.

— Петдесет долара ли? — каза Клей и поклати глава. — Трябва да струва повече. Много повече.

— А защо да трябва?

— Само от една година го имам, а съм платил за него четиристотин долара в Макгъфин.

— Може и да са те излъгали — каза Саймън и се обърна още веднъж да разгледа задницата на автомобила.

Клей поклати глава. Той оценяваше колата си много повече от цената, която беше определил Саймън.

— Струва не по-малко от сто — каза той. — Не мога да взема по-малко. Това значи да се излъжа.

— А бе, щом е за тебе, Хори — каза Саймън, — ще се съглася, че струва толкова. Ти какво ще кажеш, Том?

Том кимна.

— Доста по-хубава е, майка му стара, от онази, моята кола отпред — каза Саймън. — Моята става вече само за старо желязо. Добре де, щом е за тебе, чини ми се, че сто долара не са много.

Саймън свали дрехата си и нави ръкави. Отпусна яката си и приглади назад черната си коса, която висеше над челото му като подрязана конска грива.

— Хайде вече да почваме — каза той. — Умирам да почваме, братовчедо. Когато взема да хвърлям зарове и не спирам, преди да излезе всичко, все едно че съм глътнал английска сол.

Клей приклепна още по-ниско на петите си.

— Сега имам за деветдесет и девет пъти, нали? — каза той.

— Правилно, Хори. И се дръж здраво. Не искам да спирам играта, затова няма всеки път да ми изчисляваш колко ти остава от колата. Ха да видим ще издържиш ли на темпото?

Той загря заровете в дланите си и ги заразтърсва, докато те започнаха да чукат като бързо вървящ часовник. Дръпна ръка надолу, улови ги във въздуха и ги хвърли с все сила на земята. Всички се наведоха напред, за да видят как въртящите се зарове спират върху твърдия бял пясък.

Дръж си шапката, Хори! — извика Саймън. Дръж си я здраво, че ще духа силен вятър.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

Ризата и косата на Клей бяха мокри от пот. Слънцето се скриваше зад хамбара и сенките се бяха удължили; но Клей въпреки това се потеше. Срещу него, само на три крачки, Саймън изглеждаше свеж като утринна роса.

Саймън не беше проговарял дълго време. Беше приклеknал пониско и дъното на панталоните му стържеше земята всеки път, когато мръднеше. Беше навикнал вече на това си положение.

Том се бе облеgnал на тухления комин и ги наблюдаваше, без да каже дума. Отдавна беше загубил всичко, което имаше у себе си, и джобовете му бяха празни.

— Чини ми се, че нещо не е в ред—каза Клей отчаяно. — Чини ми се, че не е редно да губя на всяко хвърляне.

Саймън разтърси заровете в ръката си и те щракнаха. На Клей той не обърна внимание. През изминалия час дори не бе чул какво говори Клей.

Клей беше останал с един-единствен долар. Не можеше да разбере как цели сто долара се изнизаха толкова бързо от ръцете му и нищо не остана от тях. Това бяха повече пари, отколкото вземаше от фермата за цяла година работа.

Саймън, както обикновено, спечели и следващото хвърляне. Клей не можеше да направи нищо, за да му попречи да печели.

— Ще ти дам възможност да си върнеш колата, Хо-ри — му каза Саймън студено. — Не искам после някой негодник да разправя, че съм се отказал от играта, защото съм спечелил, и не съм дал възможност на загубилия да избие чивия. Аз не съм такъв играч.

— Май ще е по-добре да спра — каза Клей. — Днес нямам късмет и това е! Никога през целия си живот не съм губил така. Печелил съм, но три-четири долара и съм губил, да речем, пет-шест долара, но никога не съм губил всичко.

— Трудно е за тебе, Хори, разбирам те, но срещу зар не се рита. Каквото поиска зарът, това прави. И не бива да се хули зарът. Щом

заложиш нещо, поемаш и риска да загубиш, не само да спечелиш.

— Може би другия път ще ми върви повече. Чини ми се, че сега няма смисъл да карам повече. Само ще загубя всичко.

Саймън взе заровете.

— Искам да ти дам възможност да избиеш чивия — настоя той.
— Не мога да се откажа от играта, без да дам възможност на този, който губи, да си опита късмета за последен път.

— Аз пък не ща. Първо на първо не ми е останало нищо за залагане. А и да имах, днес няма смисъл, защото през цялото време все губя.

— И въпреки това ще си опиташ късмета още веднъж — заяви Саймън и го загледа с цепките на изсъхналото си като стара кожа лице.
— Ти ще си опиташ късмета за последен път, ще се опиташ да избиеш чивия, Хори.

Клей взе да се надига. Почувствува някаква ръка да го натиска надолу. Погледна към Саймън. Революерът на Саймън беше изваден и сложен на земята между краката му.

— Аз си знам кога да се откажа — запротестира Клей.

— Ще хвърлиш заровете още веднъж, Хори. Решил съм да ти дам последна възможност да избиеш чивия.

Клей погледна към Том, но не намери подкрепа. Том наведе очи, загледа се в пистолета между краката на Саймън и отказа да срещне погледа на Клей. По този въпрос той не искаше да взема страна. Страх го беше от Саймън. След като бе загубил четирите си долара, той беше приключил.

— Може и да се възползувам от тази възможност — съгласи се Клей, — но нямам нищо, което да заложа. Фалирах — напълно фалирах.

— Можеш да заложиш фермата. Ето това е добра сделка — фермата срещу колата, тия тука трийсет-четирийсет долара и часовника. Фермата ти не струва повече. Ако спечелиш, ще си върнеш всичко, включително и тази суха пара. Дори часовника ще си върнеш.

— Този часовник е бил на бащата на Дийн — каза Клен.

— Пет пари не давам на кого е бил. Сега е мой и ти ще трябва да си го върнеш с игра.

— Не мога да заложа нивите — каза Клей.

— Защо не можеш да ги заложиш?

— Банката в Макгъфин има ипотека върху тях.

Саймън помисли малко. Не знаеше, че фермата е ипотекирана. Трябваше да мисли бързо.

— Имаш още едно нещо за залагане, Хори.

— Какво е то?

— Дийн — каза той и кимна към олющената от времето къща.

Клей се изсмя, но след миг смехът му мина в смръщване. Поклати глава.

— Не — каза упорито той.

— Дявол да те вземе! — извика Саймън, — Ще го направиш или ще ти пръсна мозъка на четиринайсет! Грабна револвера и вдигна ударника с рязко движение на вдървения си палец.

— Ей, чакайте малко бе, хора — намеси се Том. — Чакайте за минутка.

Саймън насочи пистолета към Том. Том си седна отново.

— Дума да не става! — каза Клей твърдо. — Сега вече зная, че повече няма да играя!

Саймън насочи пистолета към главата му.

— Ще играеш или след миг пилетата ще кълват мозъка ти!

— Е, стига си се шегувал, Саймън — каза Клей обезумял. — Нали не говориш сериозно да заложа Дийн?

— Дявол да те вземе, съвсем сериозно говоря! — каза Саймън и тикна пистолета по-напред. — Съвсем сериозно говоря.

— Не ти ли стига колата ми и часовника, дето е бил на бащата на, Дийн, и парите на Том?

— Ти вече чу какво казах, Хори. Искам да се възползуваш от последната си възможност да избиеш чивии Това ще е последното хвърляне. Или ще прибера всичко, или нищо. Ако спечелиш, връщам цялата печалба.

— Не ща да споря с тебе, Саймън, но не мога да заложа Дийн.

— Добре тогава, Хори. Щом не щеш, аз ти казах какво ще направя. Ако станеш от мястото си, без да хвърлиш заровете, ще те надупча като решето. Можеш да бъдеш сигурен!

Обезумелият Клей погледна към Том за помощ. Но от тази посока помощ не можеше да очаква. Том сякаш се страхуваше да го защити. Той нямаше револвер, а Саймън имаше.

— Виж какво, бих заложил Лорен — каза Клей с надежда.

— Не можеш да заложиш нещо, което не ти принадлежи. Лорен не е твоя жена. А Дийн е твоя. Ще заложиш Дийн.

— Защо Лорен да не може?

— Казах ти защо. Не е твоя жена. Не ти принадлежи, а Дийн ти принадлежи.

— По-рано Лорен ми принадлежеше—каза Клей. — Те е все същото. Тя е четвъртата ми жена.

— В тази игра важат само истинските съпруги. Не можеш да заложиш нещо, което не ти принадлежи. Не е ли така, Том?

И двамата се обърнаха с очакване към Том. Том погледна от единия към другия; искаше да защити Клей, по не можеше да не държи сметка за револвера в ръкава на Саймън. Той поклати глава.

— Не мога да кажа наистина — отговори той. — Вие трябва сами да си решите. аз вече не участвам в играта.

— Ти кажи, не съм ли прав? — настоя Саймън и обърна револвера към него.

— Да, прав си, проповеднико — каза бавно Том.

— Хайде тогава — каза Саймън и се обърна отново към Клей. — Залагай я.

— Какво, да отида да я взема ли?

— Не, няма защо да отиваш. Ти само я заложи.

— Е, как да я заложа?

— Кажи, че е заложена, и това е достатъчно!

— Ама не може ли все пак да заложа Лорен вместо нея?

— Нали чу какво ти казах, тъпоглавецо! Казах ти да заложиш Дийн.

На Клей дрехите му станаха тесни. Потта му потече още по-обилно. От китките на ръцете и от носа му за кана вода.

— И какво смяташ да правиш с нея, ако я спечелиш?

— Това не е твоя работа, майка му стара — каза решително Саймън. — Това си е моя работа.

— Ама нали няма да я отведеш със себе си?

— Ще правя с нея, каквото си искам. Тя ще ми принадлежи. Ако ти спечелиш обратно колата, няма ли да правиш с нея, каквото си искаш? И аз ще правя с Дийн, каквото си искам. Тя ще е моя.

Докато спореха, Том посегна към заровете, за да ги разгледа по-внимателно от първия път. Ръката му вече почти ги бе стигнала, когато

Саймън случайно погледна надолу и го видя. Без да се поколебае дори за миг, той стреля по ръката на Том. Не се беше прицелил добре и куршумът не улучи Том. Преди да успее да стреля втори път, Том отскочи настрана.

— Ей богу, аз нищо лошо не исках да направя, проповеднико! — замоли се Том.

— Ако още веднъж посегнеш към заровете, главата ти ще пати. Ако още веднъж посегнеш, ще ти пръсна черепа!

Том се дръпна до комина, уверявайки Саймън, че няма да се опитва втори път да вземе заровете.

— Да не би заровете да се подправени, а, проповеднико? — каза той.

Саймън го изгледа кръвнишки.

— Гледай си работата и за мен не се грижи. Той подаде заровете на Клей.

— Хайде, твой ред е — каза той. — Никога няма да излъжа човека, когато редът е негов. Разклати добре заровете, Хори, и ги хвърли по дяволите!

— Всичко ли залагаш?

— Всичко — отговори той с кимване.

Клей погледна заровете в ръката си. Тяхната тежест го учуди, но нямаше смелостта да ги провери. Разтърси ги в дясната си ръка, като се вслушваше в чаткането им.

— Хвърляй, Хори! — заповяда Саймън.

— И Дийн ли е заложена?

Саймън потвърди нетърпеливо с глава.

— Тя е твоят залог.

— Цялата ли наведнъж?

— Всичко на едно хвърляне! Който спечели, прибира цялата печалба!

Той започна да реди върху земята купчинки от сребърни монети и зелени банкноти.

— Бог ми е свидетел, че ме искам да го направя — каза Клей отчаян.

— Помисли си само колко добре ще ти дойде, Хори, ако спечелиш всичко. Господи, та ти ще си върнеш всичко и отгоре на това и моите трийсет-четирийсет долара!

— Пет пари не давам за парите ти, само да мога да си имам Дийн и колата.

— Добре тогава. Хвърляй да видим какво ще се падне. Все един ще спечели. — След малко той допълни: — И един ще загуби. Винаги е така.

Клен хвърли заровете на земята с трепереща ръка. Когато отвори очи, на земята лежеше осем.

— Хайде сега отработи си го — каза Саймън. — Това е числото ти. Хайде отработи си го сега, Хори.

Клей хвърли втори път. Падна се петица. Започна отново да се поти.

— Загрей заровете, Хори! — извика Саймън. Беше застанал на четири крака и лицето му беше само на няколко инча от земята.

Следващото число беше шест. Лицето на Клей започна да побелява, а потта, която се стичаше по врата и гърдите му, беше студена като лед. Караше го да трепере от студ в горещината.

Ръката му се вдигна над главата. Готвеше се да хвърли заровете за последен път.

— Какво е числото ми? — попита той Саймън.

— Твоето число е осем, Хори. Опитай се да го хвърлиш!

Клей хвърли заровете и затвори очи, когато излетяха от ръката му. Беше го страх да погледне.

Последва тишина. Дори Саймън не проговори. Заровете лежаха на твърдия бял пясък помежду им.

— Печелиш ли? — понита със слаб глас Клей. Отвори очи за първи път и погледна кръга пред себе си. Числото беше седем.

— Дали печеля! — повтори Саймън. — Дали печеля, а? Какво искаш да кажеш, дявол да го вземе? Разбира се, че печеля, дявол да го вземе! Нали не хвърли осмица? Трябваше да хвърлиш осмица. Смятам, че печеля!

Клей беше на четири крака пред него.

— Какво смяташ да правиш?

— С какво?

— С колата и със... със...

— Първото нещо е да отида до онзи навес и да огледам новия си автомобил. Цяла година вече се нуждая от нова кола. Онази купчина

старо желязо пред къщата става само за канавката. Замъкни я в някоя канавка. При следващия дъжд ще запази нивите ти от размиване.

Том стана и се отправи към предния двор. Зави край ъгъла на къщата и забърза към колата си до, магнолиевото дърво. Запаля мотора и си тръгна към къщи, преди Клей и Саймън да се усетят.

Саймън прибра револвера в джоба си. Клей стоеше и го гледаше и усещаше тежестта на отпуснатите край тялото му ръце. Когато изчетка дрехите си, Саймън тръгна към навеса до хамбара. Клей го последва по стъпките му.

Спечелената кола се хареса много на Саймън. Имаше нови гуми, а и резервната не беше лоша; боята беше запазила първоначалния си цвят и блясък; гюрукът също беше в добро състояние. Влезе в нея и запаля мотора. Не се чуваше да чука лагер. След като послуша известно време мотора, той слезе и прибра ключовете в джоба си.

— Много съм ти задължен, братовчеде — каза той, като излизаше от навеса. — Дяволски съм ти задължен. Колата е екстра за тези пари.

Саймън тръгна към къщата. Клей тръгна с него. Той подтичваше с къси крачки, за да догонва дългите крачки на Саймън.

Когато стигнаха ъгъла на къщата, Клей дръпна Саймън за ръката. Спряха един срещу друг и Саймън се наведе, за да погледне Клей в очите.

— Какво искаш, Хори?

— Какво смяташ да правиш сега?

— Нищо. Защо?

— Смяташ да отидеш в къщата ли?

— Може би да, може би не. Още не съм решил.

— Нали няма да влезеш в стаята, където е Дийн?

— Успокой се, Хори, успокой се.

— Дийн е моя жена и...

— Е, и какво ме засяга това?

— Дийн е моя жена и да бъда проклет, ако ти позволя да се домогнеш до нея. Няма да допусна това. Не съм дребнав, но просто ти казвам да спреш дотука, ако смяташ да правиш такова нещо.

— Не ми хленчи, Хори — каза остро Саймън и с един размах на ръката бутна Клей настрана. — Ти загуби, а аз спечелих. Няма какво повече да се приказва.

— Слушай, трябва да си доволен да вземеш Лорен. Вземи нея, щом искаш да вземеш някого. Нямам нищо против да я вземеш. Но няма да правиш нищо с Дийн.

— Ако още ми хленчиш, Хори, ще ти счупя главата.

— Слушай, твоите зарове да не са подправени?

— Заровете са мои и няма защо да ти давам сведения за тях. Ти сам се навря в играта, без да те канят; сега се махай и стой настрана. Стига си ми хленчил.

Качиха се по стъпалата на верандата и минаха през хола заедно. Саймън поглеждаше във всяка врата, край която минаваха. Когато стигнаха стаята на Клей и Дийн. Саймън спря, погледна вътре и видя Лорен и Дийн. Усмихна се, махна им с ръка и влезе.

— Може би ще е по-добре ти да й го кажеш, Хори, за да повярва веднага — каза той на Клей. — Хайде, кажи й го!

Клей седна на един стол и си забърса потта.

— Хайде или сам ще трябва да й го кажа — подкани го Саймън.

— Поиграхме малко на зарове в двора, Дийн — започна той. — Ние тримата — Саймън, Том и аз. Саймън ни обра. Трябваше да заложа колата и я загубих. Тогава Саймън ме накара...

— Не спирай — каза Саймън.

— Саймън ме накара да те заложа тебе и аз пак загубих.

Лорен скочи веднага на крака.

— Ти си мръсник, Саймън Дай — изкрещя тя. — Ти си най-долнопробен мошеник!

Саймън й се изсмя.

— Играхме честна игра на зарове — каза бавно той. — Клей имаше точно толкова възможности да спечели, колкото и да загуби. Той загуби, а аз спечелих. Това е комарът.

— Само че няма да я вземеш! — викна му Клей и скочи на крака. — Опитай се да видиш ще можеш ли!

Саймън извади револвера си и го насочи към Клей. Преди да може да натисне спусъка, ръката му беше дръпната от Лорен. Когато отново го вдигна, за да стреля, тя се нахвърли отгоре му с нокти и зъби, ухапа го за ръката и го издра. Той изрева от болка и изпусна револвера. Опита се да я ритне, но тя се държеше за него.

Клей имаше достатъчно време да вдигне револвера от пода, но вместо да го вземе, той изтича в другия ъгъл на стаята, където беше

Дийн. Сграбчи ръката ѝ и взе да я дърпа към вратата, но чу вика на Саймън. Саймън му заповяда да спре на място.

Клей се обърна и видя Саймън да взема револвера и да удря с дръжката му Лорен по главата. Тя падна в краката му и загуби съзнание.

— Върни се тука — каза Саймън. — Имах намерение да оправя тая работа по мирному, но изглежда, че вие; гадове такива, не можете да се държите като почтени хора. Върви ей там и да не си мръднал към мене!

Клей се върна, както заповяда Саймън, а Дийн се държеше за ръката му.

— Върви в она ъгъл, Хори — каза Саймън, — и стой там, докато ти кажа да излезеш.

След като Клей се подчини, Саймън остави револвера на масата, вдигна Лорен и я отнесе на кревата.

— Щом решите да се държите като почтени хора, кажете ми и аз ще ви оставя на мира. Не ми се иска да застрелям някого от вас, още повече че няма нужда. Само трябва да се държите прилично и аз няма да имам нищо против.

Никой не му отговори и Саймън отиде и седна на кревата. За миг се загледа в Лорен. Тя дишаше тежко, а клепачите ѝ бяха започнали да трепкат. Той спокойно я гледаше, докато тя дойде на себе си.

Лорен се извърна и отвори очи. Няколко минути не знаеше къде се намира, а когато разпозна стаята, не можа да си спомни какво се е случило.

В отсрещния ъгъл Клей се беше поуспокоил. Потта му бе засъхнала по лицето и гърдите, а главата му не пламтеше вече.

— Ще ти предложи една сделка, Саймън — каза той бавно, като удължаваше всяка дума.

— Това пък какво е? — попита Саймън и вдигна поглед от Лорен.

— Ще взема назаем, за да си я върна... искам да кажа да си върна Дийн.

— Е, как ще стане? — попита Саймън, заинтересуван от предложението.

Клей прекоси стаята и застана пред него.

— Ще отида в града и ще взема назаем пари, за да я откупя от тебе, само че сега ще я оставиш на мира.

Саймън скочи на крака и погледна надолу към Клей.

— Колко можеш да вземеш назаем?

— Бих могъл да взема сто долара срещу реколтата от следващата година.

Саймън прибра револвера в джоба си.

— Мислиш ли, че можеш да изкараш толкова много?

— Мога да се опитам — каза Клей нетърпеливо.

— Добре — съгласи се Саймън. — Сделката е сключена. Изкарай сто долара и ми ги предай преди утре вечер. Тогава, ще ти я върна. Това наричам почтена търговия.

Клей го хвана за ръката.

— Не ме лъжеш, нали? Истината ли говориш?

— Кълна се в бога, Хори.

Клей изтича до вратата. В бързината си той дори не се спря да погледне Дийн.

— Къде отиваш? — извика след него Саймън и го последва в хола.

Клей не спря да отговори. Претича през верандата и надолу по стъпалата.

— Отивам в Макгъфин да намеря пари — викна той назад към Саймън.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Тази нощ, след вечеря, Лорен взе шишето с лекарство от лавицата в кухнята и слезе към Сюзанината колиба. Искаше да нареди на Сюзан да дава на Върл всеки ден по няколко дози лекарство и да се погрижи да го заведат на лекар в Макгъфин, след като тя си замине. Лорен знаеше, че може да разчита па жената и че тя щеше да напомня на Клей, докато той заведе Върл. Лорен беше решила вече да замине в понеделник сутрин със Саймън за Джаксънвил.

Саймън и Дийн бяха сами в къщата. Отначало Дийн се страхуваше да го погледне; но по-късно, след като ѝ бе говорил толкова мило, вече не се стесняваше. Саймън я накара за първи път в живота си да се почувствува като дама.

— Искам да поговоря с тебе за душата ти, Дийн — каза той най-напред. — Ти знаеш кой съм и можеш свободно да ми разправиш всичко. Аз съм божи човек, Дийн.

Дийн наведе глава, за да скрие избилата я червенина. Не знаеше какво да каже. Той спря да говори и тя за първи път забеляза, че тялото ѝ потрепва: това усещане я уплаши.

— Говори, Дийн — подкани я той и премести стола си до нея. — Не се страхувай да откриеш душата си пред един божи човек.

— Винаги съм се мъчила да не греша — каза тя. — Не искам да бъда лоша.

— Всички сме грешни, Дийн. Няма нито един мъж или жена на този свят, който да не е грешен. Но знам, че ти не искаш да бъдеш. Затова ти предложих да ти помогна. Можеш да ми се довериш, защото аз съм тука, за да ти помогна.

— Редно ли ще бъде да ви разправя всичко?

— Не се страхувай, Дийн. Каквото ми кажеш, остава между мене и господата. Ще ти олекне на душата, ако ми разправиш какво те безпокои.

— Нищо не ме безпокоеше, преди вие да дойдете. Но сега се чувствам като че съм най-долната жена.

— Съвестта ти се обажда Дийн. Няма никога да си щастлива, ако не ми кажеш всичко.

— Винаги съм се опитвала да бъда добра — каза тя тихо. — Мама ме научи да бъда добра и да вярвам в бога. Тя казваше, че не трябва да позволявам на дявола да ме изкуши.

— Какво изкушение си преживяла, Дийн?

— Тя казваше, че е грях да обичам Клей, преди да сме женени.

Саймън се облегна и се замисли за миг, като държеше брадичката си в ръка.

— Това е лошо, Дийн. Много е лошо.

— Но това не е всичко, мистър Дай — каза тя бързо. — Има още неща, които не съм ви казала.

— Повече? — каза той. — Повече ли си прегрешавала от това, Дийн?

— Да, сър — каза тя.

— Искаш да кажеш, че си прегрешавала повече пъти?

— Да, сър. Още един път прегреших.

Саймън приближи още повече стола си и взе ръцете ѝ в своите. Потупа я леко и започна да гладя ръцете ѝ с огромните си длани и пръсти. Отначало тя се опита да се отдръпне от него, но той поклати глава.

— Искам да ми кажеш какво е, Дийн. Аз имам право да зная. Аз съм божи човек. Дошъл съм тук, за да ти помогна. Трябва да ми разправиш всичко за себе си, преди да е станало късно. Ако умреш утре, ще отидеш направо в ада. Но ако ми кажеш, няма защо да се безпокоиш повече.

— О, толкова искам да ви разправам всичко, мистър Дай. Не съм свикнала да говоря с мъже освен с Клей и ме е малко страх. Но вие сте свещеник и знам, че мога да ви кажа. Аз съм най-долната жена.

Той погали ръцете ѝ от китките до раменете, като търкаше загрубялата си кожа в нейната нежна плът.

— Сега, Дийн, ще те попитам нещо и трябва да ми кажеш истината. Само истината. Ако ме излъжеш, господ бог ще те прокълне да отидеш в ада во веки веков. Искаш ли да ми кажеш истината, Дийн? Помни, че не те питам като мъж. Трябва да ми кажеш истината, защото съм проповедник.

— Ще ви кажа истината за всичко, мистър Дай. Толкова много искам да я кажа. Знам, че ако не ви кажа, няма да имам вече спокоен сън. Трябва да ви кажа!

— Дийн, Клей Хори ли е единственият мъж, с когото си имала близки отношения? Не забравяй, не трябва да ме лъжеш. Аз съм божи човек, божи човек съм.

— За какви отношения приказвате?

— Да говорим направо за тези неща, Дийн. Аз трябва да те питам направо и ти трябва направо да ми отговаряш. Не се страхувай, защото господ бог чака да чуе отговора ти.

— Ще ви кажа, мистър Дай!

— Допуснала ли си при себе си друг мъж освен Клей Хори?

— Искате да кажете... до мене?

— Искам да кажа до тебе. Точно това искам да кажа.

Тя се извърна настрана от Саймън и се опита да погледне към другия край на стаята. Мълча дълго и Саймън помисли, че се е отказала да му отговори. Хвана двете ѝ ръце в своите и я обърна с лице към себе си. Още веднъж започна бавно да гали голите ѝ ръце.

— Веднъж — прошепна тя и сведе поглед към земята.

— Как така само веднъж, Дийн?

— Той само веднъж ме помоли, мистър Дай.

— Защо мръсникът не те е молил повече? Какво не е било в ред, Дийн?

Саймън трепереше от гняв.

— Страх го беше, мистър Дай.

— Страх? От кого го беше страх? От какво го беше страх?

— Беше го страх от Клей... и защото аз съм бяла. Саймън я разтърси болезнено.

— А той не беше ли бял?

— Не — каза Дийн.

Саймън скочи на крака и я повлече със себе си. Препънаха се в един стол и той го ритна с все сила през стаята. След това я обгърна с ръце, притисна я здраво до себе си и започна да я милва с грубите си длани.

След малко повдигна главата ѝ и я погледна в очите. Главата на Дийн лежеше на гърдите му и тя трябваше да я вдигне право нагоре, за да види лицето му.

— Не беше бял? — каза бавно Саймън.

— Нищо не можех да направя, мистър Дай! Просто нищо не можех да направя!

— Защо не можа? Можеше да избягаш, не можеше ли?

— Не ми се бягаше — каза тя, дръпна глава надолу и я облегна на гърдите му. — Исках да го направя.

— Любила си негър, а? — каза той и погледна надолу към нея.

— Да — каза тя. — Харесваше ми.

Саймън продължаваше да я държи здраво в ръцете си. Веднъж тя се опита да се измъкне, но той още по-силно я притисна до тялото си.

— Това е сериозна работа, Дийн. Много сериозна работа. Не знам какво ще стори господ бог с тебе заради това. Но ще се моля за душата ти, а ти също трябва да се молиш. Все някой ден ще ти прости. Той винаги прощава на хора, които се разкайват. Но въпреки това работата е сериозна. Тая работа, дето бели момичета лягат с черни, трябва да спре. А ето, че става все по-лошо и по-лошо. Много неприятности съм си имал с тая работа. Не знам защо е така. Всички знаят, че е грешно, но не могат или не щат да престанат, макар че душите им ще отидат в ада. Законът не помага, защото никой не му обръща внимание. Струва ми се, че бялото момиче би трябвало да се придържа към собствения си цвят. В страната има вече достатъчно жълти негри, а всеки ден се раждат все повече и повече. Ако това продължи, много скоро всички ще бъдат еднакво жълтеникави.

Дийн беше почнала да плаче и още по-силно се опитваше да се откъсне от Саймън. Искаше да избяга и да се скрие, та той да не може никога вече да я види. Знаеше, че е сторила грях. Беше убедена, че това е най-големият грях, който можеше да стори.

— Трябва да ми го разправиш, Дийн — каза той. — Не можеш да спреш сега, без да завършиш. Бог няма да хареса такава работа.

Седна на стола и я притегли при себе си. Тя постоя малко пред него, хваната здраво в менгемето на протегнатите му крака. Не знаеше, че я слага в скута си, докато не отвори очи и видя как я вдига и я поставя върху себе си. С едната ръка я придържаше през кръста, а с другата през краката, та да не може да скочи и да избяга.

— Харди беше — извика тя. — Дадох му да разбере, че може да ме има. Не искаше да го направи, но аз не го оставях да си отиде.

Заклучих вратата и не го пуснах. След това му казах, че трябва да го направи. Страх го беше, но го накарах да остане.

— Харди! — каза Саймън дълбоко в гърлото си.

— Да, Харди Уокър! Беше до мен, ей тука, един ден, веднага следобеди Клей беше отишъл на полето, но не давах пет пари дали ще се върне. Трябваше да съм де Харди, просто трябваше да съм до него и пет пари не давах какво Ще се случи. Обичах Клей и все още го обичам, но с Харди не можах да се сдържа. Тогава за мене той не беше негър. Беше мъж. Затова не можех да се сдържа. Много чудна работа беше.

Няколко минути след като тя свърши, Саймън остана безмълвен. И преди беше чувал изповеди на жени, не нито една не приличаше на тази. Дийн му бе казала това, което другите момичета и жени скриваха.

Тя заплака по-високо. Опита се да се освободи от ръцете му, но Саймън не я пусна. Прихвана я още по-здраво през кръста и през краката. Ненадейно тя изкрещя в ушите му:

— Вие ме накарахте да ви го кажа!

— Изповедта е благодат за душата, Дийн — каза той веднага.

Привлече я по-близо до себе си и целуна бузите и, шията и на края устните. Когато я отпусна, тя не помръдна. След малко той повдигна глава и я погледна, а тя не знаеше дали да плаче, или да се смее. Целуна я отново, а след това тя сама си предложи устните.

— Мисля, че мога да те спася, Дийн — каза той дрезгаво.

Тя затвори очи и сложи глава на рамото му.

— Ще те спася. Няма да те оставя да бъдеш прокълната.

Устните ѝ се разтвориха сякаш да му отговорят, но до ушите му не достигна никакъв звук.

— Тръгвам в понеделник сутринта и искам и ти да дойдеш с мене и да работиш на господата бога. Сега това е единственият начин да се спасиш, Дийн.

— Обичам господата бога! — каза тя възбудено.

— Ще бъдеш един от ангелите му.

— Толкова много обичам господата бога, че чак ме боли!

— Възхвали господата бога! — каза той и я целуна.

— Когато я изправи на крака и застана до нея, тя се вкопча в него. Преведе я през стаята и я положи на кревата. Тя лежеше със затворени очи, докато я обърна е ръце и жадно я целуна.

— Ще тръгнем в понеделник сутринта — каза той отново. — Пригответи се да тръгнем рано, Дийн. Трябва да работиш на господата бога, ако искаш да се спасиш. През цялото време ще се моля за душата ти.

— Обичам господата бога!

Саймън сложи револвера си на масата до кревата и духна лампата. Върна се, клекна до кревата и намери устните ѝ със своите. Когато я прегърна и започна да я гали с ръце, цялото ѝ тяло се разтрепери.

— Не се плаши от мене, Дийн — каза той дрезгаво. — Няма да ти сторя нищо лошо. Аз съм божи човек, божи човек съм.

Тя не можеше повече да чака, обви главата му с ръце и се разплака истерично.

— Обичам господата бога! — извика тя в тъмната стая.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

Клей се върна в къщи на другата сутрин малко преди девет часа. По целия път от Макгъфин беше шибал мулето с жилава хикорова пръчка, но мулето въпреки това отказваше да върви по-бързо от скоростта на човешки ход. Животното беше свежо и спокойно; Клей беше заприличал на парцал.

Видя Саймън да седи на предната веранда, когато беше още на четвърт миля. Точно тогава мулето, вместо да тръгне по-бързо при вида на обора, забави хода си още повече и Клей се хвърли по пътя и изтича остатъка от пътя до къщата. Остави мулето да си дойде само.

Никой не излезе да го посрещне, но той беше твърде възбуден, за да го забележи.

— Ето ги! — извика той, размахвайки шепа банкноти над главата си.

Саймън беше забравил за какво бе отишъл Клей в града, но когато видя парите, си спомни всичко.

— Намерих — викаше Клей и тичаше нагоре по стъпалата. — До последния грош. Готов съм да ти платя, Саймън.

— Откъде ги взе? — попита подозрително Саймън, посегна във въздуха към ръката на Клей и я придърпа по-наблизо.

— Откъде ли?

— Да, откъде? Нямам намерение да вземам откраднати пари и да ме заprat в някой селски дранголник. Да не си ограбил някой магазин или банка, а?

— Не съм, разбира се — каза Клей, твърде възбуден, за да седне или да стои неподвижно. — Взех ги назаем от фермерската кооперация срещу памучната реколта за следващата година. Подписах се за тях. Никога не бих откраднал пари.

Без да изпуска китката на Клей, Саймън се опита да вземе парите с другата си ръка. Клей бързо ги отдръпна извън досега му.

— Чакай малко — каза той, като поклати глава. — Не става така, само да ти дам парите. Знам тая работа. Ти трябва да кажеш, че ме

освобождаваш от всички дългове и да ми върнеш Дийн. Така се вършат тези неща.

— Нямах ли доверие в един божи човек?

— Чакай малко — каза Клей. — Искам да знам точно що за проповедник си. Питам някои хора в Макгъфин по тоя въпрос и те казаха, че са чували много за тебе, но никога не са те срещали. Като разправех как се държиш в Роки Комфърт най-напред с Шугър, а после как си попейваш и хвърляш зарове, те казаха, че ти си най-дяволският проповедник, за когото са чували. Казах им, че си истински пътуващ проповедник, но повечето не можах да убедя.

— Какво, да не се съмняваш в моята дума, а, братовчеде?

— Аз ли? Не мога да кажа. Другите казаха това за тебе. А пък ти що за проповедник си всъщност?

— Бог ме призова да проповядвам на грешниците — каза Саймън тежко. — Това е единственото обяснение, което мога да дам на един бял. Ако хората не приемат думите ми на вяра, тогава ще зная, че дяволът се е вселил в тях.

Клей придърпа един стол, като държеше здраво парите в ръка. Погледна ги отблизо и очите му преминаха при вида на толкова много изцапани зелени банкноти.

— Имаш ли още намерение да държиш в неделя проповед в училището? — обърна се той към Саймън.

— Имам, имам — каза тържествено Саймън. — Господ бог за това ми каза да дойда в Джорджия. Нямах да седя тука, ако той не бе ми казал да побързам и да дойда.

— Много си упорит, дявол да го вземе. Еша си нямаш, както казал един. Никога не съм виждал толкова упорит човек.

— Какво искаш да кажеш?

— Получи почти нова кола, часовника на бащата на Дийн и тия сто долара, които трябва да ти дам. Не мога да разбера защо не отидеш някъде другаде.

— В неделя ще държа проповед — каза Саймън упорито. — Нищо не може да ме спре — ни потоп, ни второ пришествие. Дошъл съм да спасявам грешници и ще ги спасявам, та ако ще да трябва да падна и аз и заедно с тях да бъда просветлен.

— Е добре, ето ги — каза Клей, като подаде неохотно банкнотите. — А сега ще кажеш, че нямаш никакви претенции към

Дийн.

— Аз ли? — каза Саймън. Грабна парите и започна веднага да ги брои.

— Да, ти — каза Клей с горчивина. — Ти почна да ме уморяваш тук с присъствието си, майка му стара. Ако трябва да си получа набожността, вече пет пари не давам дали ще я получа, или не.

— Слушай, така не се говори, Хори — каза Саймън и се наведе да погледне Клей. Тури п-ръст между парите там, докдето беше стигнал в броенето. — Държиш се така, като че съм ти направил някоя мръсотия.

— А бе не е толкова за това, ами за нещо друго. Не съм убеден, че си проповедник.

— Внимавай, бог те слуша!

— Сигурен ли си, че ме слуша?

— Разбира се. Трябва да внимаваш какво говориш. Клей се замисли няколко минути. Погледна насреща към гората, където се притулваше рекичката Роки Комфърт.

— Но не си свещеник, нали? — попита Клей.

— Не — каза Саймън. — Не съм. Оставям тази работа на другите, които желаят да ги наричат така.

— Какъв проповедник си тогава?

— Аз съм цивилен проповедник.

— Така ли?

— Да, такъв съм.

— Има ли разлика от истинските?

— От какви истински?

— От истинските свещеници?

— Ония проповедници съвсем не са по-близо до господата бога, отколкото съм аз. Аз си изкарвам хляба, където мога, а ония, другите, стоят през цялото време на едно място. Това е цялата разлика. А по отношение на господата бога няма изобщо никаква разлика. За него всички ние сме проповедници. И аз не се давам на никакъв друг проповедник, бил той свещеник или цивилен.

— Сигурно днес ще си почиваш, за да държиш утре голяма проповед в училището — каза Клей. — За нищо на света не бих пропуснал това нещо. Винаги съм казвал, че искам да присъствам на

място и да видя как някой проповедник прогонва дявола. Ти сигурно това смяташ да направиш утре, а?

— Винаги съм побеждавал дявола — каза Саймън. — Не само утре, а при всяка моя проповед удрям по него, докато започне да скимти. И утре също ще заскимти.

— Абе, ти може би ще пропъдиш изобщо дявола от Роки Комфърт. Виж, това ще е добро дело. Хората по тия места все са имали по нещо общо с дявола. Изглежда, че искат да опитат докъде могат да стигнат в греховете си. Здравата ще трябва да проповядваш, за да ги накараш да се променят.

— Хората тука са като хората из цялата страна. Дяволът е навсякъде в Джорджия. Където и да отидеш, ще видиш да се подава лъскавата му глава.

— Брей, на дявола лъскава ли му е главата, а? — попита Клей.

— Дали е лъскава? Също като плешива глава, намазана с мас!

— Не думай!

— И е червена.

— Брей, майка му стара! Досега не съм го знаел. Струваше ми се, че е нещо като... а бе да ти кажа истината, Саймън, не знаех как изглежда дяволът!

До това време Саймън беше свършил да брои парите. Държеше ги в ръка, гледаше ги, разтърсваше ги и ги опипваше с пръсти. Неохотно ги постави в джоба си, където не можеше да ги вижда.

— Хайде да отидем в училището да огледаш обстановката — предложи Клей. — Ще можеш да огледаш обстановката и утре ще знаеш къде си.

— Чудесно! Бих искал да го видя. Откакто съм пристигнал тука в сряда следобед, не съм ходил по-надалеч от къщата на Том Роудс.

— Чини ми се, че можем да отидем с автомобила — каза Клей и го поведе към навеса.

— Разбира се — каза Саймън. — Можем да отидем с моята кола.

Той се качи, намери ключа, който бе сложил в джоба си, и запали мотора. Клей седна до него на предната седалка, като държеше вратата полуотворена, а единия си крак на стъпалото.

Саймън подкара колата без никаква трудност. Даде заден ход, изкара я от двора и свърна по пътя, сякаш беше свикнал да я кара от две-три години. Нямаха какво да си кажат.

На стотина метра от къщата на Том Роудс Саймън намали скоростта. Погледна към къщата, обора и пръснатите наоколо бараки.

— Сега пък какво има? — попита Клей, проследи погледа му и почувствува забавянето на колата.

— Май че няма да е лошо да спрем и да си поприказваме с Том — каза Саймън. — Не съм го виждал от вчера.

Без да изчака отговора, той свърна и подкара към оградата на обора. Спря колата, сложи ключа в джоба си и слезе.

— Хич не знам къде може да е Том — каза Клей и се запъти към обора. — Понякога в събота отива в града, а понякога не отива.

— Колата му е под навеса. Трябва да е наоколо. Негърът, който работеше из къщата и обора, излезе от една барака.

— Къде е мистър Том? — попита Клей.

— Долу на пасището — каза Френк и посочи зад градината и овощните дръвчета. — Ей там долу ще го намерите.

Прескочиха при портата оградата на обора и тръгнаха през градината. Зеленчуците се бяха източили и растяха добре. Саймън спря и измъкна един морков. Избърса пръстта с ръка и започна да го яде, като отхапваше големи парчета едно след друго и ги смачкваше на каша с челюстите си.

Том не се виждаше никъде по пасището, но до рекичката имаше обор. Тръгнаха към него, като стъпваха внимателно по извитата пътека за кравите.

Клей спря на вратата и погледна вътре. Том беше там, кацнал на едно столче, и гледаше през една цепка в стената на обора. Не ги беше видял.

— Ей, Том, защо за бога надничаш през тази цепка? — каза Клей и се наведе да види Том отблизо.

Том скочи на крака и лицето му се изчерви. Не знаеше какво да направи, за да скрие смущението си.

— Нищо — каза той и се опита да се засмее.

Саймън прескочи обора и се наведе над цепката. Надзърта няколко минути през нея, като затвори едното си око и присви другото.

— Не виждам нищо освен гората отсреща — каза Саймън, изправи се и погледна Том. Но все още се чудеше какво ли може да се види през цепката.

Том не се опита да обясни.

— Брей, майка му стара, какво има там бе, Том? — попита Клей. Наведе се и погледна през цепката в стената. Затвори едното си око, присви другото, но пак не можа да види нищо освен боровете.

— Има ли някой отсреща, Том? — попита Саймън. Том поклати глава и се опитваше да не ги гледа в очите.

— Просто понякога си идвам тука и си седя така — замънка той. — Нямам много работа, та си седя и гледам през цепката. На времето все си намирах работа, но сега предпочитам да си седя тука.

— И да гледаш нищото? — попита удивено Саймън.

— Вярно, че отсреща има само дървета. Ама има и нещо друго. Не знам какво.

— Брей, майка му стара — каза Клей. — Досега не съм знаел, че правиш такава неща. Че в това няма смисъл бе, Том?

— Няма — каза Том. — Чини ми се, че няма смисъл. Но въпреки туй го правя.

Саймън седна на едно от столчетата. Тогава видя дамаджаната, която през цялото време стоеше подпряна до стената.

— Чини ми се, че ще се покажеш добър съсед с дамаджаната, а, Том? — каза той.

— Та нали е за това! Заповядай!

Саймън отпи дълга глътка от царевичната ракия сложи тежко дамаджаната на земята. Подът на обора беше от гола земя и затова дамаджаната не се счупи. Прекара опакото на китката си по устата и я облиза.

— Заповядай, Клей — каза Том. — Нали затова съм я направил! Няма смисъл да я правя, ако никой не я пие.

Докато Клей и Том пиеха от дамаджаната, Саймън се премести на стола до стената и наведе глава към цепката. Няколко минути седя и гледа през нея с присвито око. След това вдигна глава и погледна малко, глупаво другите.

— Вижда ли се нещо? — попита Клей.

— Нищо особено.

— Тогава мръдни малко и аз да погледна.

Клей седна и погледна през цепката. Не се виждаше нищо друго освен дърветата от другата страна на пасището. Оградата отсреща, която заграждаше другата страна на пасището, беше от бодлива тел, а стълбовете — разцепени борови колове. Видя всичко това от пръв

поглед и нямаше нищо друго за гледане, но продължи да гледа през цепката, сякаш виждаше нещо, което не беше виждал никога преди.

— Накъде сте се запътили? — Том попита Саймън.

— Към училището. За там тръгнахме. Но ми се чини, че няма какво толкова да се види в него.

— Не — каза Том и замърда неспокойно на стола си. — Няма нищо особено там. Попе аз не съм видял нищо особено в него.

Обърна се да види дали Клей е свършил да гледа през цепката. След като почака, колкото можа, той стана и отиде при него.

— Какво има? — попита Клей.

— Вече дойде моят ред.

Той бутна Клей от стола, седна и притисна лицето До стената, там, където беше цепката. Мръдна глава малко вляво, после я наведе с един сантиметър. След това застана неподвижно.

— Виждаш ли нещо, братовчедо? — каза Саймън. Том не каза нищо.

— Ще си пийна, каквото ми се полага сега, а не по-късно — каза Саймън. Взе дамаджаната и отпи тежко.

След като свърши, подаде я на Клей.

— Няма да има никакъв смисъл да ходим сега в училището — каза Саймън и поклати глава към Клей. — За какво толкова ще ходим горе.

— Училището си е същото, каквото си беше — съгласи се Том.

Саймън тръгна нервно из обора. Спря до Том.

— Недей заема мястото през цялото време — каза той и го бутна. — Позволи и на ближния си да хвърли едно око от време на време.

Том стана и потърси дамаджаната.

— Чини ми се, че не е имало нещо за гледане, което толкова да ми хареса — каза Саймън и нагласи окото си до цепката.

Клей се облегна на стената, извади хармониката си. Изтърси я от парченцата тютюн и плюва и я прекара бързо по устните си. Тя издаде звук, сякаш се беше спукала автомобилна гума.

Клей засвири:

Имам си едно момиче...

Саймън, с око, залепено за цепката, взе да тактува с крак по голата земя.

— Това е хай-проклетата дупчица в целия свят — каза Том. — Често си идвам тука, сядам си на стола и си гледам цялата сутрин. Няма нищо за гледане, майка му стара, освен дърветата и може би стълбовете на оградата, но не мога да си отделя погледа, па ако ще да пукна. Най-чудното нещо, което съм виждал през живота си.

Саймън се настани по-удобно на стола.

— Нищичко няма за гледане — каза Том, — а пък виждаш целия свят. Да гледаш през стената на обора е по-хубаво от всичко друго, което ми идва на ума. Поседиш малко и, току виж, не можеш да се махнеш. Просто хваща човека. Седиш си тука, присвиваш око и гледаш дърветата и си мислиш каква глупост вършиш, но пет пари не даваш. Искат ти се само да си седиш така и да си гледаш.

Саймън продължаваше да бие с двата си крака в такт с хармониката. Краката му не вдигаха никакъв шум по голата земя, но той въпреки това продължаваше:

Беше тя с жълта рокля...

Клей свиреше, сякаш от това зависеше животът му, а Том от време на време изпяваше по някой свих. Когато по пееше, тананикаше под носа си.

Саймън посегна за стъклената дамаджана. Ръката му я търсеше в кръг, но тя беше извън досега му. Не преставаше да гледа през цепката дори за секунда, за да погледне къде е дамаджаната.

— Хич не мога да ти помогна, проповеднико — каза Том — Трябва да дойдеш да я вземеш. Време е и аз да погледам малко.

...Тез очи, за мен те бяха.

Том изпя един стих и спря, за да заговори отново. — Трябва да дадеш възможност и на другите да погледат от време на време, проповеднико.

Саймън стана от стола, без да помръдне главата си. Стоя там наведен, докато Том го избута от пътя си.

Любовта за вечерта е!

— Разкарай се, проповеднико — каза Том и го избута окончателно.

Саймън седна на другия стол и разтърка умореното си ляво око. Премигна няколко пъти и взе отново да чука с крака.

Пи дълго и постави дамаджаната на земята до Клей.

— Това е най-фамозната дупчица, която съм виждал през живота си — каза Саймън. — Можеш да гледаш през нея цял ден и да не се измориш. И ако се върнеш на другия ден, хващам се на бас, че ще изглежда все така добре. Има нещо в гледането през цепка, което нищо друго на света не може да ти го даде.

Клей се беше така запалил с песента, че не можеше да спре. Отдавна беше изкарал целия текст, но продължаваше с припева. Не можеше да се реши да спре. На края хармониката се препълни и трябваше да спре. Съжaliaваше, че песента е свършила.

Но Том продължаваше да тананика мелодията и завърши с още един ред от припева.

— Братовчедо, хайде посвири още малко. Чини ми се, че никога не съм чувал по-хубава песен за хармоника.

— Сега е мой ред да погледам през цепката.

— Слушай, пийни му още малко, а аз и Том после ще те оставим да гледаш два пъти вместо един. Само карай, посвири още малко тази хубава песничка. Доплаква ми се от нея, толкова е хубава, че ми се плаче от нея.

Клей отпи и прекара хармониката през устата си. Този път тя прозвуча като въздух, напомпван в гума.

С глава, притисната към стената на обора, Том взе отново да тананика. Взе да тупа с крака по земята и влезе в такт с мелодията, която свиреше Клей.

— В целия свят имаше само една такава жена — каза Саймън. Очите му се напълниха със сълзи и сълзите закапаха по ръцете му. — Ех, да можех да погледна през цепката и да я видя, па след това ако ще и да умра! Тази цепка е най-проклетото нещо, през което съм поглеждал някога. Седя си тука и си гледам, и си мисля за оная жена, мисля си, че може би ще я видя при следващото премигване, а то през цялото време все едно, че гледам направо чак до опакото на рая.

Отиде до стената и избута Том. Още преди да седне, той най-напред притисна око към цепката в стената. След това бавно седна на стола.

...Ти си нежна, ти си сладка...

Том се наведе и взе дамаджаната. Отпи и остави дамаджаната пак в краката на Клей. Но Клей беше много зает, за да спре песента и да отпие.

Колко много те обичам...

Саймън обърса с ръка сълзите от бузите си.

— Не знам какво бих правил без тази цепка в стената — каза Том. — Сигурно бих изсърнал и умрял, толкова щеше да ми е мъка за нея. Идвам си тука, сядам си и си гледам и не виждам нищо, което да не се вижда отвън, но това няма никакво значение. Увелича ме ей така да седя по цял ден тука и да гледам по дърветата през цепката. Не знам от какво е, може би като го разбира, да не е нищо. Но не е работа в това да го разбираш — ами просто да си седиш тука и да си гледаш през нея. То ме кара да се чувствам, като че раят не може да е чак толкова далече!

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

В неделя до два часа следобед почти всички хора от Роки Комфърт бяха вече около училището. Някои семейства, които живееха от другата страна на рекичката, бяха тръгнали рано сутринта с каруци, теглени от бавно движещи се мулета. Минаваха рекичката през един брод, стотина метра над училището, и продължаваха, седнали върху столове, които си бяха взели от къщи и сложили на пода в каруцата. Други идваха с коли. Много идваха пеша, а някои язدهа мулета.

Клей Хори и Дийн заедно със Саймън и Лорен бяха дошли в един часа. Бяха дошли първи. Клей и Саймън отидоха, отвориха зданието и подготвиха всичко за службата. Училището беше с две стаи, по-голямата стая имаше около четиридесет чина. В единия край имаше издигнато място за учителя с два стола и маса.

Докато бяха вътре, Лорен и Дийн отидоха до извора да пийнат малко вода. Бавиха се близо половин час.

Местата около училището скоро се запълниха с каруци, впрегатни мулета и мулета без самари, навързани по дърветата. Автомобилите оставяха на песъчливото място между постройката и горичката. Имаше около тридесет или четиридесет души, без да се броят малките деца и бебетата.

Саймън и Клей излязоха от главната врата и огледаха тълпата.

— Май хората са зажаднели за проповед — каза Саймън. — Господ си е знаел работата, когато ми каза да дойда в Роки Комфърт. Тези хора са узрели за вярата. Да ги спасиш ще бъде толкова лесно, колкото да отсечеш дърво.

— Глупости — каза Клей и се засмя, — това не е нищо. Хората в Роки Комфърт ще отидат навсякъде по всяко време, стига там да става нещо. За тях е все едно дали е сватба, погребение или пък ще играят някой стар селски танц.

— Танц ли? — понита Саймън.

— Аха.

— Трябва да кажа нещо против танците — каза той и си взе бележка наум. — Това е добра тема за проповед пред селяните.

Тръгна да се разхожда сред групичките хора. Здрависваше се и се представяше. Мъжете се здрависваха с готовност, дори с нетърпение, но жените и момичетата се бавеха да поемат ръката му и го поглеждаха набързо изпод вежди. Но Саймън знаеше как да се приспособи сред група жени; още повече че имаше начин да ги заинтересува. Скоро всички се смееха и се трупяха около него.

— Проповедникът е отседнал в твоята къща, а, Клей? — каза Ралф Стоун.

— При нас е от миналата сряда — каза му гордо Клей. Някои мъже се доближиха да ги слушат. — Чини ми се, че има защо да се надува човек, щом проповедникът стои толкова дълго в къщата му.

— Виждал ли си го преди? — попита Ралф.

— Не бях го виждал никога до миналата сряда, когато дойде с колата и слезе от нея.

Един друг мъж се провря през тълпата около Клей и Ралф Стоун.

— Ама проповедникът има голям успех при жените, а, Клей? Виж го само как пристъпя там. Кара всички момичета да се смеят, като че ги е погъделичкал.

Всички се извърнаха и погледнаха Саймън. Той се смееше и шегуваше с жените и момичетата, навеждаше се от време на време над някое току-що проходило бебе и го погалваше под брадичката.

— Жените много харесват ония, които се правят на луди по тях и по малчуганите — каза Ралф. — Срещу такива не можеш дума да им кажеш. Просто трябва да ги оставиш да се изприказват, докато им се свърши плюнката. Това, което си е в реда на нещата, него не можеш да спреш ни в рая, ни в ада.

Саймън тръгна към вратата на училището. Щом стигна до стъпалата, той спря, размаха ръце над главата си и извика на хората да влизат. Мъжете не се помръднаха; а жените изчакаха Саймън да влезе в постройката и тогава се струпаха наведнъж като стадо овце, които се опитват да прескочат през дупка в оградата.

— Хич не знам за какво може да проповядва той в Роки Комфърт, дето да не си го знаем всички — каза Ралф. — Мисля, че ще проповядва като всички други пътуващи проповедници, които са минавали оттука, откакто се помня.

Том Роудс се зададе по пътеката откъм извора и отиде до колата си. Беше чакал край брега на рекичката, докато жена му влезе в училището.

Другите, мъже и по-големите момчета влязоха по-навътре в горичката и насядаха в широк кръг, някои се облегнаха на дърветата, други приклекнаха на пети и започнаха да се оглеждат с многозначителни кимвания на главите.

— Ела за мъничко, Клей — каза задъхан Том и застана зад Клей. — Искаш ли да се разходим малко?

Клей кимна и напусна кръга. Последва Том до колата му и му помогна да извади дамаджаната от задната седалка. Дамаджаната беше увита в чувал и скрита там.

Оттеглиха се извън погледите па другите, спряха зад един бор и пиха ракията на Том. Щом се напиха, запушиха добре дамаджаната и я покриха с борови игли, та да могат по-късно през деня да я вземат отново.

Когато се върнаха на празното място, чуха в училището някакво бръмчене. Жените полагаха всички усилия да започнат някаква песен, без дори да има и цигулка. Саймън беше извадил камертона си и го беше чукал няколко пъти по масата. Тонът се чуваше добре, но той не можеше да го поддържа. Момичетата и жените се срамуваха да пеят и песента не отекуваше достатъчно силно, та да я чуят мъжете отвън.

Долу, на пътеката към извора, две момчета се въргаляха по земята и се удряха с юмруци. Другите момчета се бяха разделили в симпатиите си и подканяха двамата побойници да продължават боя. Мъжете чуха какво става, но не обърнаха никакво внимание. Продължиха да си дялкат и да дъвчат и слушаха как Ралф Стоун и Джек Рейнуотър спорят кое е най-подходящото време за засяване на царевица.

Сегиз-тогиз от училището излизаше някоя жена и изнасяше своето ревящо бебе, което бе отказало да млъкне, докато Саймън проповядваше. След като изнесеше бебето в горичката да се успокои, тя пак го внасяше вътре.

— Ще ми се да чуя как проповядва Саймън — каза Том. Той седна в кръга и се подпря на петите си. — Не знам дали ще каже нещо, дете да не го знам, но въпреки това ми се ще да го чуя.

Другите спряха да говорят, за да чуят Том Роудс.

— Че кой ти забранява да влезеш в училището и да нададеш ухо. Том? — каза някой.

— Абе никой не ми забранява, ама не мога да се реша да вляза посред бял ден. Ще трябва да чакам вечерта и да вляза с всичките.

— Той и без това няма да загрее преди осем часа вечерта — каза Ралф. — Да се седи вътре, докато той още не е загреял, е чиста загуба на време. Слушал съм и преди пътуващи проповедници и никой от тях не се е сторещявал, преди да мръкне хубавичко. Нощната тъмнина е нужна, та да се отпусне проповедникът и да вземе да проповядва истинската!

Някой хвърляше равнодушно по земята две стари зарчета. Не се интересуваше от това, което правеше, и дори не бе разчистил боровите игли. Докато никой не залагаше поне няколко цента, нямаше защо да се хвърлят заровете по земята, само да се види какво ще се падне. Пък и беше още твърде рано следобед, за да за почне игра.

Ненадейно гласът на Саймън раздра тихия въздух и ги блъсна в ушите. Никой не можеше да чуе от такова разстояние какво казва, но звучеше, сякаш се кара на някого, който го е ядосал. Всички се обърнаха и се заслушаха.

В училището тълпата от жени и момичета седяха неподвижни по чиновете и слушаха Саймън Дай. Той разкъсваше въздуха с взривове. Размахваше ръце и клатеше юмруци под носа на някакъв въображаем дявол, а след всяко прекъсване подсилваше словото си, като удряше по учителската маса пред него.

— Всички вие трябва да спрете това нещо! Трябва съм да не ви хваща от мисли за това, което сте направили. Трябва да паднете на колене и да молите бога за прошка. Ако нямате съвест, създайте си съвест. По-добре е така, отколкото изобщо без съвест. Всеки трябва да има съвест, която да му казва кога греши. Аз имам съвест и се гордея с нея. Бих изял сърцето на оня, който се опита да ми я отнеме, па ако ще и дяволът да е. И ако някой ви кара да се стеснявате, че имате съвест, това ще знаете е самият дърт сатана!

Жените слушаха напрегнато. Саймън още не им беше казал за какво проповядва, но всички знаеха, че е нещо, което ще ги заинтересува. Със затаен дъх чакаха да им каже какво е.

Някои хора казват, че само глупакът вярвал в господата. Аз съм божи глупак. А ти чий глупак си?

Саймън проповядваше вече повече от час и не даваше признаци, че ще свършва. Колкото по-дълго говореше, толкова по-силно викаше; и колкото по-силно удряше масата, толкова по-интересно ставаше на жените и момичетата. На някои от тях, чиито бебета плачеха, не им се напускаше стаята и се опитваха с всички сили да успокоят децата си, докато Саймън каже най-после за какво говори.

Той спря и пое дълбоко въздух.

— Молете се на господата бога! — каза той прегракнало.

Жените се отпуснаха за миг, колкото да погледнат многозначително съседите си.

Саймън свали палтото си и го окачи върху облегалото на един стол. В училището беше горещо. Навън, на слънцето, вълните топлина се вдигаха от земята и стигаха чак до върховете на дърветата, а дори и на сянка топлината беше почти също така непоносима. Жените си вееха с ветрила от палмови листа. Мухите кръжаха над главите в еднообразни кръгове и се спускаха мързеливо надолу, за да кацат по бебетата.

През отворените прозорци и врати свободно влизаха и излизаха мухи и майски бръмбари, а в четирите ъгъла на стаята висяха едва закрепени стършелови гнезда. По стените и тавана имаше жълти кори глина, около които пълзяха оси. На почти редовни промеждутъци някоя жена плясваше бедрото си с отчаяна злоба, отмяташе роклята си над колене и изхвърляше червената мравка, която я бе ухапала. Разчесваше ухапаното, докато се надуе и почервенеет, тогава намокряше пръст и разтъркваше остро хълмче отровена плът.

— Но мене ме боли! — извика Саймън. — Да, боли ме. Боли ме като от кървяща рана. Нямам мира, като мисля за това. Гледам вашите красиви лица пред себе си в този красив съботен следобед — вглеждам се в красотата на вашите коси, на вашите очи, по вашите лица и сърцето ме боли. Зная, че зад цялата тази красота се крият грешни души. Знам какво мислите. Зная, че не можете винаги да стоите на правата и тясна пътека. Знам, че изкушението ляга с вас във пашите красиви ръце. Знам всичко това. Затова ме боли. О, как ме боли!

Като си помисля само, че под всички тези красиви дрехи, за които се грижите толкова много да ги перете, да ги колосвате, да ги гладите, да ги украсявате и да ги сгъвате. Като си помисля само, че там отдолу се намира една черна, грешна душа, която съска в лошотата си

също като отровна змия! Да, боли ме. Като мисля за това, едва ли не ме убива. Ето защо съм тука този следобед. Дойдох в Джорджия, за да ви спася, преди да е станало твърде късно. Господ ми каза колко грешни сте вие, хората от Роки Комфърт, и ми каза да направя всичко, каквото мога, за да ви спася от ада. Ние искаме да сте в рая. Нуждаем се от вас там. Ние искаме в рая да отидат всички красиви момичета и жени, които живеят сега в Джорджия. Там горе вие ще изглеждате още по-красиви, отколкото тука долу. Там горе ще блестите с красотата на чистата си душа. И ме боли, като си мисля, че отивате направо в ада. А точно там ще отидете, ако не промените живота си, преди да е станало късно. Да, боли ме. Ох, как ме боли!

Саймън спря и избърса лицето си с носна кърпичка. Беше чул една оса да бръмчи около главата му, затова спря и се заслуша да види дали е наблизно. Осата се въртеше над главата му. Саймън се премести към другия край на платформата и се помоли осата да се махне и да не го ужили.

Долу пред него всички жени седяха неподвижно. Страх ги беше да мръднат, да не би да изпуснат някоя дума. Ото не им беше казал за какво или против какво проповядваше. И тази единствена дума се чакаше с нетърпение. Някои от тях бъркаха с ръце под полите си и чешеха ухапаните от мравки места, без да поглеждат белезите. Саймън не беше дори намекнал за какво проповядва. Знаеха, че има пред вид някой определен грях, но сред толкова много възможни грехове не беше лесно да се определи кой от тях е. Държеше ги в напрежение от страх, че ще изпуснат оня момент от проповедта, който щеше да задоволи тяхното любопитство.

Пред петнадесет-шестнадесет липа се развяваха ветрила от палмови листа. Палмовите листа издаваха сухо прашене, сякаш вятър духаше през захарна тръстика. Никакъв шум не нарушаваше тишината — само пращането и от време на време звукът от бързото замаяване на някоя колосана пола над ухапаното бедро. Извън стаята имаше много звукове; но никой не ги чуваше. Всички налягаха слух за думите на Саймън Дай.

Саймън си беше отдъхнал достатъчно, за да продължи оттам, откъдето бе спрял преди няколко минути. Вече не чуваше бръмченето на осата и се чувствуваше по-спокоен. Подхвана нишката на проповедта си и започна да говори с нисък, почти неразличим глас.

Жените и момичетата спряха да си веят с палмовите листа от страх да не изпуснат какво ще каже.

Навън, под дърветата, в кръга в горичката, мъжете седяха и се споглеждаха. Заговореха ли половината от тях едновременно, във въздуха се носеше дрезгаво бръмчене.

Слънцето вече потъваше зад дърветата. Беше малко по-хладно, отколкото след пладне, когато повечето от тях бяха дошли, и вече не беше необходимо да се изтрива потта.

Някой се извърна и погледна към училището. Човекът до Клей го побутна с лакът:

— Не е ли това самият проповедник, дето излиза от вратата, а, Клей?

Клей се изправи, за да види по-добре.

— Май, че е той.

Саймън вървеше към горичката и викаше Клей.

— Ела за минутка, Хори — каза той остро. — Искам да те видя само за минутка.

Той взе да маха на Клей с ръка, като го подканяше да бърза, и остана да чака на мястото, където беше стигнал. Клей едва бе изминал десетина крачки и той пак му викна:

— Искам да кажа две думи и на Том Роудс.

— Искал и с тебе да говори, Том — каза Клей. — Я ела и ти с мене да видим какво си е наумил.

Том стана и напусна кръга.

— И не се оставяй на проповедника да те забърка в някоя дяволска каша, Том — каза Ралф Стоун.

Всички, които бяха в кръга, се изсмяха.

— Където има проповедник, там има и бели — каза някой. — Те всички са от един дол дренки. Познавах на времето един проповедник, който беше жив дявол.

Клей и Том се запътиха към Саймън в двора на училището. Той се разхождаше нагоре-надолу с ръце, склучени зад гърба, сякаш бе потънал в дълбок размисъл. Не ги забеляза, докато не застанаха до него.

— Какво има, проповеднико? — каза Том.

— Назначавам ви тебе и Хори, значи, за дякони — каза строго Саймън. — Това е голямо доверие, което ще трябва да оправдаете.

— И какво ще трябва да правим? — попита Том. — Не съм свикнал с такива работи.

— Дяконите събират подаянията и се грижат за парите, докато ми бъдат предадени.

— Ти си правиш сметката да събереш някоя пара тука, така ли?

— Правя, правя — отговори твърдо Саймън. — Християните винаги плащат на проповедника.

— В такъв случай не познаваш добре хората от Роки Комфърт — каза Том. — Последният проповедник, който спря тука, се оплакваше най-много от това. Из тия краища липсват хора, дето имат пари за раздаване.

— О, все ще дадат някоя пара — увери го Саймън. — Хората са винаги щедри към проповедника. Аз винаги вземам грижата за това.

— А как смяташ ние с Том да събираме? — попита Клей.

— Елате вътре с шапките си и минете покрай всички.

— О, така ли? — каза Клей. — Е, сега вече знам какво искаш да кажеш. Преди да го кажеш, си мислех, че искаш да вървим из хората и да ги подканяме да дават пари. Виж по въпроса за минаването с шапка, знам всичко. Правил съм го и друг път.

— Много добре тогава — каза Саймън. — А сега ти и Том вървете след мене и тръгвайте с шапки за парите.

Том се извърна и изтича нагоре по стъпалата. Не изчака да види дали го следват.

Вътре в училищната стая Клей и Том не знаеха какво да правят. Стояха на края до вратата, докато Саймън се качи на платформата. Махна им да дойдат отпред.

— Сега е ред на подаянията — съобщи Саймън. — Дяконите ще обходят паството.

Саймън седна на стола до масата и зачака Клей и Том да дойдат при първата редица чиновци и да започнат събирането. Те не се помръднаха и Саймън ги повика с ръка. Мълчаливо той им посочи първите жени от двете страни на стаята. От тях трябваше да почнат.

Клей отиде в ъгъла и подложи шапка над скута на жената.

— Сложи нещо в шапката — каза той. Тя поклати глава.

— Казах да пуснеш нещо вътре — каза той остро.

Лицето на жената почервения и тя поклати глава.

Клей се извърна и погледна към Саймън за по-нататъшни указания. Саймън се взря в жената, после кимна на Клей и с това му показа да продължи със следващата жена. Клей можа да види, че от другата страна на стаята Том среща същите затруднения, каквито той срещаше от тази страна.

Той отиде при следващата жена, но продължи да гледа назад към мисис Джонс, докато тя засрамено наведе глава.

Шапката беше подадена удобно, но втората жена не правеше никакви усилия да даде нещо. Клей бутна шапката до гърдите ѝ, подканвайки я да пусне някоя пара в нея. Тя поклати глава и погледна настрана.

— Пусни нещо, ма! — извика ѝ разгневен Клей. — Проповедникът иска да му се плати за проповедта.

Лицето на жената почервения и тя се извърна, за да избегне гневния поглед на Клей.

— Така доникъде няма да стигнем — каза той и се извърна да погледне към Саймън. — Не съм взел нито стотинка още.

В това време Саймън вече се бе раздвижил неспокойно. Не можеше да седи неподвижно на стола. На края стана, дойде до края на платформата и погледна в черната филцова шапка на Клей. В нея не видя нито една монета.

— Май че никоя няма да пусне пари в шапката ми — каза Клей.

В другия край на стаята Том намираше по-голям отзвук. В шапката си той имаше вече две монети и ги раздрънкваше, като разклащаше шапката пред богомолците. Когато стигаше до някоя по-добра позната, той спираше и ѝ казваше нещо.

На Клей му се струваше, че няма смисъл да продължава. Досега никой не му бе дал нищо. Погледна още веднъж към Саймън и Саймън му кимна да продължи.

Клей бутна шапката си под брадичката на следващата жена. Тя извърна глава и се направи; че не го вижда да стои отпреде ѝ. Това ядоса Клей. Той удари няколко пъти жената с шапката по гърдите, бързо едно след друго, сякаш искаше да убие стършел. Тогава тя за пръв път го погледна и извика от уплаха. Обхвана здраво гърдите си с ръце, скочи и избяга от стаята.

След като на всички жени, момичета и деца в стаята бе дадена достатъчна възможност да дадат нещо, Том и Клей отидоха в задния

край близо до вратата и погледнаха в шапките си. В шапката на Клей нямаше нищо, по Том извади няколко монети. Показа ги на Клей и зачака да разбере какво трябваше да прави с парите.

Не се наложи да чака дълго. Саймън прикани паството да стане на крака и ги отпрати с десетина думи. Измърмори благословията си набързо и неразбрано и я завърши, преди повечето жени да успеят да станат. Веднага след това изтича по пътеката към вратата, където стояха Клей и Том. Избута ги и двамата навън, в двора на училището.

— Колко? — попита той и посегна с две ръце към шапките.

— Двадесет цента — каза Том. — Струва ми се, че това е всичко. Толкова събрах аз, а Клей не е получил нито цент.

— Вярно е — каза Клей мекушаво. — Май че нищо не можах да събера.

Саймън раздрусва парите в ръката си и погледна, че тирите петачета. Обърна ги замислено няколко пъти и на края ги вмъкна грубо в джоба на панталоните си.

— Ще трябва, изглежда, тази вечер да държа по-силна проповед — каза той. — Изглежда, че следобедът няма да си плати разноските. Но тази вечер ще ги притисна здравата. Изглежда, че сега бих твърде мек към тях.

— Това е, защото мъжете не бяха, вътре — каза Том. — Жените никога нямат пари. Колкото и малко пари да има в семейството, мъжете ги носят. А всички мъже ще бъдат вътре тази вечер и можеш да вземеш, каквото мислиш да взимаш.

— Май е така каза Саймън и кимна. — Във всеки случай ще положи големи усилия. Не мога да си позволя да държа проповед за двадесет цента.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

Към седем часа вечерта Никой не бе останал извън сградата. Някои семейства се бяха прибрали в къщи да вечерят, но повечето хора си носеха вечеря и ядоха в горичката на залез-слънце. Саймън бе поканен да яде със Стоунови. Клей, Дийн и Лорен също останаха.

За вечерната служба имаше музика. Беше дошъл Хомер Джонсън с банджото си, а Клей свиреше на хармоника. След като се започнеше някой химн, нямаше полза Хомер и Клей да продължават, защото надигацият се поток на песента заливаше усилията им. Гласът на Саймън, по-висок, отколкото бе следобеда, се чуваше над всички други.

Преди да започне проповедта, бяха изпети седем или осем песни и химни. Саймън не обяви текста; просто започна да проповядва.

Мъжете, седнаха на земята, защото чиновете не бяха достатъчно широки. Жените и момичетата можеха да седят удобно в тях, но другите седяха направо върху пода и се облягаха на чиновете.

— Не искам тази нощ нито един мъж, нито една жена, нито едно момче или момиче да напусне това училище, без да бъде спасен — им каза най-напред Саймън. — Дойдох тука, в Джорджия, за да ви спася, и смятам да изпълня това, за което съм тръгнал още отначало. Няма смисъл да оставим и един грешник, който да си отиде оттука тази нощ — всеки може да бъде спасен. Не е лесно да бъдеш спасен; много по-мъчно е, отколкото да се отдадеш на дявола, но все пак е лесно.

Няколко глави от публиката се поклатиха. Малко хора в Роки Комфърт се мислеха за спасени — те желяеха и на съседите им да забранят удоволствията, от които те се бяха отказали.

— Дяволът е по стъпките на всеки. Върви като куче подир човека всеки божи ден, души миризмата му, лае от време на време, за да разбереш, че е по стъпките ти и когато не внимаваш, се промъква до тебе и те пипва здравата. Така върши дяволът работата си. Трябва човек винаги да е нащрек с него. Не те оставя, докато не го смачкаш под петите си и не го пребиеш от бой.

Всички вие, стари грешници, трябва тази нощ първи да преминете на страната на господата бога. Това ще даде пример на младите хора. Щом бащата и майката на някое момче или момиче станат и се ръкуват с мене, то след тях ще дойдат и синовете, и дъщерите. А сега искам всички вие, стари хора, вие, стари грешници, майки и бащи, да покажете пътя.

Ей, хора, грехът е лошо нещо. Изсмуква живота от вас. Знам го, защото и аз бях на времето грешник като всички. Знам какво е грях. Гледал съм го направо в лицето. Затова тази нощ стоя тука и се опитвам да спася от грях моите сестри и братя. Видял съм толкова много хора да омърсяват душите си и да отиват в ада, че не мога да стоя спокойно и да гледам как и вие отивате там. Искам да ви спася. Искам да посрамя дявола така, че да не ви безпокои повече. Вие, всички мъже, знаете много добре защо ще отидете в ада, когато умрете, ако не се прехвърлите на страната на господата бога, преди да стане твърде късно. А утре ще бъде твърде късно. Можете да умрете до сутринта. Никой не знае кога ще му се случи това.

Няма смисъл да ви казвам защо ще отидете в ада, защото го знаете. И вие, жени, също го знаете. Ако не внимавате, всички ще се пържите в ада. А пък не се иска много, за да се опазите оттам. Трябва само да преминете на страната на господата бога. Не е още късно, но сега му е времето. Утре може да бъде късно; някои от вас скоро ще умрат; ако умреш грешен, ще се пържиш в ада до края на света, а светът може никога да не се свърши.

Всички вие, прелюбодейци и измамници, всички вие, лъжци и убийци, всички вие, грешници, трябва да отървете душите си, преди да е станало късно. Не е достатъчно само, че ще спрете да грешите отсега нататък; не, това няма да ви помогне никак. Най-напред трябва да се покаете — трябва да се качите тука и да ми подадете ръка в присъствието на господата бога, преди да можете да бъдете спасени. Вие, мъже, които ме слушате, ще се събудите след смъртта си и ще помиришете собствената си миризма от пърженето ви в ада — и тогава ще бъде късно. Да, сър. Твърде късно ще бъде тогава! Сега му е времето. За някои от вас това е единственото подходящо време. Утре може да сте мъртви и ще бъде късно да си помогнете! Сега му е времето!

Саймън спря да си почине за миг. Докато си бършеше потта, той огледа лицата под себе си, за да види какъв напредък е постигнал. Забеляза с удоволствие, че някои вече се въртяха неспокойно по чиновете и на земята.

— Нека да ви разкажа една истинска история, хора. Някъде в един голям град имаше едно младо момиче. Тя беше хубава като изгрева. О, много красива беше! Оттогава не съм виждал като нея. Но не това е важното. Казвам ви, че това хубаво момиче в онзи голям град си мислеше, че не трябва да обръща внимание на повика господен. Мислеше, че не трябва да се безпокои за собственото си спасение. И така една нощ излезе с един мъж, който бе отишъл да я види. Тръгнаха с неговия хубав автомобил със сребристи украшения по вратите. Не бяха отишли много надалеч, когато мъжът ѝ предложи да си пийне. Тя си пийна. Пи от гнусното питие. След това продължиха нататък. Тя си мислеше, че може да мине и без да бъде спасявана. И така тръгна на разходка в нощта. След това спряха и пак пийнаха от гнусното питие. Вие знаете как става тая работа — караш и не можеш да спреш. След това тя позволи на мъжа да обхване с ръце чистото ѝ младо тяло. Пет пари не даваше за собственото си спасение. О, не! Мислеше си, че не трябва да се спасява! И така, остави го да я погали малко. Знаете как става тая работа — караш все по-нататък и по-нататък. И така, той я погали малко. Пийнаха още веднъж от онова гнусно питие. След това слязоха от колата и отидоха в гората — това чисто младо момиче, което ме се вслушваше в повика господен. Да, тя го направи! Там в тъмното никои не можеше да я види. Но господ бог ги видя. Да, сър, господ бог ги видя. Никога не мислете, че можете да се скриете от него. Но не беше само той, който ги видя. Видя ги и дяволът. Да сър, дяволът! Дяволът дотича. Когато ги зърна, беше някъде другаде, но дотича веднага. Така прави той. И дойде точно навреме. Дойде точно навреме, за да каже на мъжа да сложи, ръце върху чистото младо момиче там, в тъмната гора. Мъжът я положи върху боровите игли, а дяволът беше точно там, зад него. Дяволът каза: „Хайде, давай!“ Така му каза дяволът. Тогава се наведе и каза същото и на младото момиче. И на нея каза да продължава. И така тя каза: „Добре.“ Да, сър, точно така каза. Тя каза: „Добре.“ И така мъжът легна до нея върху боровите игли. Да, сър. Легна направо в тъмното...

— Амин! — каза някой.

Саймън спря веднага и се вгледа в лицата. Всички го гледаха. Беше доволен, че му се удаде да поеме дъх, пък и обичаше хората да казват „амин“, когато проповядва. Това беше признак, че със заинтересувал хората.

Обърса лицето си и продължи:

— И така, те бяха там, в опази тъмна гора, а дяволът седеше над тях и им казваше да продължават. Искаше да са толкова лоши, че да не могат да бъдат по-лоши. На него топа му е работата. Работата му е да кара хората да бъдат лоши. А младото чисто момиче си мислеше, че не трябва да се вслушва в думите на господа бога. Мислеше си, че може да продължава без него. О, тя беше толкова чиста! Но си мислеше, че може да си прави каквото си иска, без да се вслушва в господа бога. И така тя позволи на мъжа да легне до нея. Беше лятно време и не беше никак студено. Тогава дяволът ѝ пошушна нещо друго на ухото. Да, пошушна ѝ! Каза ѝ да продължава направо натам, накъдето е тръгнала. Тя така и направи. Позволи на мъжа да я поквари там, в гората. Тя искаше да бъде покварена. Беше чула дявола, а той ѝ беше казал да направи лошото нещо. Тя си мислеше, че може да се спаси, без да опази чисто своето младо тяло. Но не можеше. След като стана оттам, белязана с белега на мъжа, тя беше обречена. Беше собственост на дявола. Да, сър! Дяволът я беше докарал точно където искаше да я докара. Тя беше леко пияна от гнусното питие и беше белязана с белега на мъжа. Ако всички вие я видехте как излиза от онази гора! Тя не беше...

— Амин!

— Тя не беше същото чисто младо момиче, което беше влязло в гордата. Не, сър! Тя беше различна. Тя се смееше. Забавляваше се. Чувствуваше се добре. Беше белязана с белега на мъжа! Беше обхванала мъжа през кръста и само подскачаше надолу-нагоре, толкова добре се чувствуваше. Излезе от гората, подскачайки, и пак се качи в автомобила, а белегът на мъжа беше върху нея. Дяволът си беше свършил добре работата тази вечер, много добре, много добре. Да, сър! Белегът на мъжа беше върху това младо момиче, Беше я докарал точно там, където...

— Амин! — извика отново някой.

Саймън спря и си свали сакото. В училището ставаше горещо. Въздухът беше задушен, без никакъв полъх. Той висеше в стаята,

притискаше черепите и гърдите и ставаше все по-горещ и по-горещ.

— Сега кой ще бъде първият, който ще се качи тука и ще се отдаде на господа бога?

Хората в стаята взеха да се обръщат и да извиват вратове във всички посоки. Всеки гледаше да види кой ще стане пръв и ще се здрависа със Саймън.

— Чакам да стисна ръцете на тези, които желаят да бъдат спасени. За това съм тука: Дойдох да спасявам мъжете и жените. Ако искате да се спасите, качете се тука и ми стиснете ръката. Ако дяволът е влязъл във вас, ако ви казва да си стоите на мястото, ако ви шепне на ухото и ви казва да продължавате да мамите хората с пари — ако се опитва да прави това, тогава станете и се преборете с него. Хвърлете го на земята и го пребийте от бой. Вие, мъжете там — вие, мъжете, които се измъквате от време на време да посетите някое черно момиче зад хамбара — вие, мъжете, съберете се и се преборете с дявола. И вие, жени и момичета — вие, жени и момичета, които се измъквате нощно време да се срещате с мъже — вие, прелюбодейни жени, които сте белязани с белега на мъжа — съберете се и издерете очите на дявола. Той ще избяга! Винаги бяга, когато се сбият с него. Не може да стои и да се бие. Не е достатъчно мъжествен. Затова давайте, бийте дявола, хора — всички вие, грешни мъже и жени. Не искам да ми липсват в рая, когато отида там. Няма да ми е приятно да отида там и да не ви намеря всички вас. Няма да ми бъде приятно. Да, сър! Наистина няма да ми е приятно.

Никой не помръдваше. Саймън почака малко, като бършеше лицето си.

— Ще попеем малко, докато дойдете отпред — каза той. — Хори, ти и Хомер започнете някоя мелодия.

Веднага щом започна пеенето, някои от мъжете се изправиха и започнаха да се протягат. Скоро всички се присъединиха към химна.

— Хайде сега! — извика Саймън над гласовете на певците. — Не се плашете. Господ бог ще ви помогне. Елате тука, горе и застанете редом с мене и с господа бога. Елате тука, горе, и засрамете дявола. Вие, жени и момичета, които седите там с белега на мъжа върху вас — вие, хора, елате тука, горе, и се спасете!

Саймън слезе от платформата и отиде до най-близкия чин. Наведе се и пошепна нещо на ухото на една жена. Тя доби вид, сякаш

й стана неудобно.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

— Да, ти искаш да бъдеш спасена — й каза Саймън на висок глас. — Господ бог иска ти да бъдеш спасена. В своя рай той има нужда от хубави жени като тебе. Недей стоя тука да помагаш на дявола и да отидеш в ада, когато умреш. Помогни на господ бога да събере най-хубавите жени в Джорджия. Не се оставяй дявола да те замъкне там, долу, в другото място.

Жената се дърпа някое време, но когато Саймън я хвана за ръката и я потегли напред, тя с удоволствие се остави да я отведе на пейката пред платформата. След това Саймън отиде при един мъж.

— Няма да се оставиш на една жена да те засрами, нали, братовчеде? Мъжът трябва да е по-смел от жената. Хайде, ела и се прехвърли на страната на господ бога!

— Не мога да ви угодя, проповеднико — каза мъжът. — Просто не мога.

— Само си мислиш, че не можеш. А можеш. И искаш. Мислиш си, че не е толкова важно, но почакай само да дойде денят на страшния съд! Тогава обаче ще бъде късно. Когато дяволът пристигне да те отнесе със себе си, ти ще ревеш, ще риташ и ще съжالياваш, че не си ме послушал.

— Никога не съм вършил лоши неща, проповеднико — протестираше мъжът.

— Охо, вършил си, вършил си, братовчеде! Бил си зъл като дърта змия! Сега си го забравил, но то ще ти се припомни в деня на страшния съд.

— Нищо ли няма да ми струва да се кача горе?

— Само едно ръкостискане — каза Саймън, поведе го към пейката и го бутна да седне близо до жената.

После пак отиде да доведе и нареди до мъжа друга жена.

Химнът се пееше за трети път. Клей и Хомер свиреха с всички сили.

Някой изпищя в средата на стаята. Саймън спря да говори с жената и изтича да види какво става. Спасението на хората напредваше по-бързо, отколкото си бе представял. Тогава разбра, че ще може да не се занимава с пейката на каещите се и да се втурне направо в пречиштането на грешниците.

Люси Никсън беше изпищяла. Нея първа я бе раздвижил духът.

— Благословен е бог! — каза Саймън и потри ръце. Люси продължаваше да се разтърсва силно, цялото ѝ тяло трепереше. Саймън я хвана за ръка и я поведе по пътеката до платформата.

— Тя се отърсва! — извика той на хората.

Косата на Люси беше паднала на челото ѝ, а лицето ѝ бе разкривено. Всеки път, когато изпищяваше, тя подскачаше все по-високо във въздуха.

— Благословен е бог! — извика той. — Отърсва се!

Мъжете, които се бяха събрали в задната част на стаята, тръгнаха вкупом напред. Всеки искаше да види как момичето на Никсън се отърсва.

Саймън я остави за миг и отиде при хората. Искаше, докато трае възбудата, да доведе и други на предната пейка. Момичето пищеше на редовни промеждутъци. Когато нямаше вече сили, за да скача във въздуха, та започна да се бие с юмруци. Червени белези оставаха по лицето и ръцете ѝ.

— Благословен е бог! — извика един мъж. Скочи високо във въздуха, задърпа косите си и заиздава някакви нечленоразделни звуци.

Люси Никсън се загърчи още по-силно.

— Отърсва се! — извика Саймън и изтича обратно на платформата. Застана до нея, готов да я хване, ако падне.

— Иеееее-ноу! — изрева някой в друга част на стаята.

— Слава на господата бога! — каза Саймън и се обърна да види мъжа. — Дяволът напуска още един грешник!

— Амин!

Люси взе да разкъсва дрехите си. Откъсна ръкавите на роклята си и задърпа роклята от тялото си, като хвърляше във въздуха парчетата откъснат план. Хората се стълпиха напред, като се блъскаха и бутаха. Из цялата стая се носеха писъци и викове. Някои от жените вече бяха паднали на земята и се гърчеха в праха под чиновете. Никой

не им обръщаше внимание. Всички се опитваха да видят как Люси Никсън се отърсва.

— Благословен е бог! — извика Саймън.

— Амин! — изрева един мъж.

— Йееееее-йоу! — извика друг.

— Амин! — каза една жена почти с писък. Веднага след това падна на земята, като риташе и стенеше. Никой вече не ѝ обърна внимание.

Люси изпищя, сякаш я убиваха. Писъкът изпълни стаята и разкъса тъпанчетата на стълпилите се потни хора. Косата ѝ бе паднала около цялата ѝ глава и тя с тръскане я отмахваше от очите си. Отново се разтърси конвулсивно и косата пак падна и я заслепи. Стоеше все още права. Други, които бяха обхванати от желанието да се отърсят, бяха паднали на пода. Но Саймън чакаше зад нея, за да може да я задържи колкото се може по-дълго нрава, да се вижда добре. Всичко, което Люси носеше, беше раздрано. Мъжете се блъскаха напред да зяпат. Все още имаше няколко, които не бяха обхванати от желанието да се отърсят.

Саймън се въртеше около момичето, готов да я хване, ако падне. Тя се бореше отчаяно. Изпитваше голяма мъка. Повечето от другите, които бяха обхванати, веднага изпадаха в безпомощно състояние, падаха в полусъзнание ма пода, за да лежат там и да се гърчат в праха под чиновете. Но на Люси ѝ беше по-трудно. Тя не можеше да се отърси напълно. Биеше се, дереше кожата си с нокти, пищеше при всяко поемане на дъх и през цялото време тялото ѝ се тресеше и трепереше с резки мускулни гърчове.

Една от жените на пейката пред платформата скочи половин метър във въздуха. Тя раздираше дрехите си и крещеше с все сили. Падна на пода в краката на Саймън, раздра дрехите си от тялото и риташе с долните си крайници като намушкано агонизиращо куче; след като падна, никой не я погледна повече.

Горе на платформата Люси Никсън стоеше вече петнадесет или двадесет минути и още не можеше да се отърси. Цялото ѝ тяло трепереше. Заставаше неподвижна за миг, после раменете ѝ започваха да треперят. Треперенето постепенно нарастваше, докато цялото ѝ тяло се тресеше. После отново заставаше неподвижна. Стоеше изпъната,

вдървена, стискаше ръце над главата си, докато вените под тях заприличваха на линии черно мастило.

Един мъж, който се бе провирал, докато стигне платформата, се хвърли в стената. Звучите, които издаваше, и движенията му всеки миг ставаха все по-неистови.

— Благословен е бог! — извика Саймън. — Боже, помогни на това момиче да се отърси!

— Амин! — извика някой, колкото му глас държи.

— Йеееее-йоу! — викът разтърси стените на сградата.

— Благословен е бог!

Тялото на Люси беше възпалено от напрежението. Кожата ѝ беше гореща и влажна, а от устата ѝ, където си беше ухапала устните, течеше кръв. Но дори и тогава не се беше още отърсила. Тялото ѝ все още трепереше. Движенията и пораждаха писъци и викове, които отекваха през дървените части на сградата. Някои мъже подскачаха нагоре-надолу като необуздани жребци, а жените трепереха в такт с нейните движения. Из въздуха хвърчаха откъснати копчета като камъни, запратени от прашка. Саймън се беше приближил до Люси, почти я докосваше и се наведе напред да наблюдава усилията ѝ.

— Благословен е бог!

— Амин! Амин!

— Йееее-йоу!

— Благословен е бог!

Том Роудс беше на земята. Беше съвсем изцапан, а дрехите му полепваха по тялото от пот. Изтъркаля се в един ъгъл и се удряше в стената равномерно като часовников механизъм. Точно зад него на пода беше Дийн. Тя току-що бе започнала. Беше още далеч от отърсването, но твърдо решила да се отърси.

Безумието на Люси Никсън намаля. Беше отслабнала твърде много, за да може да го поддържа. Не се беше отърсила и беше разтревожена колкото и другите, които не бяха дори обзети от желание. Лицето ѝ побеля, а ръцете висяха отстрани, но продължаваше да се мъчи с тялото си. Саймън я очакваше да падне всеки миг. Беше готов да я подхване, та да не се нарани.

Музиката отдавна бе замлъкнала. Клей продължаваше да седи на стола, където беше свирил на хармониката, но изразът на лицето му ясно показваше, че скоро ще бъде обзет. До него Хомер продължаваше

да подръпва струните на банджото. Но той не свиреше никаква мелодия; акордите, които дрънкаше, се удряха в общата врява и се връщаха обратно към него.

По време на едно затишие Саймън, който наблюдаваше Люси отблизо, пристъпи напред и я хвана. Тя беше съвсем изтощена и не можеше повече да стои права. Дори клепачите ѝ не помръдваха. Саймън държеше отпуснатото тяло в ръцете си, поглеждаше надолу към нея и разбутваше струпалите се мъже, които се опитваха да се доберат до нея. На края успя да ритне някои от тях толкова силно, че те останаха на известно разстояние.

Саймън я положи на масата, грабна едно палмово ветрило и се помъчи да я съживи. Трябваше да бъде съживена, за да може да се отърси.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

По това време само четири-пет души бяха останали прави или седнали. Всички други се въргаляха по пода в праха и мръсотията, гърчеха се под чиновите или се биеха с юмруци.

Саймън остави Люси, за да помогне на тези, които не бяха още обзети от желанието да се отърсят. Отиде най-напред при Клей.

— Благословен е бог! — извика той.

— Чувствам го ей тука, в косите си! — извини се Клей. — Но не мога да го накарам да почне!

— Падни на колене и се помоли, Хори! — нареди му Саймън. — Падни на колене и положи всички сили да се отърсиш!

— Ще помогне ли?

— Падай на колене и давай, братовчеде. Следващия път може да бъде късно. Сега му е времето да получиш вяра, ако изобщо ще я получаваш. Моли се, братовчеде!

Клей падна на колене до стола, облегна глава на ръцете си и взе да се чуди с какво да се накара да се отърси.

— Трябва да получа вяра — извика той. — Дийн я получава и всички други я получават. Ако не я получа, аз ще остана единственият грешник в Роки Комфърт.

Точно тогава Саймън се сети за Лорен. Откакто се — бяха събрали, не я бе видял никъде.

Обърна се и тръгна да я търси. Тя седеше зад един чин близо до средата на стаята и гледеше какво правят другите. Не даваше никакви признаци на отърсване. Саймън разбра по израза на лицето ѝ, че дори не се и опитва.

Изтича при нея, като прескачаше проснатите по пода тела.

— Какво има, Лорен? — попита той.

— Нищо — отвърна тя.

— Не можеш ли да я получиш?

— Какво да получа?

— Вяра, Лорен!

— Не ми трябва — каза тя.

— Благословен е бог! — извика Саймън. Лицето му беше зачервено, очите горяха, а тялото му беше напрегнато от възбуда.

Тя го погледна с безразличие.

— Благословен е бог! — каза той отново, по-високо. Беше твърде възбуден, за да говори. Не можеше да повярва, че Лорен не е обхваната от желанието да се отърси, което бе обзело всички други в стаята.

Той падна на колене, като държеше едната ѝ ръка и започна да се моли на глас за нея.

След няколко изречения погледна нагоре, за да види дали неговите усилия са дали резултат. За миг тя го изгледа малко особено.

— Какво искаш да направя? — каза тя. — Не знам как да го направя.

— Благословен е бог! — извика той и скочи на крака. — Отърси се, Лорен! Моли бога, отърси се!

— Как се прави това нещо?

— Като се отдадеш на бога, Лорен. Възхвали бога! Просто се отдай на бога!

Саймън заподскача надолу-нагоре пред нея. Издаваше нечленоразделни звуци с гърлото си. Дръпна ръцете ѝ.

— Унга-унга! Възхвали бога!

Клей тичаше нагоре-надолу из стаята, подскачаше и прескачаше гърчещите се по пода тела. Ризата му беше разкъсана, а панталоните му се държаха само от една презрамка.

— Получих! — изрева той. — Получих!

Саймън пусна ръката на Лорен и изтича близо до Клей.

— Какво получи, Хори?

— Вяра, човече!

— Колко, получи?

— Отърсвам се!

— Възхвали бога! — изрева Саймън.

Клей тичаше из стаята и прескачаше проснатите по пода тела. Едва не скочи върху главите на няколко души. Тичаше и размахваше ръце над главата си.

— Получих я!

— Какво става, Клей? — извика някой и го хвана за ръката, когато минаваше покрай него. Той се откъсна и не спря да види кой е.

— Получих я!

— Възхвали бога! — извика Саймън, като тичаше след него.

— Отърсвам се!

Отсреща в ъгъла Дийн се мъчеше сама с първите болки на отърсването. Тя не заемаше толкова място, колкото другите и не се пречкаше на пътя им. Стоеше си самичка, въргаляше се и от време на време удряше глава в стената.

Клей тичаше из стаята, сякаш го гонеше дива котка.

— Получих я! — изрева отново той, прескачайки чиновете и телата.

— Какво получи, Хори? — каза Саймън, хвана го за ръката и се опита да го задържи с всички сили.

— Получих вяра! Получих я!

Клей падна на пода с лицето напред, като риташе и ревеше. Саймън го остави и потърси някой друг, който се нуждаеше от неговата помощ, за да се отърси.

Сети се за Лорен — тя седеше все така изправена на чипа си. Изтича обратно при нея. Когато падна на колене, тя го изгледа, сякаш го мислеше за съвсем луд.

— Лорен — помоли я той, — опитай се да се отърсиш заради мене, няма ли да го направиш? Почти всички се отърсиха, само ти не си. Не искам нито един грешник да остане неспасен тази вечер. Това може да е последната възможност на Роки Комфърт.

Лорен го изгледа, без да му отвърне.

— Възхвали бога! — каза той.

Хвана ръката ѝ и отново взе да издава нечленоразделни звуци. По челото и лицето му изби пот и потече на вадички към ризата му. Ръцете му стискаха здраво нейните, а лицето му беше разкривено.

— Възхвали бога! — каза той отново.

Лорен го гледаше как стои на колене до чина, на който седеше тя. За един миг почувствува съжаление към него, в следващия не можа да се сдържи да не му се изсмее. Тялото на Саймън се полюшваше, а от здраво стиснатите му устни излизаха ръмжения и вопли. Той полагаше всички усилия, за да я накара да се отърси, но тя оставаше невъзмутима.

Лицето на Саймън беше червено и мокро.

— Унга-унга! — стори ѝ се, че казва той.

Една жена се беше изтъркаляла до него и се бореше. Не ѝ обърна никакво внимание. Той продължаваше да зове Лорен и издаваше звуци, които тя не можеше да разбере.

— Унга-унга!

На нея ѝ се щеше да каже на Саймън, че си губи времето, но не искаше да го наскърбява. На вид той беше щастлив. Лицето му загуби израза на мъка, чертите се отпуснаха в блажена усмивка. В следващия миг той се изпъна на пода, като риташе и късаше косите и дрехите си. Лежеше на пода сред мръсотията и праха в краката ѝ, риташе с долните си крайници, сякаш след всяко движение го чакаше смъртта.

Някои от другите се струпяха около Саймън и Лорен трябваше да вдигне краката си и да седне на тях, за да не ги премажат. Мъжете и жените, които се гърчеха на пода под нея, издаваха неразбираеми шумове, които се блъскаха в ушите ѝ като спомен от кошмар.

След някое време Саймън замря. Една жена вдигна главата му и я положи на скута си, като му вееше с разкъсан палмов лист. Когато отвори очи, първото нещо, което видя, беше Лорен. Тя седеше над него и се похилваше.

В миг скочи на крака. Застана и се вгледа надолу към Лорен, а от лицето и челото му отново потече пот. Най-напред не можа да каже нищо.

Тогава разбра, че не е успял да накара Лорен да се отърси. Никога досега през целия си живот не бе имал неуспех. Точно това го безпокоеше.

— Възхвали бога! — каза той слабо.

Толкова силно се бе опитал да накара Лорен да се отърси, че сам той се бе отърсил. Лорен, жената, която смяташе за най-голямата грешница в стаята, се беше надсмяла над усилията му и над него. Неуспехът беше пълен.

Въпреки че го разбираше, той чувствуваше, че не може да остави всичко така. Беше решен да завърши вечерта успешно.

Изтича на платформата, където Люси Никсън лежеше на масата.

— Възхвали бога!

— Амин! — каза някой.

Почти всички се бяха вече отърсили и тези, които бяха на крака, наобиколиха Саймън. Саймън забеляза, че Том Роудс все още се въргала на пода. Побутна го с крак.

— Иеее-йоу! — изрева Том. Гласът му, който приличаше на прегракнала жаба, можеше да се различи във всяка тълпа.

Саймън хвана с ръка китката на Люси, за да провери пулса ѝ. Започна отново да ѝ вее с палмовото ветрило и да мърмори нещо неразбрано на себе си.

— Възхвали бога!

Саймън погледна надолу към пода и видя няколко мъже и жени, окъсани и мръсни, да се въргалят накуп. Стенеха, ритаха и от време на време някой от тях правеше силен спазматичен подскок, който сякаш можеше да разкъса тялото му.

Люси вече дишаше по-дълбоко и Саймън продължаваше да ѝ вее. Доколкото знаеше, тя беше единственият човек в училището, с изключение на Лорен, който не се беше отърсил.

— Възхвали бога! — каза той и се вгледа по-отблизо в нея. Тя беше отворила очи.

Две трети от мъжете и жените бяха замлъкнали и застанали неподвижни, въпреки че мнозинството от тях все още лежах на пода. Всички бяха покрити с прах и влажни, но по лицата им светеха усмивки на задоволство.

— Възхвали бога! — викна Саймън на Люси.

Тя помръдна ръка и се опита да стане. Саймън я повдигна да седне на масата. Тя изведнъж се оживи отново. Сякаш цялата ѝ сила бе очаквала този миг. Тя скочи от масата на платформата и се затича, като скачаше от едната стена до другата. Саймън се затича след нея, без да я настига, но този път се опитваше да ѝ помогне.

Виковете ѝ сякаш разбудиха всички други в стаята. Само след миг хората, които си лежах или съвсем слабо помръдваха, при звука на гласа ѝ пак се загърчиха и заизвиваха като гнездо змии в сух кладенец.

На края Люси спря и застана неподвижно. Главата ѝ беше отметната назад, а ръцете ѝ — стиснати върху стомаха. Тялото ѝ трепереше бързо и конвулсивно и тя отново се разтресе.

— Възхвали бога! — извика Саймън.

— Иееее-йоу! — изрева един мъж под чиновете. Прозвуча така, сякаш Том Роудс беше извикал.

Люси Никсън взе да крещи при всяко издишване. Този звук караше да потръпват гръбначните стълбове, които бяха вече твърде

изморени, за да отговорят на по-нататъшния повик. Виковете ѝ идваха на по-къси промеждутъци, но бяха много по-силни отпреди.

Саймън виждаше жените в купчината пред платформата да се гърчат с подновени усилия. Повечето от тях бяха обхванали с бедра краката на чиновете.

Той наблюдаваше безумните усилия на Люси да се отърси.

Другите около него се опитваха да ѝ помогнат. Приблжиха се, викаха и ревяха с нея и се търкаха един о друг. Някои застанаха настрана и взеха да подражават движенията ѝ, като се мъчеха да ѝ помогнат по този начин.

Когато вените ѝ се издуха така, сякаш щяха да изскочат от кожата, лицето на Люси се успокои, а движенията ѝ станаха по-напрегнати. Започна да се усмихва леко, от напрежението на мускулите ѝ по ръцете и бедрата се появиха възли. След това бавно и постепенно тя се отпусна в екстаз.

— Възхвали бога! — извика някой.

По лицето на Люси тогава се появи израз на блаженство, които се усилваше с всяка измината секунда. На края с Последни усилия тя се отърси. Всички я зяпаха и някой я покри с едно палто. Докато мъжете са трупаха по-наблизо да гледат, движенията ѝ ставаха все по-бавни и по-бавни и па края тя остана да лежи на пълно неподвижна. Дори клепачите ѝ не помръдваха.

Когато всичко свърши, Саймън се отпусна изтощен па пода. Почувствува, че краката му се подгъват, но не можеше да спре. Разбра, че е паднал на пода, и те направи никакво усилие да се вдигне веднага. Хората около него помислиха, че се отърсва за втори път, и се извърнаха, за да го оставят сам. Беше уморен до мозъка на костите си.

Всички бяха утихнали и се чуваше само шумът от стъпките по пода. Когато се говореше нещо, то се казваше с шепнене.

Семейството на Люси беше дошло и я отнесе навън от училището. Сложиха я да легне в каруцата и я покриха с парчета от дрехите, които бяха успели да намерят. Докато баща ѝ, майка ѝ и братята ѝ се подготвяха да тръгнат, тя лежеше в каруцата и гледаше небето през клоните на боровете.

На излизане от училище никой не проговори. Хората мълчливо минаваха по дебелия килим от борови игли и отиваха при каруците и колите си.

Клей се качи сам в автомобила. Скоро дойде Дийн и седна до него, а Лорен ги последва. Чакаха мълчаливо Саймън.

В училището Саймън стана и направи няколко крачки. Откри, че е твърде изтощен, за да се движи. Седна на едни чин и хвана главата си с ръце. Чувствуваше се зле и обезкуражен. Беше спасил тази нощ може би към четиридесет души; но не можа да помогне на най-закоравялата грешница. Лорен бе седяла цялата вечер безразлична и на края остана неспасена.

Саймън се изправи и се зае да гаси пушещите лампи. Едва тогава, когато беше вече готов да напусне училището, той се сети, че е забравил да събере подаянията. Напусна тъмната сграда с провлечени стъпки.

По пътя към къщи те задминаха няколко каруци с хора, двама или трима пешеходци и няколко мъже върху мулета. Не натискаха клаксона и единственото нещо, което се чуваше, беше моторът и звънтящите синджири на каруците. Минаха пред всички и скоро се изгубиха от погледа на другите.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

Клей не беше свикнал да си ляга толкова късно и бяха минали два часа от изгрева, когато отвори очи. Полежа на една страна, премигваше озадачен и се чудеше защо се е успал. Когато скочи на пода, той се сети, че се бяха прибрали от училището след полунощ.

Не се чуваше никой друг. Дийн спеше дълбоко от другата страна на кревата и имаше толкова възторжен вид, че той не я събуди. Намъкна ризата и работните си панталони, завърза връзките на обувката си и излезе на задната веранда да пийне малко вода.

В същия миг, когато отиде до парапета и бръкна за малко вода в кофата, той усети, че нещо не е наред. Отначало не можеше да разбере какво е. Огледа колкото можеше от двора, изтича надолу по стъпалата към хамбара и се помъчи да проумее какво му бе подсказало, че нещо не е наред.

— Майната му! — каза той, като се вгледа под навеса.

Колата, която винаги стоеше под навеса до хамбара, не беше вече там. Спомняше си ясно, че предишната нощ я закараха под навеса, но сега я нямаше там.

Обърна се и изтича зад ъгъла на къщата. Без да спира, за да разгледа по-отблизо, той видя пресни следи от гуми по пясъка. Някъде между полунощ и сутринта бе преваляло и новите следи по пясъка бяха толкова ясни и отчетливи, сякаш бяха следи от стъпки в току-що налят бетон. Клей отиде в предния двор и се спря там.

— Брей, майната му! — измърмори той, загледан в широкия път към Макгъфин.

Обърна се бавно и се помъкна към предното стълбище. Тялото му се огъна и той се отпусна на предпоследното стъпало. Ръцете му лежаха опънати върху острите колене, лактите бяха огънати и ръцете висяха.

Долу, при колибите, Харди излезе от кухнята си. Ръката му висеше на превръзка. Харди отиде при купчината дърва, наведе се и започна да събира трески, като ги хвърляше в една кофа без дръжка.

Старата кола на Саймън все още стоеше под магнолиевото дърво пред къщата. Не беше преместена и на сантиметър от деня, в които Саймън бе пристигнал. От мястото, където седеше, Клей виждаше, че три от гумите са издишали, а четвъртата скоро щеше да ги последва.

Зад него в къщата се чуваше глухо раздвижване. Той предположи, че Дийн е станала да приготви закуската. Не направи никакво усилие да я спре; Шугър се беше върнала и можеше да дойде да сготви закуската, но Клей остана мълчалив. Не искаше никаква друга мисъл да го занимава.

Чу стъпки в хола зад гърба си и се извърна да каже на Дийн, че Шугър и Харди са се върнали. Но когато погледна, видя, че е Лорен, а не Дийн. Беше облечена в дрехите, които носеше при идването си преди няколко дена, а на главата беше с шапка. Дори беше взела и чантата си.

— Да не би да си тръгваш, Лорен? — каза той.

— Той къде е? — попита тя и изтича на верандата.

— Кой къде е?

— Саймън.

Клей се извърна да я огледа по-добре.

— Ей, майка му стара! — каза той. — Ти си станала, за да тръгнеш с него?

Тя кимна и изтича по стъпалата. Оглеждаше се навсякъде за Саймън.

— Можеш все пак да се върнеш в къщи и да хапнеш нещо за закуска — каза той, — защото сега Саймън Дай сигурно е на двадесет мили от другата страна на Макгъфин. Тръгнал е доста рано.

Лорен изпусна чантата си на верандата.

— Мръсният му кучи син — процеди тя през зъби. — Каза ми, че ще ме закара със себе си в Джаксънвил.

— Така ли ти каза? — попита Клей. — Ех, майната му!

Лорен седна на един стол и се загледа свирепо към пътя, по който Саймън бе изчезнал през нощта. Махна шапката си и я захвърли на верандата.

Каза нещо неразбираемо през стиснатите си зъби.

— Чини ми се, че и аз бих могъл да го нарека с някоя тежка приказка — каза Клей, — само че не знам с каква. Срам и позор за него да си отиде по този начин, да ни изостави всички.

Двамата поседяха мълчаливо и гледаха към пътя за Макгъфин. Клей изживяваше зле загубата на колата си, но не би се чувствал толкова зле, ако Саймън не си беше отишъл по такъв начин. Той се надяваше, че ще изпита задоволство да види как Саймън изкарва колата и изчезва от погледа му по пътя. Сега се чувствуваше измамен.

Докато стояха така, Дийн изтича на верандата. Не ги забеляза, докато не стигна почти до стъпалата. Когато видя Клей и Лорен, тя се спря веднага.

— Какво е...!

Не можа да довърши. Пристъпи назад.

— Защо гледаш така диво, Дийн? — каза Клей, като я оглеждаше отблизо. — Гледаш като че гори къщата!

Дийн не беше облечена за пътуване, но носеше най-хубавите си чехли и новата си рокля.

— Майка му стара, Дийн, гледаш като че са те ударили с мокър парцал — каза той.

Видя я да поглежда към Лорен и шапката на пода.

— Лорен искаше да пътува до Джаксънвил със Саймън, но Саймън се измъкна и я остави.

— Наистина ли си е отишъл Саймън? — попита възбудено Дийн.

Лорен сви рамене и изруга под носа си. Това беше целият ѝ отговор.

— Чини ми се, че вие не би трябвало да се тревожите толкова, задето Саймън си е отишъл — каза Клей. — На вас той не е взел нищо, което да е било ваше. Чини ми се, че аз съм този, който трябва да го ругае най-много. Саймън си е отишъл с моя автомобил. Признавам, че може би има права над него, но ми се чини, че не трябваше да си отива през нощта. Можеше да постъпи като свестен човек. Не съм искал да го спирам. Само исках да го видя как ще си отиде.

Дийн седна на крайчеца на един стол и се загледа по пътя за Макгъфин. След няколко минути отново хвърли бърз поглед към Лорен. Лорен не поглеждаше никого; гледаше мрачно пода на верандата.

По лицето на Клей премина усмивка:

— Да не би Саймън и на тебе да ти е казал, че ще те вземе със себе си, а, Дийн?

В следващия миг той се извърна и се загледа гневно в земята пред себе си.

— Божичко — каза си той, — досега хич не ми беше дошло на ум за това!

Долу в колибата на Шугър и Хари капакът на кухненския прозорец се отвори. Виждаше се Шугър да стои на прозореца и да гледа към къщата.

— Чини ми се, че е по-добре да сляза надолу и да кажа на Шугър да дойде и да приготви закуската — каза той. — Слънцето е вече високо, огладнял съм като куче.

Той не направи никакво усилие да се мръдне от стъпалата. Стори му се, че чу зад гърба си сподавено хълцане. Не се обърна да види кой плаче. Но знаеше, че не е Лорен; ако Лорен правеше нещо, то беше да ругае под носа си.

— Някак си не ми е приятно, че Саймън си отиде и ни остави. Чувствам се напуснат. Известно време ще ми липсва. Като не го виждам да седи на верандата и като не го чувам да приказва какво ще прави в неделя, чувствам се самотен.

Спря за малко.

— Неделята дойде и си отиде.

Един стол изскърца зад него и някой избяга с хълцане в къщата. Не се обърна да види кой е.

— Ако си помислиш, Саймън беше голям негодник, но въпреки това имаше нещо в него. Не бих могъл да търпя дълго такъв мръсник, защото рано или късно щях да си взема пушката и да го застрелям. Но сега, като знам, че го няма вече, чувствам нещо празно в себе си. Чувствам се напуснат, като костенурка, която са обърнали по гръб и не може да се извърне.

Клей не се изненада, когато видя сред спокойната утрин да се появява една кола. Тя хвърчеше по пътя откъм училището. Щом стигна до колибите, където играеха Върл и негърчетата, колата намали малко.

Тя наближи и той видя Том Роудс да върти кормилото наляво и надясно. Не стана да Го посрещне.

— Рано си станал, Том — каза той. — Да не ти се е случило нещо?

Том изтича по пътеката. Той носеше дамаджана, пълна с неговата царевична ракия.

— Къде е проповедникът? Не е ли станал още?

— Станал е — каза Клей.

— Имам тука нещичко за него. Рекох си, че ще е добре да му донеса нещо за пийване, задето ме накара да се отърся снощи в училището. А пък после си рекох, че може би ти и той ще се върнете с мене в къщи, а? Ей така, да си поседнем в обора и да си погледаме през цепката!

Том извади запушалката и предложи дамаджаната на Клей. Клей глътна няколко глътки, върна дамаджаната, избърса устните си с опакото на ръката и ги облиза.

— Лоши новини имам за тебе, Том — каза той.

— Какво има? — попита Том и отпи от дамаджаната.

— Саймън Дай си отиде, Том. Обра си крушите, преди да сме станали. Чини ми се, че сега е вече от другата страна на Макгъфин и се отправя на юг. Чини ми се, че никога вече няма да го видим от тая страна на рая или на ада, което е по-вероятно.

— Отишъл си? — каза Том и поклати глава. — Да не искаш да кажеш, че Саймън си е отишъл, а, Клей? Проповедникът не е ли тука още?

— Точно така е. Отишъл си е.

Том сложи дамаджаната тежко на пода и се загледа в нея. Погледна Лорен, която седеше на стола до прозореца.

— Това ме кара да се чувствам тъжен — каза той и седна до Клей. Взе дамаджаната и я задържа в ръце. Толкова тъжен се чувствам, че не зная какво да направя.

— Може би ние двамата ще можем да вземем дамаджаната, да отидем у вас и да поседнем в обора — предложи Клей. — Много ми се иска да поседя още веднъж там и да погледам през цепката. Хубава гледка е за тъжните ми очи.

Том извади запушалката и подаде дамаджаната па Клей. Когато му я върнаха, той погледна през дупката безцветната течност и духна вътре. Издаде звук също като вятъра, който духа нощно време през катуна, закачена, на оградата.

Клей посегна към земята да вземе шепа камъчета. Разтърси ги в ръката си, остави пясъка да се процеди между пръстите му. Когато се очистиха от пясъка, топ ги взе едно по едно и ги захвърли през двора

като топчета. Том го гледаше и мърдаше главата си напред-назад всеки път, щом някое от кръглите камъчета отлиташе надолу по пътеката.

Никой от двамата не се извърна да погледне Лорен, когато тя стана, прекоси верандата с тежки стъпки и влезе в хола.

— Господ да пази хората в следващото място, където Саймън ще спре и ще държи проповед — каза Клей и хвърли останалите камъчета на земята. — Но ми се чини, че и на тях ще им се ще да се навърта наоколо, както ми се ще и на мене.

Той стана и тръгна бавно надолу по пътеката. Стигна портата и спря за миг да погледне стария автомобил под сянката на магнолията. След това се запъти по пътя през горещия бял пясък, за да каже на Шугър да дойде в къщата и да приготви закуската.

Издание:

Ърскин Колдуел

ПЪТУВАЩИЯТ ПРОПОВЕДНИК

Преводачи Цв. Стоянов, Ал. Стефанов

Редактор Петър Алипиев

Художник Александър Денков

Худ. редактор Иван Кенаров

Техн. редактор Пламен Антонов

Коректор Жулиета Койчева

Американска, II издание

Дадена за набор на 29.IX.1978 г. Подписана за печат на 31.X.1978

г. Излязла от печат на 30.XI.1978 г.

Печ. коли 8,25. Изд. коли 6,93. Цена 0,50 лв. Изд. № 1226.

Формат 32/84×108

Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна

ДП „Васил Александров“ — Враца, пор. № 2477

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.